รายงานการประชุมวุฒิสภา

ครั้งที่ ๒

(สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง)

วันจันทร์ที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๖

สารบัญ

รายงานการประชุมวุฒิสภา
ครั้งที่ ๒ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง)
วันจันทร์ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๖
ณ ห้องประชุมวุฒิสภา ชั้น ๒ อาคารรัฐสภา

หน้า

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม

เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม ซึ่งไม่ปรากฏในระเบียบวาระการประชุม

๑. รับทราบ เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามเพื่อรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการทำประชามติเพื่อแก้ไขรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ๑

๒. รับทราบ เรื่อง สภาผู้แทนราษฎรพิจารณารับทราบรายงานประจำปีของหน่วยงาน จำนวน ๓ เรื่อง ๒

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม ไม่มี ๒

ระเบียบวาระที่ ๓ กระทู้ถาม

๓.๑ กระทู้ถามเป็นหนังสือ ๒

๓.๑.๑ กระทู้ถาม เรื่อง นโยบายการส่งเสริมการมีบุตร นายอำพล จินดาวัฒนะ เป็นผู้ตั้งถาม ถามรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข (เลื่อนการตอบกระทู้ถาม)

ว. ๒ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) ครั้งที่ ๒

หน้า

๓.๑.๒ กระทู้ถาม เรื่อง การสร้างรายได้เข้าประเทศ ๓
จากการท่องเที่ยว นายชลิต แก้วจินดา เป็นผู้ตั้งถาม ถามรัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (เลื่อนการตอบกระทู้ถาม)

๓.๑.๓ กระทู้ถาม เรื่อง แนวทางการอนุรักษ์ ๓
โบราณสถาน พลเรือเอก ฐนิธ กิตติอำพน เป็นผู้ตั้งถาม ถามนายกรัฐมนตรี
(เลื่อนการตอบกระทู้ถาม)

๓.๒ กระทู้ถามด้วยวาจา

๓.๒.๑ กระทู้ถาม เรื่อง ซอฟต์พาวเวอร์ ๓
(Soft Power) นายสถิตย์ ลิ่มพงศ์พันธุ์ เป็นผู้ตั้งถาม ถามนายกรัฐมนตรี
(ประธานในที่ประชุมวินิจฉัยว่ากระทู้ถามตกไป ตามข้อบังคับ ข้อ ๑๖๖
วรรคสอง)

เรื่องด่วน

- ให้ความเห็นชอบบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่ง ๓
กรรมการการเลือกตั้ง (ตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐)

<u>ผู้อภิปราย</u>

- พลเอก อู้ด เบื้องบน (ประธานคณะกรรมาธิการสามัญ) ๕
- พลเรือเอก ฐนิธ กิตติอำพน (เลขานุการคณะกรรมาธิการสามัญ) ๕
- นายอภิชาติ โตดิลกเวชช์ ๓๑,๓๔
๓๕
- นายชลิต แก้วจินดา ๓๑,๓๔
๓๕

ผลการออกเสียงลงคะแนน ๔๗

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ว. ๒ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) ครั้งที่ ๒

หน้า

ระเบียบวาระที่ ๖ เรื่องที่เสนอใหม่

- ขอให้วุฒิสภาพิจารณาเพื่อมีมติมิให้เปิดเผยการประชุม จำนวน ๕ ครั้ง และรายงานลับของคณะกรรมาธิการสามัญเพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบประวัติ ความประพฤติ และพฤติกรรมทางจริยธรรมของบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งกรรมการการเลือกตั้ง (ตามมาตรา ๑๒๙ วรรคหก ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย) ๓๓

ผู้อภิปราย

- นายอภิชาติ โตดิลกเวชช์ ๓๔,๓๕
- นายชลิต แก้วจินดา ๓๔,๓๕
- พลเอก พิศณุ พุทธวงศ์ ๓๕

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องที่คณะกรรมาธิการพิจารณาเสร็จแล้ว

๔.๑ รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์เพื่อพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา ซึ่งคณะกรรมาธิการการศึกษาพิจารณาเสร็จแล้ว ๓๖

ผู้อภิปราย

- นายตวง อันทะไชย (ประธานคณะกรรมาธิการ) ๓๗,๕๒
- รองศาสตราจารย์ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร (ประธานคณะอนุกรรมาธิการ) ๓๘
- นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์ ๔๔
- ว่าที่ร้อยตรี เชิดศักดิ์ จำปาเทศ ๔๗
- นายอำพล จินดาวัฒนะ ๔๙
- นายนิพนธ์ นาคสมภพ ๕๒

ว. ๒ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) **ครั้งที่ ๒**

หน้า

๔.๒ รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้สู่อาชีพใหม่ตามความสนใจของผู้เรียน ซึ่งคณะกรรมาธิการการศึกษาพิจารณาเสร็จแล้ว ๕๗

ผู้อภิปราย

- นายตวง อันทะไชย (ประธานคณะกรรมาธิการ) ๕๘,๖๘, ๗๔
- นายทรงเดช เสมอคำ (รองประธานคณะกรรมาธิการ คนที่สาม) ๖๐
- นายอำพล จินดาวัฒนะ ๖๕
- นายวีระศักดิ์ ฟูตระกูล ๗๑

๔.๓ รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง การทำเกษตรแบบแปลงใหญ่ซึ่งคณะกรรมาธิการการเกษตรและสหกรณ์พิจารณาเสร็จแล้ว ๗๖

ผู้อภิปราย

- พลเอก ฉัตรชัย สาริกัลยะ (ประธานคณะกรรมาธิการ) ๗๗
- นายสมชาย ชาญณรงค์กุล (เลขานุการคณะกรรมาธิการ) ๗๙,๙๔, ๑๐๓
- นางวัชรีพร โอฬารกนก (ผู้ชี้แจง) ๘๒
- นางสาวภาณี บุญยเกื้อกูล (ผู้ชี้แจง) ๘๗
- นายสุรเดช จิรัฐิติเจริญ ๑๐๐

ระเบียบวาระที่ ๕ เรื่องที่ค้างพิจารณา ไม่มี ๑๐๔

ระเบียบวาระที่ ๗ เรื่องอื่น ๆ ไม่มี ๑๐๔

รายงานการประชุมวุฒิสภา
ครั้งที่ ๒ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง)
วันจันทร์ที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๖
ณ ห้องประชุมวุฒิสภา อาคารรัฐสภา

เริ่มประชุมเวลา ๐๙.๓๙ นาฬิกา

จำนวนสมาชิกที่มาประชุมทั้งหมด ๒๒๙ คน

(เนื่องจาก ศาสตราจารย์พิเศษพรเพชร วิชิตชลชัย ประธานวุฒิสภา ติดราชการ นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภา คนที่สอง จึงปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภา คนที่สอง) : ท่านสมาชิกครับ บัดนี้ มีสมาชิกมาประชุม จำนวน ๑๓๙ ท่าน ครบองค์ประชุมแล้ว ผมขอเปิดการประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๒ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) วันจันทร์ที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๖

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม

วันนี้มีเรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม ซึ่งไม่ปรากฏในระเบียบวาระการประชุม ดังนี้

๑. ด้วย นายนิกร จำนง ประธานอนุกรรมการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับแนวทางในการทำประชามติเพื่อแก้ไขรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ได้มีหนังสือขอความอนุเคราะห์ให้สมาชิกวุฒิสภาตอบแบบสอบถามเพื่อรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการทำประชามติเพื่อแก้ไขรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้สมาชิกวุฒิสภามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำรัฐธรรมนูญตั้งแต่ก่อนเริ่มกระบวนการจัดทำรัฐธรรมนูญในรัฐสภา

ซึ่งผมได้มอบหมายให้สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาแจกแบบสอบถามให้แก่สมาชิกทุกท่าน ที่บริเวณด้านหน้าห้องประชุมวุฒิสภาในวันนี้ และวันพรุ่งนี้ คือ วันอังคารที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๖ ทั้งนี้ การตอบแบบสอบถามดังกล่าวให้เป็นไปตามความสมัครใจของสมาชิกแต่ละท่าน และเมื่อท่านสมาชิกตอบแบบสอบถามเสร็จเรียบร้อยแล้ว ขอให้นำไปส่งเจ้าหน้าที่ที่หน้าห้องประชุม เพื่อจะได้ดำเนินการรวบรวมและจัดส่งกลับไปยังคณะอนุกรรมการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับแนวทางในการทำประชามติเพื่อแก้ไขรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ต่อไป

๒. ด้วยในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ครั้งที่ ๑ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) วันพุธที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๖ ที่ประชุมได้พิจารณารับทราบรายงานประจำปีของหน่วยงาน จำนวน ๓ เรื่อง ดังนี้

๑) รายงานประจำปี ๒๕๖๕ สถาบันพระปกเกล้า

๒) นโยบายการตรวจเงินแผ่นดิน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗

๓) รายงานการโอนงบประมาณรายจ่ายตามพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๕๑ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖

จึงขอเรียนแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

(ที่ประชุมรับทราบ)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองรายงานการประชุม ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๓ กระทู้ถาม

๓.๑ กระทู้ถามเป็นหนังสือ จำนวน ๓ เรื่อง

๓.๑.๑ กระทู้ถาม เรื่อง นโยบายการส่งเสริมการมีบุตร นายอำพล จินดาวัฒนะ เป็นผู้ตั้งถาม ถามรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

ท่านสมาชิกครับ ในวันนี้นายชลน่าน ศรีแก้ว รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ติดภารกิจสำคัญ ไม่สามารถมาตอบกระทู้ถามได้ จึงขอเลื่อนการตอบกระทู้ถามไปเป็นวันจันทร์ที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๗

๓.๑.๒ กระทู้ถาม เรื่อง การสร้างรายได้เข้าประเทศจากการท่องเที่ยว

นายชลิต แก้วจินดา เป็นผู้ตั้งถาม ถามรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

ท่านสมาชิกครับ ในวันนี้นางสาวสุดาวรรณ หวังศุภกิจโกศล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ติดภารกิจสำคัญ ไม่สามารถมาตอบกระทู้ถามในวันนี้ได้ จึงขอเลื่อนการตอบกระทู้ถามไปเป็นวันจันทร์ที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๗

๓.๑.๓ กระทู้ถาม เรื่อง แนวทางการอนุรักษ์โบราณสถาน พลเรือเอก ฐนิธ กิตติอำพน เนื่องจากเป็นผู้ตั้งถาม ถามนายกรัฐมนตรี

ท่านเสริมศักดิ์ พงษ์พานิช รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม ผู้ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้มาตอบกระทู้ถามแทนนายกรัฐมนตรี ติดภารกิจสำคัญ ไม่สามารถมาตอบกระทู้ถามในวันนี้ได้ จึงขอเลื่อนการตอบกระทู้ถามไปเป็นวันจันทร์ที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๖ ดังนั้น ในวันนี้จึงไม่มีกระทู้ถามเป็นหนังสือ

๓.๒ กระทู้ถามด้วยวาจา จำนวน ๑ เรื่อง

๓.๒.๑ กระทู้ถาม เรื่อง ซอฟต์พาวเวอร์ (Soft Power)

นายสถิตย์ ลิ่มพงศ์พันธุ์ เป็นผู้ตั้งถาม ถามนายกรัฐมนตรี

เนื่องจากท่านเสริมศักดิ์ พงษ์พานิช รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม ผู้ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้มาตอบกระทู้ถามแทนนายกรัฐมนตรี ติดภารกิจสำคัญ ไม่สามารถมาตอบกระทู้ถามในวันนี้ได้ จึงทำให้กระทู้ถามดังกล่าวเป็นอันตกไปตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๑๖๖ วรรคสอง ทั้งนี้ หากสมาชิกประสงค์ที่จะตั้งถามเป็นกระทู้ถามด้วยวาจา ท่านสามารถเสนอใหม่เพื่อให้พิจารณาในคราวถัดไปได้ ดังนั้น ในวันนี้จึงไม่มีการถามตอบกระทู้ถามด้วยวาจา เป็นอันจบระเบียบวาระกระทู้ถาม

เรื่องด่วน

- ให้ความเห็นชอบบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งกรรมการการเลือกตั้ง (ตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ตามที่ที่ประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๑๒ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) วันอังคารที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๖ ได้มีมติตั้งคณะกรรมาธิการสามัญขึ้นคณะหนึ่งเพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบประวัติความประพฤติ และพฤติกรรมทางจริยธรรม นายสิทธิโชติ อินทรวิเศษ ผู้ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งกรรมการการเลือกตั้ง นั้น

บัดนี้ คณะกรรมาธิการสามัญได้ดำเนินการตรวจสอบประวัติ ความประพฤติ และพฤติกรรมทางจริยธรรมของบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว รวมทั้งรวบรวมข้อมูล ข้อเท็จจริง และพยานหลักฐานอันจำเป็นเสร็จเรียบร้อยแล้ว รายละเอียดปรากฏตามรายงานที่ได้จัดวางให้ท่านสมาชิกทุกท่านแล้ว ขอเชิญคณะกรรมาธิการสามัญเข้าประจำที่ครับ

(คณะกรรมาธิการสามัญเข้าประจำที่)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ขณะนี้มีคณะกรรมการและสมาชิกสภาสมาคมสตรีไทยสากลจากทั่วประเทศจำนวน ๖๐ คน ขอเข้ารับฟังการประชุมวุฒิสภา ยินดีต้อนรับคณะกรรมการและสมาชิกสภาสมาคมสตรีไทยสากลจากทั่วประเทศ ขอเชิญท่านประธานคณะกรรมาธิการสามัญแถลงครับ

- ๒/๑

พลเอก อู้ด เบื้องบน (ประธานคณะกรรมาธิการสามัญ) : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาและท่านสมาชิกวุฒิสภาที่เคารพทุกท่าน กระผม พลเอก อู้ด เบื้องบน ในนามคณะกรรมาธิการสามัญเพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบประวัติ ความประพฤติ และพฤติกรรมทางจริยธรรมของผู้ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งกรรมการเลือกตั้ง ซึ่งคัดเลือกมาจากที่ประชุมใหญ่ของศาลฎีกา ได้แก่ นายสิทธิโชติ อินทรวิเศษ ต่อไปเป็นการรายงานของคณะกรรมาธิการสามัญเพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบประวัติ ความประพฤติ และพฤติกรรมทางจริยธรรมของผู้ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งกรรมการเลือกตั้ง โดย พลเรือเอก ฐนิธ กิตติอำพน ในฐานะเลขานุการคณะกรรมาธิการสามัญครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ขอบคุณท่านประธานคณะกรรมาธิการสามัญ ขอเชิญพลเรือเอก ฐนิธ กิตติอำพนแถลงครับ

พลเรือเอก ฐนิธ กิตติอำพน (เลขานุการคณะกรรมาธิการสามัญ) : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาและท่านสมาชิกวุฒิสภาที่เคารพ กระผม พลเรือเอก ฐนิธ กิตติอำพน ในฐานะเลขานุการคณะกรรมาธิการสามัญเพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบประวัติ ความประพฤติ และพฤติกรรมทางจริยธรรมของบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งกรรมการการเลือกตั้ง ขอกราบเรียนต่อที่ประชุมให้ทราบว่า ตามที่ที่ประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๑๒/๒๕๖๖ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) วันอังคารที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๖ มีมติตั้งคณะกรรมาธิการสามัญขึ้นคณะหนึ่งเพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบประวัติ ความประพฤติ และพฤติกรรมทางจริยธรรมของนายสิทธิโชติ อินทรวิเศษ ผู้ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งกรรมการการเลือกตั้ง โดยมีกำหนดระยะเวลาการปฏิบัติงานภายในหกสิบวัน นับตั้งแต่วันที่วุฒิสภามีมติตั้งคณะกรรมาธิการสามัญ ซึ่งครบกำหนดในวันศุกร์ที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๖๖

บัดนี้ คณะกรรมาธิการสามัญได้ดำเนินการตรวจสอบประวัติ ความประพฤติ และพฤติกรรมทางจริยธรรมของนายสิทธิโชติ อินทรวิเศษ ผู้ได้รับการเสนอชื่อเสร็จเรียบร้อยแล้ว สำหรับผลการดำเนินงานได้ระบุรายละเอียดไว้ในเอกสารรายงานของคณะกรรมาธิการสามัญในส่วนที่เปิดเผย ซึ่งได้แจกจ่ายให้แก่สมาชิกวุฒิสภาแล้ว และคณะกรรมาธิการสามัญจะขอชี้แจงข้อสรุปผลการดำเนินการ ซึ่งจัดทำเป็นรายงานลับตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๑๑๐ วรรคสอง ก่อนนำเสนอรายงานเอกสารลับต่อที่ประชุม คณะกรรมาธิการสามัญขอให้มีการประชุมวุฒิสภาเป็นการลับตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๑๑๒ วรรคสอง จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ขอบคุณ พลเรือเอก ฐนิธ กิตติอำพน มีสมาชิกท่านใดประสงค์จะอภิปรายในส่วนแรกหรือไม่

(ไม่มีสมาชิกยกมือ)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ถ้าไม่มี เป็นอันจบการพิจารณารายงานของคณะกรรมาธิการสามัญในส่วนแรก

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ว. ๒ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) เยาวเรศ ๒/๓ (ลับ)

5

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ถ้าไม่มี ต่อไปเป็นการประชุมโดยเปิดเผย ท่านสมาชิกครับ โดยที่มาตรา ๑๒๐ วรรคห้า ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติว่า “การออกเสียงลงคะแนนเลือกหรือให้ความเห็นชอบให้บุคคลดำรงตำแหน่งใด ให้กระทำเป็นการลับ เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญ” ดังนั้น การออกเสียงลงคะแนนให้ความเห็นชอบบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งกรรมการการเลือกตั้ง จึงต้องกระทำเป็นการลับ สำหรับผู้ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งกรรมการการเลือกตั้ง มาตรา ๑๒ วรรคเจ็ด แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ กำหนดว่า “เมื่อคณะกรรมการสรรหาและที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาสรรหาหรือคัดเลือกได้บุคคลใดแล้วให้เสนอชื่อไปยังวุฒิสภาเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ โดยผู้ได้รับการสรรหาหรือคัดเลือกนั้นจะต้องได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา” ปัจจุบันมีสมาชิกวุฒิสภา จำนวน ๒๔๔ คน คะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา จึงเท่ากับ ๑๒๒ คะแนนขึ้นไป สำหรับวิธีการให้ความเห็นชอบนั้น ผมขอกำหนดให้มีการออกเสียงลงคะแนนลับ โดยการใช้บัตรออกเสียงลงคะแนนตามข้อบังคับข้อ ๖๙ (๒) โดยมีวิธีการดำเนินการ ดังนี้ ผมจะให้เจ้าหน้าที่แจกบัตรออกเสียงลงคะแนนให้แก่ท่านสมาชิก เมื่อท่านได้รับบัตรออกเสียงลงคะแนนแล้ว ขอให้ท่านลงลายมือชื่อรับและหมายเลขสมาชิกในบัตรสีเขียว เพื่อเป็นหลักฐานในการรับบัตรออกเสียงลงคะแนนด้วย บัตรออกเสียงลงคะแนนลับจะเป็นบัตรสีฟ้าบรรจุอยู่ในซองสีน้ำตาล โดยในบัตรออกเสียงลงคะแนนจะปรากฏชื่อนายสิทธิโชค อินทรวิเศษ ซึ่งเป็นบุคคลที่ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งกรรมการการเลือกตั้ง สมาชิกท่านใดเห็นชอบให้นายสิทธิโชค อินทรวิเศษ ดำรงตำแหน่งกรรมการการเลือกตั้ง ให้ท่านเขียนเครื่องหมายถูก (✓) ในช่องสี่เหลี่ยม (☐) หน้ารายชื่อ สมาชิกท่านใดไม่เห็นชอบให้นายสิทธิโชค อินทรวิเศษ ดำรงตำแหน่งกรรมการการเลือกตั้ง ให้ท่านเขียนเครื่องหมายกากบาท (✕) ในช่องสี่เหลี่ยม (☐) หน้ารายชื่อ สมาชิกท่านใดประสงค์ไม่ออกเสียง ให้ท่านเขียนเครื่องหมายวงกลม (◯) ในช่องสี่เหลี่ยม (☐) หน้ารายชื่อ หากท่านสมาชิกลงลายมือชื่อหรือหมายเลขสมาชิกกำกับในบัตรออกเสียงลงคะแนน หรือเขียนเครื่องหมายหน้ารายชื่อบุคคล

ผู้ได้รับการเสนอชื่อไม่ถูกต้องตามที่กำหนดไว้ หรือไม่เขียนเครื่องหมายใดในช่องสี่เหลี่ยมหน้ารายชื่อบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อตามที่กำหนดไว้ จะถือว่าบัตรออกเสียงลงคะแนนนั้นเป็นบัตรเสีย เมื่อสมาชิกได้ออกเสียงลงคะแนนเสร็จแล้ว ผมจะให้เจ้าหน้าที่ไปรับบัตรออกเสียงลงคะแนนจากท่านเพื่อนำมาหย่อนลงในหีบใส่บัตรออกเสียงลงคะแนนเพื่อรวบรวมส่งให้กรรมการตรวจนับคะแนนต่อไป โดยก่อนจะคืนบัตรออกเสียงลงคะแนน ขอให้ท่านสมาชิกลงลายมือชื่อและหมายเลขสมาชิกในบัตรสีเหลือง เพื่อเป็นหลักฐานในการคืนบัตรออกเสียงลงคะแนน ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่จะลงลายมือชื่อในบัตรสีขาว เพื่อเป็นหลักฐานในการรับบัตรคืนให้แก่ท่านด้วย จะมีสมาชิกท่านใดขัดข้องหรือมีความเห็นเป็นอย่างอื่นหรือไม่

(ไม่มีสมาชิกยกมือ)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ถ้าไม่มี ถือว่าที่ประชุมเห็นชอบ ผมขอดำเนินการตามนี้ สำหรับการตรวจนับคะแนน ผมจะขอเชิญสมาชิกเพื่อเป็นกรรมการตรวจนับคะแนน ดังมีรายชื่อต่อไปนี้

๑. นายดิเรกฤทธิ์ เจนครองธรรม

๒. พลอากาศเอก ตรีทศ สนแจ้ง

๓. นายถนัด มานะพันธุ์นิยม

๔. นายถาวร เทพวิมลเพชรกุล

๕. นางสาววิบูลย์ลักษณ์ ร่วมรักษ์

ภายหลังจากการออกเสียงลงคะแนนเสร็จแล้ว ขอเชิญกรรมการตรวจนับคะแนนทั้ง ๕ ท่านเข้าประจำที่เพื่อดำเนินการตรวจนับคะแนนหน้าบัลลังก์

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ท่านสมาชิกครับ เพื่อความเรียบร้อยในการออกเสียงลงคะแนนลับ ผมขอให้ท่านสมาชิกที่นั่งอยู่ด้านบนได้โปรดลงมาออกเสียงลงคะแนนลับในห้องประชุมด้านล่าง ----------

ต่อไปจะเป็นการออกเสียงลงคะแนนลับเพื่อให้ความเห็นชอบบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งกรรมการการเลือกตั้ง ก่อนลงมติผมขอตรวจสอบองค์ประชุม ขอให้ท่านสมาชิกเสียบบัตรลงคะแนนในช่องเสียบบัตรและกดปุ่มแสดงตน

นายชลิต แก้วจินดา : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพ กระผม นายชลิต แก้วจินดา หมายเลขประจำตัวสมาชิก ๐๓๘ ขอแสดงตนครับ

นายอภิชาติ โตดิลกเวชช์ : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพ กระผม นายอภิชาติ โตดิลกเวชช์ หมายเลขประจำตัวสมาชิก ๐๘๒ ขอแสดงตนครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : มีอีกหรือไม่ มีสมาชิกท่านใดยังไม่ได้แสดงตนครับ

(ไม่มีสมาชิกยกมือ)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ถ้าไม่มี ขอเชิญเจ้าหน้าที่ส่งผลได้ครับ

(มีสมาชิกกดปุ่มแสดงตนเพื่อตรวจนับองค์ประชุม จำนวน ๑๘๖ คน)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ขณะนี้มีสมาชิกผู้เข้าร่วมประชุม จำนวน ๑๘๖ คน บวกอีก ๓ คน รวมเป็น ๑๘๙ คน ถือว่าครบองค์ประชุม เพื่อให้การออกเสียงลงคะแนนลับของสมาชิกมีความรัดกุมและเรียบร้อย ก่อนที่จะดำเนินการออกเสียงลงคะแนนลับ ผมขอให้งดการถ่ายภาพภายในห้องประชุม และขอให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบว่า มีบุคคลผู้ไม่เกี่ยวข้องอยู่บริเวณด้านบนของห้องประชุมหรือไม่ และเนื่องจากเป็นการลงคะแนนลับ ณ ที่นั่งของท่านสมาชิก ดังนั้น จึงขอความกรุณาท่านสมาชิกโปรดได้ใช้ความระมัดระวังและรักษาความลับในการลงคะแนน ขอเชิญเจ้าหน้าที่แจกบัตรออกเสียงลงคะแนนครับ

(เจ้าหน้าที่ได้นำซองใส่บัตรออกเสียงลงคะแนนลับผู้ที่ได้รับการเสนอชื่อแจกให้แก่สมาชิกในที่ประชุมโดยทั่วกัน)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ขอเชิญท่านสมาชิกออกเสียงลงคะแนนได้ครับ เมื่อท่านออกเสียงลงคะแนนแล้วอย่าเพิ่งออกจากห้องประชุม เพราะจะมีการลงมติอีก ๑ ครั้ง มีสมาชิกท่านใดยังไม่ได้ออกเสียงลงคะแนนหรือไม่

(ไม่มีสมาชิกยกมือ)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ถ้าไม่มี ขอเชิญเจ้าหน้าที่รับบัตรออกเสียงลงคะแนนคืนได้ มีสมาชิกท่านใดยังไม่ได้ส่งบัตรออกเสียงลงคะแนนแก่เจ้าหน้าที่ครับ

(ไม่มีสมาชิกยกมือ)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ถ้าไม่มี ผมขอปิดการออกเสียงลงคะแนน ผมอนุญาตให้มีการถ่ายภาพภายในห้องประชุมได้แล้ว ขอเชิญกรรมการตรวจนับคะแนนดำเนินการครับ

(คณะกรรมาธิการตรวจนับคะแนนเข้าประจำที่)

- ๑๑/๑

ท่านสมาชิกครับ ในระหว่างดำเนินการตรวจนับคะแนน ผมขอปรึกษาที่ประชุม โดยจะขอนำเรื่องอื่นขึ้นมาพิจารณาในระหว่างการนับคะแนนตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๗๓ โดยขอให้ยกระเบียบวาระที่ ๖ เรื่องที่เสนอใหม่ และระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องที่คณะกรรมาธิการพิจารณาเสร็จแล้วขึ้นมาพิจารณาก่อนตามลำดับ จะมีสมาชิกท่านใดขัดข้องหรือมีความเห็นเป็นอย่างอื่นหรือไม่

(ไม่มีสมาชิกยกมือ)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ถ้าไม่มี ถือว่าที่ประชุมเห็นชอบ ผมขอดำเนินการตามนี้

ระเบียบวาระที่ ๖ เรื่องที่เสนอใหม่

- ขอให้วุฒิสภาพิจารณาเพื่อมีมติให้เปิดเผยบันทึกการประชุม จำนวน ๕ ครั้ง และรายงานลับของคณะกรรมาธิการสามัญเพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบประวัติ ความประพฤติ และพฤติกรรมทางจริยธรรมของบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งกรรมการการเลือกตั้ง (ตามมาตรา ๑๒๙ วรรคหก ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : โดยที่คณะกรรมาธิการสามัญเพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบประวัติ ความประพฤติและพฤติกรรมทางจริยธรรมของบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งกรรมการการเลือกตั้ง ได้มีมติมิให้มีการเปิดเผยบันทึกการประชุม จำนวน ๕ ครั้ง และรายงานลับของคณะกรรมาธิการสามัญ รายละเอียดปรากฏตามเอกสารที่ได้จัดให้ท่านสมาชิกแล้ว

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๑๒๙ วรรคหก บัญญัติว่า “ให้สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาเปิดเผยบันทึกการประชุม รายงานการดำเนินการ รายงานการสอบหาข้อเท็จจริง หรือรายงานการศึกษา แล้วแต่กรณี ของคณะกรรมาธิการให้ประชาชนทราบ เว้นแต่สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภา แล้วแต่กรณี มีมติมิให้เปิดเผย” ดังนั้น เมื่อคณะกรรมาธิการมีความประสงค์ที่จะมิให้เปิดเผยบันทึกการประชุม จำนวน ๕ ครั้ง และรายงานลับของคณะกรรมาธิการสามัญ จึงต้องขอมติจากที่ประชุมก่อนลงมติ ผมขอตรวจสอบองค์ประชุม ขอให้ท่านสมาชิกเสียบบัตรลงคะแนนในช่องเสียบบัตรและกดปุ่มแสดงตน

นายอภิชาติ โตดิลกเวชช์ : กราบเรียนประธานวุฒิสภาที่เคารพ กระผม นายอภิชาติ โตดิลกเวชช์ หมายเลขประจำตัวสมาชิก ๐๘๒ ขอแสดงตนครับ

นายชลิต แก้วจินดา : กราบเรียนประธานวุฒิสภาที่เคารพ กระผม นายชลิต แก้วจินดา หมายเลขประจำตัวสมาชิก ๐๓๘ ขอแสดงตนครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : มีจำนวน ๒ ท่าน คือ ท่านอภิชาติ โตดิลกเวชช์ และท่านชลิต แก้วจินดา แสดงตน มีสมาชิกท่านใดยังไม่ได้แสดงตนครับ

(ไม่มีสมาชิกยกมือ)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ถ้าไม่มี ขอเชิญเจ้าหน้าที่ส่งผลได้ครับ

(มีสมาชิกกดปุ่มแสดงตนเพื่อตรวจนับองค์ประชุม จำนวน ๑๗๘ คน)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ขณะนี้มีสมาชิกอยู่ในห้องประชุม จำนวน ๑๗๘ คน บวกอีก ๒ คน รวมเป็น ๑๘๐ คน ถือว่าครบองค์ประชุม ต่อไปผมจะขอถามมติ สมาชิกท่านใดเห็นควรมิให้เปิดเผยบันทึกการประชุมจำนวน ๕ ครั้ง และรายงานลับของคณะกรรมาธิการสามัญ กดปุ่มเห็นด้วย สมาชิกท่านใดเห็นสมควรให้เปิดเผย กดปุ่มไม่เห็นด้วย สมาชิกท่านใดประสงค์งดออกเสียง กดปุ่มงดออกเสียง ขอเชิญท่านสมาชิกลงคะแนนครับ

นายอภิชาติ โตดิลกเวชช์ : กราบเรียนประธานวุฒิสภาที่เคารพ กระผม นายอภิชาติ โตดิลกเวชช์ หมายเลขประจำตัวสมาชิก ๐๘๒ เห็นด้วยครับ

พลเอก พิศณุ พุทธวงศ์ : กราบเรียนประธานวุฒิสภาที่เคารพ กระผม พลเอก พิศณุ พุทธวงศ์ หมายเลขประจำตัวสมาชิก ๑๒๕ เห็นด้วยครับ

นายชลิต แก้วจินดา : กราบเรียนประธานวุฒิสภาที่เคารพ กระผม นายชลิต แก้วจินดา หมายเลขประจำตัวสมาชิก ๐๓๘ เห็นด้วยครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : มีสมาชิกท่านใดที่ยังไม่ได้ลงคะแนนครับ

(ไม่มีสมาชิกยกมือ)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ถ้าไม่มี ผมขอปิดการลงคะแนน เจ้าหน้าที่รวมคะแนนได้ครับ

(มีสมาชิกเห็นด้วย ๑๘๐ คะแนน ไม่เห็นด้วย ๑ คะแนน)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : จำนวนผู้ลงมติ ๑๘๓ คน บวกอีก ๓ คน รวมเป็น ๑๘๖ คน เห็นด้วย ๑๘๐ คน บวกอีก ๓ คน รวมเป็น ๑๘๓ คน ไม่เห็นด้วย ๑ คน งดออกเสียง ๒ คน เป็นอันว่าที่ประชุมลงมติมิให้เปิดเผยบันทึกการประชุม จำนวน ๕ ครั้ง และรายงานลับของคณะกรรมาธิการสามัญเพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบประวัติ ความประพฤติ และพฤติกรรมทางจริยธรรมของบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งกรรมการการเลือกตั้ง เป็นอันจบการพิจารณาระเบียบวาระที่ ๖

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องที่คณะกรรมาธิการพิจารณาเสร็จแล้ว

๔.๑ รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและ
ปัญญาประดิษฐ์เพื่อพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา ซึ่งคณะกรรมาธิการการศึกษาพิจารณาเสร็จแล้ว

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ขอเชิญคณะกรรมาธิการเข้าประจำที่

(คณะกรรมาธิการเข้าประจำที่)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ด้วยคณะกรรมาธิการสามัญได้มีหนังสือขออนุญาตให้บุคคลภายนอกเข้าร่วมประชุมเพื่อชี้แจง คือ นางอร่ามศรี อาภาอดุล อนุกรรมาธิการการอาชีวศึกษา ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกเข้าร่วมประชุมเพื่อชี้แจงประกอบการพิจารณารายงานฉบับนี้ ทั้งนี้ คณะกรรมาธิการการศึกษาได้มีหนังสือขออนุญาตให้บุคคลดังกล่าวเข้าร่วมประชุมเพื่อชี้แจงประกอบรายงานการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมาธิการสามัญ ในระเบียบวาระที่ ๔.๒ เพื่อประโยชน์ในการพิจารณา ผมอนุญาตตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๖๒ ขอเชิญผู้ชี้แจงเข้าประจำที่ครับ

(ผู้ชี้แจงเข้าประจำที่)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : เชิญท่านประธานคณะกรรมาธิการหรือผู้แทนแถลงครับ

นายตวง อันทะไชย (ประธานคณะกรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพ กระผม นายตวง อันทะไชย ในฐานะประธานคณะกรรมาธิการการศึกษา ขอประทานอนุญาตกราบเรียนท่านประธานผ่านไปยังวุฒิสภาว่า คณะกรรมาธิการการศึกษานั้นได้เห็นความสำคัญกับอาชีวศึกษาว่า โลกในอนาคตใบนี้อาชีวศึกษา คือ เครื่องมือสำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนมีอาชีพ มีรายได้ มีงานทำ คณะกรรมาธิการการศึกษาได้มอบหมายคณะอนุกรรมาธิการให้ไปหาข้อเสนอที่ฝ่ายบริหารจะนำไปประยุกต์ใช้ในการกำหนดนโยบายควรจะต้องเป็นอย่างไร ที่เป็นเครื่องมือสำคัญ คือ เรื่องการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์ เพื่อพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา ระบบรูปแบบการเรียนการสอนอาชีวศึกษาในโลกใบใหม่ ผมกราบเรียนตั้งแต่ตอนต้นอาจจะไม่ได้เป็นการเรียนเพื่อรับใบประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ----------

หรือเรียนให้ได้ปริญญาอีกต่อไป แต่เป็นการเรียนเพื่อที่จะสร้างอาชีพ มีรายได้ และมีงานทำให้กับผู้เรียน ผู้เรียนไม่ได้หมายความว่า เฉพาะนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ แต่ผู้เรียนเป็นประชาชนทั่วไป คนสนใจ ผู้ประกอบการ ตลอดจนนักเรียน นิสิต นักศึกษาก็ตาม โดยมีแนวทางในการที่จะเพิ่ม สมรรถนะในการประยุกต์ให้กับผู้เรียนในโลกใบใหม่ คือ การใช้กระบวนการอัปสกิล (Up-Skills) การใช้กระบวนการรีสกิล (Re-Skills) และการใช้กระบวนการนิวสกิล (New-Skills) ให้กับผู้เรียน เนื่องจากว่า โลกใบใหม่เป็นโลกที่ใช้เทคโนโลยีและปัญญาประดิษฐ์เป็นส่วนสำคัญในการที่จะเรียนรู้สร้างนวัตกรรมใหม่ขึ้น ส่วนรายละเอียดจะได้มอบให้ประธานคณะอนุกรรมาธิการได้กราบเรียนต่อที่ประชุม เพื่อจะได้เป็นองค์ประกอบสำคัญในการพิจารณาเพิ่มเติมตามแนวความคิดเห็น

บัดนี้ คณะกรรมาธิการการศึกษา วุฒิสภา ได้พิจารณาศึกษาเรื่องดังกล่าวเสร็จเรียบร้อยแล้ว ถ้าหากว่าที่ประชุมวุฒิสภามีความเห็นเป็นประการใด ตลอดจนมีความเห็นเพิ่มเติมหรือมีแนวทางในการที่จะทำให้รายงานมีคุณค่ามากขึ้น ขอท่านประธานได้โปรดนำความเห็นส่งไปยังรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาตามที่เห็นสมควรต่อไป ผมขออนุญาตท่านประธานได้ให้ประธานคณะอนุกรรมาธิการการอาชีวศึกษาได้นำกราบเรียนรายละเอียดของรายงานฉบับนี้ครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ขอบคุณท่านประธานคณะกรรมาธิการ ต่อไปขอเชิญท่านประธานคณะอนุกรรมาธิการแถลงครับ

รองศาสตราจารย์ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร (ประธานคณะอนุกรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพและท่านสมาชิกวุฒิสภาทุกท่าน กระผม รองศาสตราจารย์ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร ประธานคณะอนุกรรมาธิการการอาชีวศึกษาและคณะขออนุญาตรายงานผลการพิจารณาศึกษาในเรื่องการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์ เพื่อพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา ได้มีคณะอนุกรรมาธิการพิจารณาศึกษาและวิเคราะห์

สถานการณ์ปัจจุบัน แนวคิดและที่มาของสภาพปัญหาอุปสรรคในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา ซึ่งมีความจำเป็นอย่างมากที่จะต้องพัฒนากำลังคนที่ปฏิบัติงานอยู่ในระบบที่มีทักษะต่าง ๆ มีความพร้อม และมีองค์ความรู้เพียงพอที่จะรองรับบริบทที่เกิดขึ้นในโลกแห่งการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นพลวัต โดยการดำเนินการทั้งรีสกิล อัปสกิล และนิวสกิล เพื่อนำสมรรถนะที่เพิ่มขึ้นไปใช้จัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพมากขึ้น โดยพิจารณาจากรูปแบบการพัฒนากำลังคนด้านสมรรถนะดิจิทัลตามนโยบายประเทศไทย ๔.๐ โดยมีแผนดำเนินการ ๓ ขั้นตอน ดังนี้

๑) การเตรียมความพร้อม เป็นกระบวนการแรกก่อนดำเนินการที่สำคัญ

๒) การอบรม เป็นกระบวนการดำเนินการอบรมหลักสูตรด้านสมรรถนะดิจิทัล

๓) การขยายความรู้ เผยแพร่ความรู้ ซึ่งเป็นส่วนที่สำคัญ

อย่างไรก็ตาม กระบวนการ อัปสกิล รีสกิลหรือนิวสกิล ให้มีสมรรถนะในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์ สิ่งสำคัญที่จะต้องดำเนินการก่อนการให้ความรู้หรือฝึกอบรม คือการหาสมรรถนะที่ขาดหาย จำเป็นต้องเป็นส่วนที่จะเป็นข้อมูลสำคัญในการนำไปพัฒนาเพื่อให้ครู อาจารย์และบุคลากรทางอาชีวศึกษามีสมรรถนะในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์

กระบวนการในการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย ๕ ขั้นตอน ดังนี้

๑) การกำหนดสมรรถนะ ตามหน้าที่ทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์ของบุคลากรในแต่ละสาขาและกลุ่มงาน

๒) การกำหนดเกณฑ์การประเมินสมรรถนะ ซึ่งต้องปฏิบัติได้ตามหน้าที่

๓) การประเมินสมรรถนะ ซึ่งต้องปฏิบัติได้ตามหน้าที่ ตามเกณฑ์ที่กำหนด

๔) การวิเคราะห์หาสมรรถนะที่ขาดหายของบุคลากรเป็นรายบุคคล

๕) สรุปผลสมรรถนะที่ขาดหายไปในแต่ละบุคคล และเข้าสู่กระบวนการในการฝึกอบรมให้มีสมรรถนะที่เพิ่มขึ้นในเกณฑ์ที่กำหนดต่อไป

คณะอนุกรรมาธิการได้มีการศึกษาทั้ง ๒ แนวทางดังกล่าว เดินทางไปศึกษาในพื้นที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการที่จะแสวงหาแนวทางที่จะนำเสนอเพื่อให้ฝ่ายที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษานำไปดำเนินการเพื่อให้เหมาะสมกับการพัฒนาสมรรถนะต่อไป จากการศึกษาและวิเคราะห์พบว่า สมควรมีขั้นตอนในการดำเนินการประกอบด้วย ๖ ขั้นตอน ดังนี้

๑) กำหนดสมรรถนะที่จำเป็นทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์สำหรับครูผู้สอนอาชีวศึกษาในแต่ละสาขาวิชาชีพ

๒) จัดทำหลักสูตรการฝึกอบรมตามสมรรถนะที่กำหนด

๓) วางแผนการฝึกอบรม

๔) จัดการฝึกอบรม

๕) ประเมินสมรรถนะหลังการฝึกอบรม

๖) รายงานผลการฝึกอบรม

โดยแต่ละขั้นตอนการดำเนินการในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์ในการพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษานั้น ยังมีรายละเอียดในแต่ละขั้นตอน ซึ่งปรากฏอยู่ในเอกสารรายงานฉบับนี้ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์ในการพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาในสถานการณ์ปัจจุบันมีการนำเทคโนโลยีดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์มาปรับใช้ในการปฏิบัติงานในทุกสาขาวิชาชีพ ขณะที่ผู้ทำหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งในที่นี้หมายถึงครูผู้สอนอาชีวศึกษาได้รับการพัฒนาความรู้และทักษะด้านเหล่านี้ยังไม่กว้างขวางเพียงพอเท่าที่ควร จึงส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนที่ทำให้การผลิตผู้เรียนอาชีวศึกษาออกไปนั้น มีคุณสมบัติที่ไม่ตอบโจทย์ตามความต้องการของสถานประกอบการ รวมทั้งผู้เรียนมีความสำคัญ ผู้เรียนคงต้องเรียนรู้เพิ่มเติมในลักษณะเป็นข้อจำกัดดังกล่าว รวมทั้งตัวผู้เรียนเอง สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในฐานะหน่วยงานที่รับผิดชอบหลักและเป็นหน่วยงานต้นสังกัดที่สำคัญในการดำเนินการขับเคลื่อนการพัฒนาบุคลากรอาชีวศึกษา

โดยเฉพาะครูผู้สอนอาชีวศึกษาจะต้องกำหนดนโยบายในการพัฒนาตนเองของครูอาชีวศึกษาในเรื่องดังกล่าว เพื่อเป็นการอัปสกิล รีสกิล หรือสร้างนิวสกิล ให้ครูผู้สอนและผู้เรียนอาชีวศึกษาให้เกิดความสมบูรณ์ จึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ควรต้องดำเนินการ ดังนี้

๑) กำหนดนโยบายในการพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรทุกระดับให้สามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์ในการทำงานได้เป็นอย่างดี รวมทั้งควรมีการประเมินสมรรถนะทางด้านนี้กับผู้ที่สอบบรรจุเข้ารับราชการครูอาชีวศึกษา โดยประเมินทั้งความรู้และทักษะที่เกี่ยวข้อง

๒) ควรกำหนดเคพีไอ (Key Performance Indicator : KPI) ซึ่งเป็นดัชนีชี้วัดผลงานหรือความสำเร็จของงาน โดยเทียบผลการปฏิบัติงานกับเป้าหมายหรือมาตรฐานที่ตกลงกันไว้ โดยเฉพาะการปฏิบัติงานของครูผู้สอนจะต้องมีการประเมินทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนในแต่ละสาขาซึ่งมีสมรรถนะที่แตกต่างกัน

- ๑๓/๑

๓) จัดหางบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยีดิจิทัล และปัญญาประดิษฐ์โดยเร่งด่วน ซึ่งจุดนี้มีความสำคัญ เนื่องจากปัญหางบประมาณในส่วนนี้ ไม่มีความชัดเจน นอกจากนั้น มีข้อเสนอว่าสามารถประสานความร่วมมือในการขอรับทุนสนับสนุนกับกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) ซึ่งในพระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๖ มีการกำหนดเพิ่มเติมในรายละเอียดที่เกี่ยวข้อง ซึ่งให้สามารถนำไปใช้พัฒนาตนเองของครูผู้สอนในหลักสูตรที่มีความสำคัญกับอาชีพปัจจุบันได้ และส่งเสริมให้ครูผู้สอนเกิดความเข้าใจด้วย

๔) แสวงหาความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ในการจัดการฝึกอบรม ทั้งอัปสกิล รีสกิล และนิวสกิล ให้กับครูผู้สอนในเรื่องดังกล่าว

๕) วางแผนการจัดการฝึกอบรมให้กับบุคลากรทุกคนให้มีทักษะและสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์เพิ่มขึ้น

๖) ประเมินผลการฝึกอบรม เป็นจุดสำคัญ มีการตรวจสอบติดตามว่าสถาบันต่าง ๆ ได้ดำเนินการเกิดผลสัมฤทธิ์เพียงพอหรือไม่ อย่างไร เพื่อนำไปแก้ปัญหาในการกำหนดและพัฒนาหรือปรับนโยบายให้เหมาะสมต่อไป

สถานศึกษาอาชีวศึกษา ควรดำเนินการให้สอดคล้องกับนโยบาย ดังนี้

๑) สำรวจสมรรถนะที่จำเป็นในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และปัญญาประดิษฐ์ของบุคลากรอาชีวศึกษาทั้งหมดในสถานศึกษา

๒) วางแผนการฝึกอบรมให้กับบุคลากรในสถานศึกษาอาชีวศึกษาให้สอดคล้องตามนโยบาย นอกเหนือจากการฝึกอบรมเป็นการเฉพาะของแต่ละสถาบันตามความถนัดและจุดเน้นของสถาบันด้วย

๓) หาความร่วมมือกับสถานประกอบการในการส่งครูผู้สอนอาชีวศึกษาได้เข้าไปศึกษาและเรียนรู้การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์ เพื่อเสริมทักษะให้ครูผู้สอนได้มีองค์ความรู้เพื่อประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนได้จริง

๔) ประเมินสมรรถนะที่ได้รับหลังการฝึกอบรม หรือเรียนรู้ในสถานประกอบการ

๕) รายงานผลการฝึกอบรมให้กับหน่วยงานเป็นระยะเพื่อติดตามและปรับปรุงระบบให้เหมาะสมต่อไป

ในส่วนการทำหน้าที่สอนของครูผู้สอนหรืออาจารย์ผู้สอนในสถาบันอาชีวศึกษามีความจำเป็นที่ต้องตรวจสอบบทบาทหน้าที่ของตนให้เท่าทันกับการเปลี่ยนทางเทคโนโลยีดิจิทัลในปัจจุบัน เพราะฉะนั้น ครูผู้สอนอาจจะต้องมีการพัฒนาตนเองควบคู่ไปด้วย ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่หน่วยงานหลัก สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาและสถานศึกษาควรกระตุ้นเตือนให้ครูผู้สอนอาชีวศึกษามีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพราะปัจจุบันพบว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับอาชีพและวิชาชีพ เช่น สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) ภาคเอกชนมีการจัดหลักสูตรการฝึกอบรมด้านเทคโนโลยีดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์ อาทิเช่น บริษัท ทรู ดิจิทัล อะคาเดมี ศูนย์การเรียนรู้บริษัทในกลุ่มสมบูรณ์แอ็ดวานซ์เทคโนโลยี จำกัด (มหาชน) บริษัท เลิศวิลัย แอนด์ซันส์ จำกัด หน่วยงานเอกชนให้บริการในการฝึกอบรมเกี่ยวกับระบบดิจิทัล เพราะฉะนั้น ครูผู้สอนอาชีวศึกษาควรให้ความสนใจและเข้ารับการฝึกอบรมเป็นระยะ

การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์ในการพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาต้องให้ความสำคัญ และกำหนดเป็นนโยบายเร่งด่วนในการส่งเสริมและพัฒนาครูผู้สอนให้มีสมรรถนะดังกล่าว ขออนุญาตนำเสนอเป็นรายงานระดับหน่วยงาน โดยเฉพาะรัฐบาลเพื่อประสานไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปปรับและพัฒนาระบบการฝึกอบรมที่เหมาะสมและสมควรต่อไป จึงเรียนเสนอเพื่อพิจารณาครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ขอบคุณท่านประธานคณะอนุกรรมาธิการ ต่อไปขอเชิญท่านสมาชิกที่ประสงค์จะอภิปรายยกมือแสดงตนเพื่อเข้าชื่ออภิปราย ลำดับแรก นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์ มีสมาชิกท่านอื่นประสงค์อภิปรายอีกหรือไม่ และขณะนี้มี ว่าที่ร้อยตรี เชิดศักดิ์ จำปาเทศ ขอเชิญท่านวัลลภ ตังคณานุรักษ์ ครับ

นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์ : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพ กระผม นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์ สมาชิกวุฒิสภา ขอบคุณคณะกรรมาธิการการศึกษา วุฒิสภา ที่ได้ทำรายงานที่สำคัญเรื่องนี้ขึ้นมาและนำเสนอต่อที่ประชุมวุฒิสภา ที่ผมใช้คำว่า “เป็นเรื่องสำคัญ” เหตุเพราะว่าที่ผ่านมาวงการอาชีวศึกษาพูดเพียงคาถาคำเดียว คือ ๔๐ : ๖๐ ๔๐ เปอร์เซ็นต์ คือให้เข้าเรียนอาชีวศึกษา ๔๐ เปอร์เซ็นต์ และเรียนสายสามัญ ๖๐ เปอร์เซ็นต์ หมายถึงจบมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ท่องคาถานี้ไปโดยตลอด แต่วันนี้ผมคิดว่าการศึกษาพัฒนาไปมาก เราเลิกพูดถึงสถิติการเข้าเรียนอาชีวศึกษาแล้ว แต่กำลังกล่าวถึงการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์มาพัฒนากำลังคนของอาชีวศึกษา ผมพูดเช่นนี้เพราะเป็นเรื่องสำคัญและมาถูกทาง เรามีตัวอย่างบางตัวอย่างเกิดขึ้นในบางยุคบางสมัย ท่านตวง อันทะไชย เข้าใจดี ยุคสมัยหนึ่ง เราพยายามเชื่อมโยงคนที่เรียนอยู่โรงเรียนปกติให้เข้าใจคำว่า “อาชีวศึกษา” มากขึ้น ตอนนั้นพยายามทำการปฏิบัติการในช่วงปิดเทอมใหญ่ ช่วงเดือนเมษายนของการปิดเทอมใหญ่เราให้สถาบันอาชีวศึกษาทั่วประเทศเปิดสาขาวิชาที่สำคัญจำเป็นสำหรับชีวิต เช่น ช่างไฟฟ้า ช่างยนต์ ช่างเชื่อม เป็นต้น เพื่อเด็กระดับมัธยมศึกษาในช่วงปิดเทอมแทนที่อยู่เฉย ๆ ปิดเทอมแล้วไม่ทำอะไร เชื่อมโยงเด็กไปเรียนในโรงเรียนอาชีวศึกษา เพื่อให้เด็กสามารถซึมซับและสนใจวิชาอาชีวศึกษามากขึ้น เราหวังว่าทำแบบนี้นอกจากจะมีพื้นฐานวิชาแล้ว ยังมีความรักที่จะเรียนต่อระดับอาชีวศึกษาต่อไป เป็นประการที่ ๑

ประการที่ ๒ ใกล้เคียงกับประเด็นการประยุกต์และใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์มากที่สุด คือ เห็นว่าสถานการณ์ปัจจุบันสถานประกอบการย่อยทั้งประเทศ เช่น ร้านซ่อมรถมอเตอร์ไซค์ ซ่อมรถยนต์ และซ่อมที่บริษัทรถยนต์โดยตรง เช่น ศูนย์บริการซ่อมรถของโตโยต้า ศูนย์บริการซ่อมรถของอีซูซุ แต่มีอู่ซ่อมรถของประชาชนทั่วไปที่เปิดให้บริการเป็นจำนวนมาก คำถามสำคัญ คือ ทำไมคนที่ซ่อมรถไม่ได้เรียนอาชีวศึกษา แต่มีทักษะดีมาก บางทีเราไปใช้บริการอู่ซ่อมรถธรรมดาเก่งกว่าอู่ซ่อมรถที่มาจากการรับรองมาตรฐานทางการค้า เสียค่าบริการถูกและการทำงานเก่งกว่า เรามีความเห็นว่าทำอย่างไรจะเชื่อมโยงให้บุคคลเหล่านี้

ได้รับใบประกาศนียบัตรและวุฒิบัตรด้วย โดยแค่ไปเรียนบางวิชาประกอบเท่านั้น สามารถเรียนจบอาชีวศึกษา และได้รับใบประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงได้ โดยไม่ต้องเข้าไปเรียน ซึ่งการใช้เทคโนโลยีจะเกี่ยวข้องในการเชื่อมโยงให้มาเรียนรู้ได้ แต่สิ่งที่คณะกรรมาธิการกล่าวเมื่อสักครู่มีประเด็นที่ผมสนใจเป็นพิเศษ คือ ข้อเสนอแนะ ข้อ ๓ ----------

- ๑๔/๑

ท่านใช้คำว่า “หาความร่วมมือกับสถานประกอบการในการส่งครูผู้สอนอาชีวศึกษาได้เข้าไปศึกษาและเรียนรู้การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์ เพื่อเสริมทักษะให้ครูผู้สอนได้มีองค์ความรู้เพื่อประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้จริง” เป็นเงื่อนไขที่ดีกว่าการอบรม เราคุ้นเคยกับการอบรมมาก สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สกศ.) อบรมครูเฉพาะตลอดทั้งวัน แต่การที่จะให้คนไปอยู่กับที่แบบนั้นอย่างที่ผมยกตัวอย่างเมื่อสักครู่ว่า ช่างจำนวนมากไม่ได้เรียนแต่เป็นช่างทำงานในอู่ซ่อมรถจะมีความเชี่ยวชาญ อันนี้เหมือนกัน การจะทำให้คนเก่งเทคโนโลยีดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์ต้องไปทำงานอยู่ตรงนั้น เพราะปัญญาประดิษฐ์ มี ๓ ระดับ ท่านตวง อันทะไชย คงเข้าใจดี ระดับปัญญาประดิษฐ์แบบเฉพาะ เช่น เครื่องผ่าตัด อย่างนี้เป็นต้น หรือแบบปัญญาประดิษฐ์ระดับมนุษย์ทั่วไปทำได้ กับปัญญาประดิษฐ์แบบเข้มข้นที่ไปไกลมากกว่าที่มนุษย์จะทำได้ เพราะฉะนั้น ๓ ระดับ ถ้านำมาประยุกต์ใช้โดยการส่งครูอาชีวศึกษาเข้าไปฝังตัวตามบริษัทที่ท่านยกตัวอย่างเมื่อสักครู่น่าสนใจ เพราะว่าล่าสุดมีตัวอย่าง บังเอิญผมอ่านเอกสารของท่านไม่ครบทั้งเล่ม แต่รู้สึกว่ามีเรื่องใกล้เคียงกัน ผมมีโอกาสติดตามงานของวิทยาลัยอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ซึ่งน่าสนใจมาก เข้าใจว่าท่านคงทราบแล้ว แต่เพื่อให้สังคมได้ร่วมชื่นชมไปด้วย จำเป็นต้องอภิปรายในที่ประชุมแห่งนี้ วิทยาลัยอาชีวศึกษาขอนแก่น ร่วมมือกับบริษัท ซีร่า ออโตเมชั่น แอนด์ เทคโนโลยี จำกัด บริษัท ซิสโก้ ซิสเต็มส์ (ประเทศไทย) จำกัด และคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น เพื่อสร้างครูปัญญาประดิษฐ์ โดยตั้งศูนย์เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI CiRA Center) เพื่อทำหน้าที่โดยตรงในการอบรมและพัฒนานวัตกรรมบ่มเพาะนวัตกรรมด้านเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ ส่งผลให้อาชีวศึกษาก้าวสู่อุตสาหกรรมที่เป็นจริงได้ในอนาคต อาจารย์ตวง อันทะไชย ยกตัวอย่างตรงกับข้อเสนอแนะ ข้อ ๓ การร่วมมือกับบริษัทตรงที่สุด ไม่ต้องมีการอบรม แต่ผมมีความเห็นว่าอาจจะอบรมได้บ้าง โดยไม่ต้องใช้เงินมาก แต่ครูอาชีวศึกษาถ้าฝังตัวทำงานร่วมกับบริษัทได้เครดิต เราได้คนที่มีคุณภาพ ถ้าปูพื้นแบบนี้มากขึ้นร่วมมือกับบริษัททั้งประเทศ วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุรินทร์ ร่วมกับบริษัทที่เข้มแข็งในจังหวัดสุรินทร์ได้หรือไม่ มีคณะวิศวกรรมศาสตร์บางคณะช่วยเราได้หรือไม่ อย่างนี้เป็นต้น หลายจังหวัดถ้าร่วมมือทำแบบนี้ ผมว่าการเกิดปัญญาประดิษฐ์ และครูอาชีวศึกษาที่เข้มข้นได้เร็วขึ้น ขอบคุณท่านประธานครับ

ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา (นายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภาคนที่สอง) : ขอบคุณท่านวัลลภ ตังคณานุรักษ์ ก่อนที่ว่าที่ร้อยตรี เชิดศักดิ์ จำปาเทศจะอภิปราย ผมขออนุญาตแจ้งผลการออกเสียงลงคะแนนลับให้ความเห็นชอบบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งกรรมการการเลือกตั้ง นายสิทธิโชติ อินทรวิเศษ ผลการออกเสียงลงคะแนนปรากฏว่า ให้ความเห็นชอบ ๑๗๕ คะแนน ไม่ให้ความเห็นชอบ ๑๖ คะแนน ไม่ออกเสียง ๘ คะแนน จึงถือว่า นายสิทธิโชติ อินทรวิเศษ ได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา คือ คะแนนเสียง ๑๒๒ คะแนนขึ้นไป จึงเป็นผู้ได้รับความเห็นชอบให้ดำรงตำแหน่งกรรมการการเลือกตั้ง สำหรับบัตรออกเสียงลงคะแนนลับ ผมจะให้เจ้าหน้าที่นำไปทำลายตามระเบียบต่อไป เป็นอันจบการพิจารณาเรื่องด่วน ต่อไปขอเชิญ ว่าที่ร้อยตรี เชิดศักดิ์ จำปาเทศ อภิปรายครับ

ว่าที่ร้อยตรี เชิดศักดิ์ จำปาเทศ : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพ กระผม ว่าที่ร้อยตรี เชิดศักดิ์ จำปาเทศ สมาชิกวุฒิสภา ขออนุญาตอภิปรายรายงานการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมาธิการการศึกษา วุฒิสภา ก่อนอื่นต้องขอชื่นชมและเห็นด้วยอย่างยิ่งที่ท่านได้ทำการศึกษาในเรื่องนี้ อย่างไรก็ตาม กระผมคิดว่าขณะนี้มีความจำเป็นแล้วเป็นเรื่องที่ทุกหน่วยงานของกระทรวงศึกษาธิการจะต้องให้ความสำคัญกับเรื่องเทคโนโลยี คงไม่เฉพาะวิทยาลัยอาชีวศึกษาเท่านั้น ที่ผมกล่าวเช่นนี้ เพราะว่าตลอดระยะเวลาของแผนการปฏิรูปประเทศที่ผ่านมาของรัฐบาลที่ผ่านมา หรือรัฐบาลปัจจุบันได้ให้ความสำคัญกับแผนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งในการปฏิรูประบบบริหารราชการแผ่นดิน มีนโยบายสำคัญเรื่องหนึ่ง คือ รัฐบาลดิจิทัล ขณะนี้นโยบายได้มีความคืบหน้าไปมาก ซึ่งนโยบายรัฐบาลดิจิทัลคงจะดำเนินการในส่วนที่สำคัญ ประกอบด้วย ๒ ส่วน

ส่วนแรก การนำดิจิทัลมาใช้ในระบบบริหารของหน่วยงานราชการต่าง ๆ ทุกกระทรวง ทบวง กรม นั่นคือในส่วนของการบริหาร แต่ที่มีความสำคัญไม่แพ้กันและค่อนข้างจะมีความสำคัญมากกว่า คือ เรื่องการให้บริการประชาชน ในการให้บริการประชาชนนั้น ในนโยบาย

รัฐบาลดิจิทัลต้องการนำงานบริการของภาครัฐทั้งหมดเข้าไปไว้ในระบบอีเซอร์วิซ (e-Service) ในระบบดิจิทัล ซึ่งถ้าเปรียบในปัจจุบันคือ ในอนาคตประชาชนจะใช้บริการงานของรัฐทำในโทรศัพท์มือถือหรือไอแพด (iPad) โดยไม่ต้องไปติดต่อกับหน่วยงานราชการต่าง ๆ เหมือนกับใช้บริการระบบธนาคารในปัจจุบัน คณะกรรมาธิการการบริหารราชการแผ่นดินได้ติดตาม เสนอแนะและเร่งรัดตลอดมา และช่วยกันผลักดันจึงมีความคืบหน้า ขณะนี้การให้บริการประชาชนโดยภาครัฐผ่านระบบดิจิทัลนั้น มีสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) และสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) หรือดีจีเอ (Digital Government Development Agency : DGA) ร่วมกันพัฒนาระบบอีเซอร์วิซ จากการประเมินและรวบรวมทราบว่างานบริการของภาครัฐทั้งหมดของทุกส่วนราชการที่ประชาชนเข้ารับการบริการมีทั้งหมด ๓,๘๓๐ งานบริการ แต่ที่สามารถนำเข้ามาให้บริการประชาชนในระบบอีเซอร์วิซได้ มีทั้งหมด ๒,๔๒๐ งานบริการ ซึ่งขณะนี้ทั้ง ก.พ.ร. และดีจีเอได้นำงานบริการส่วนหนึ่ง จำนวน ๑,๓๙๕ งานบริการเข้าไว้ในระบบอีเซอร์วิซเรียบร้อยแล้ว ซึ่งประชาชนที่รู้สามารถจะใช้งานบริการของประชาชนผ่านระบบเทคโนโลยีได้จำนวน ๑,๐๐๐ กว่างานบริการ และจะพัฒนาต่อไป ซึ่งช่องทางที่จะเข้าไปรับการบริการถ้าหากว่าเป็นเรื่องงานที่เกี่ยวกับธุรกิจ ขออนุมัติ ขออนุญาตใช้ในแพลตฟอร์มที่เรียกว่า บิซพอร์ทัล (Biz Portal) แต่ถ้าเป็นงานบริการที่ประชาชนโดยทั่วไปจะใช้เป็นการติดต่อโดยส่วนตัวใช้แอปพลิเคชัน (application) ที่ชื่อว่า “ทางรัฐ” และที่จะง่ายขึ้น ขณะนี้กระทรวงมหาดไทยได้ขยายและรณรงค์ให้ประชาชนเข้าสู่แอปพลิเคชันไทยดี (ThaID) ของกระทรวงมหาดไทย ซึ่งประชาชนสามารถที่จะเชื่อมโยงไปสู่แอปพลิเคชันทางรัฐได้ต่อไปในอนาคตดิจิทัล คือ วิถีชีวิตของประชาชน ไม่ใช่เฉพาะครู นักเรียน ประชาชนทุกคนจะต้องใช้ดิจิทัลในชีวิตประจำวัน คือจะติดต่อกับหน่วยงานราชการเรื่องต่าง ๆ ต่อไปต้องใช้ระบบดิจิทัลแน่นอน ----------

- ๑๕/๑

เพราะฉะนั้น กระทรวงศึกษาธิการจะต้องให้ความรู้กับประชาชนทุกหมู่เหล่าให้มีความรู้ ความเข้าใจ และใช้งานเป็น ถ้าหากเป็นอย่างนี้การบริหารงานภาครัฐ และการบริการต่าง ๆ จะทำให้ประชาชนเกิดการประหยัด ไม่ต้องเสียเวลา ไม่ต้องใช้เงิน อยู่ที่บ้านใช้โทรศัพท์มือถือหรือไอแพดติดต่อกับหน่วยงานราชการต่าง ๆ ได้ แม้กระทั่งหนังสืออนุมัติหรืออนุญาตจะออกมาในระบบอีเซอร์วิซ ผมขอเสนอเพิ่มเติมว่า ขอให้คณะกรรมาธิการการศึกษา วุฒิสภา ได้ขยายผลออกไปอีก อย่าให้เฉพาะสายอาชีวศึกษาเท่านั้น สายอื่น ๆ ถ้าหากว่าสามารถให้ความรู้และให้ประชาชนเข้าสู่การบริการงานของภาครัฐในระบบอีเซอร์วิซได้ ผมเชื่อว่าจะเป็นประโยชน์อย่างมาก ขอนำเสนอข้อมูลและขอชื่นชมและแสดงความคิดเห็น ขอบคุณมากครับ

(การประชุมดำเนินมาถึงตอนนี้ ศาสตราจารย์พิเศษพรเพชร วิชิตชลชัย ประธานวุฒิสภา ได้กลับมาขึ้นบัลลังก์ ทำหน้าที่ประธานของที่ประชุมต่อไป)

ประธานวุฒิสภา : ต่อไปเชิญท่านอำพล จินดาวัฒนะ ครับ

นายอำพล จินดาวัฒนะ : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพ กระผม นายแพทย์อำพล จินดาวัฒนะ สมาชิกวุฒิสภา ขอชื่นชมรายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์เพื่อพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา ของคณะกรรมาธิการการศึกษา วุฒิสภา ผมคิดว่าเรามุ่งที่อาชีวศึกษาดีแล้ว ขอเรียนว่าคณะกรรมาธิการการศึกษาทันสมัยมากมองถึงโลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ถ้าเราตามไม่ทันจะล้าสมัย เหมือนที่ท่านว่าที่ร้อยตรี เชิดศักดิ์ จำปาเทศ ได้กล่าวเมื่อสักครู่นี้ ปัจจุบันเข้าสู่สังคมสูงวัย ไม่ใช่เรื่องผู้สูงอายุ แต่เป็นเรื่องทุกระบบในสังคม เหมือนกับระบบต่าง ๆ ในบ้านของเราทั้งหลังเก่าแก่หมดแล้ว ถ้าเราปรับตัวไม่ทันจะล้าสมัย ไม่ใช่มะรุมมะตุ้มการจัดการเรื่องผู้สูงอายุเท่านั้น แต่ทุกระบบที่ท่านเสนอคือระบบส่วนหนึ่ง จริง ๆ ท่านกำลังรับมือสังคมสูงวัย คือการเปลี่ยนผ่านผู้คนที่เข้าสู่ระบบบ้านใหม่ที่จะต้องให้บ้านเก่าพลิกฟื้นขึ้นมาให้ทันต่อสถานการณ์ ผมขอชื่นชมและเห็นด้วยที่ท่านเสนอ ผมเพิ่งได้มีโอกาสไปทำงานที่สหภาพรัฐสภาหรือไอพียู (Inter-Parliamentary Union : IPU) ที่สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ รัฐดูไบ เป็นศูนย์กลาง ผมขอกราบเรียนเพิ่มเติมซึ่งเป็นข้อมูล

ที่ได้รับฟังแล้วน่าตกใจ ประเทศฟิลิปปินส์มีคนไปทำงานที่ประเทศดูไบประมาณ ๕ แสนคน เป็นบุคลากรระดับบริการ รวมทั้งระดับพยาบาล ได้ทั้งภาษาและเทคโนโลยี คนไทยรีจิสเตอร์ (register) ไปทำงานที่นั่นไม่กี่พันคนและอยู่ในอาชีพที่ไม่ดี ส่วนผู้ที่ใช้แรงงานส่วนใหญ่อยู่ในเอเชียใต้ ประเทศไทยไม่ได้ส่วนแบ่งตรงนี้ ซึ่งสะท้อนกลับมาที่บ้านเราทันทีว่า การผลิตบุคลากรระดับที่เรียกว่า ไวต์คอลลาร์ (white collar) ที่จะเป็นบุคลากรสำคัญของประเทศไทย รวมทั้งที่จะไปทำงานในต่างประเทศเพื่อหาเงินเข้าประเทศ เราไม่ทันมากเลย เพราะฉะนั้น สิ่งที่คณะกรรมาธิการการศึกษาได้หยิบยกเรื่องการจัดการอาชีวศึกษา ผมคิดว่าเราต้องหันกลับมาให้ความสนใจที่อาชีวศึกษา ไม่ใช่อุดมศึกษา ระดับปริญญาตรี ปริญญาโท ต่อยอดได้ทั้งนั้น แต่อาชีวศึกษาคือหัวใจและการที่ท่านมุ่งสู่อาชีวศึกษาทันสมัยโดยหยิบยกเรื่องเทคโนโลยีดิจิทัล รวมทั้งปัญญาประดิษฐ์ถูกต้องแล้ว ผมได้นำไปศึกษาสิ่งที่ท่านเสนอและได้ดำเนินการแล้ว ไม่ว่ากระบวนการข้อเสนอต่าง ๆ ผมเห็นด้วยทั้งหมดและไม่ขัดข้อง และส่วนหนึ่งในการดำเนินการน่าจะอยู่ในข้อเสนอ จะต้องจัดการเรื่องนี้อยู่บนโลกแห่งความเป็นจริง อาจจะไม่ต้องรองบประมาณ ทำอย่างไรที่จะให้วิทยาลัยทั้งหลายได้เห็นว่า การทำให้คนของเขาทั้งเป็นเด็กใหม่และเด็กเก่าจะเก่งเรื่องเทคโนโลยีดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์ต่าง ๆ บูรณาการเข้าไปในชีวิตจริงได้ ขณะนี้นักศึกษาทุกคนต้องใช้โทรศัพท์มือถือและเข้าสู่ระบบเทคโนโลยี โดยมีการบูรณาการและเชื่อมโยงกับของจริงที่มีอยู่ได้หรือไม่ วันนี้ผ่านไปที่ไหนเราจะเห็นปัญญาประดิษฐ์ ทำความสะอาดพื้น ส่งอาหาร ทำอะไรต่าง ๆ อยู่รอบตัวเราหมดแล้ว ผมไปดูที่โรงงานประกอบการทั้งหลายใช้สิ่งเหล่านี้มีความชัดเจน แต่พอไปดูตามวิทยาลัยจะเห็นตรงกันว่าเราปรับไม่ทันยังสอนเหมือนเดิม ไม่ได้ใช้เทคโนโลยีหรือเครื่องมือ ผมมองว่ามีอยู่กับตัวเด็กและมีอยู่แล้วรอบตัว ถ้ามีข้อเสนอแนะและดำเนินการตรงนี้ อาจจะเป็นวิทยาลัยแต่ละแห่งปรับในโลกแห่งความเป็นจริง ไม่ต้องรองบประมาณ เครื่องมือ และนโยบายใหม่ ผมเห็นเด็กอาชีวศึกษาไปฝึกงานสถานที่ต่าง ๆ ถ้าเราไปที่สนามบินจะเห็นว่ามีเด็กไปฝึกงาน ซึ่งส่วนใหญ่เรียนสายอาชีวศึกษาไปยืนอยู่และไม่ได้เรียนรู้อะไรเท่าไร ยืนคอยบอกพนักงานคนโน้นคนนี้

ไม่ได้เรียนรู้ระบบการเรียนรู้ที่จะเข้าสู่ระบบเทคโนโลยีน้อยมาก เพราะฉะนั้น ที่ท่านเสนอผมเห็นด้วยทั้งหมด และรู้ว่าท่านเน้นจุดสำคัญเพื่อนให้อาชีวศึกษาของประเทศไทยทันสมัยและทันต่อโลก เป็นทรัพยากรของประเทศที่มีประสิทธิภาพสูงและเป็นทรัพยากรของโลกด้วย แต่ข้อเสนอทั้งหลายที่บอกว่าเห็นด้วยทั้งหมด ผมฝากว่าจะเป็นข้อเสนอผลักดันบูรณาการในชีวิตจริงได้หรือไม่ และจะทำอย่างไรให้ขยับ ผมได้มีโอกาสไปรับฟังโรงเรียนแห่งหนึ่งระดับประถมศึกษา ผู้อำนวยการโรงเรียนบอกว่า ภาษาอังกฤษสำคัญ ต่อไปนี้จะให้ครูสอนภาษาอังกฤษ ให้นักเรียนท่องภาษาอังกฤษทุกวัน ให้รู้ว่าวันจันทร์ คือ มันเดย์ (Monday) วันอังคาร คือ ทิวส์เดย์ (Tuesday) ผมรู้สึกว่าไม่ใช่แล้ว วิธีการผิดแน่นอน ทำไมครูใหญ่ถึงพูดกับนักเรียนตอนเช้าทุกวัน ทำไมไม่พูดภาษาอังกฤษกับเด็ก เพราะขณะนี้นักเรียนสามารถฟังภาษาอังกฤษในสื่อต่าง ๆ ได้ เรียนไปด้วยกันกับโลกแห่งความเป็นจริงได้หรือไม่ เราพบว่าขณะนี้มีเด็กส่วนหนึ่งยังไม่ได้เข้าเรียน แต่เก่งภาษาอังกฤษมาก ฟังและพูดได้ เทคโนโลยีเช่นกันอยู่กับชีวิตของผู้คนแล้ว เวลาไปร้านค้าสามารถที่จะสแกน (scan) จ่ายเงินได้แล้ว เป็นภาษาด้านเทคโนโลยีให้บรรจุเข้าไปในระบบการศึกษาและการอาชีวศึกษาได้หรือไม่ ไม่จำเป็นต้องเปิดสาขาวิชาใหม่ รอทรัพยากร งบประมาณ หรือนโยบาย ถ้าสามารถบรรจุเข้าไปในความเป็นจริง อาจจะเป็นกระบวนการให้คนที่เรียนสายอาชีวศึกษาคุ้นเคยกับเทคโนโลยีและจะต่อยอดรีสกิล อัปสกิล และสร้างนิวสกิลต่าง ๆ ที่ท่านกล่าวไว้ ขอเพิ่มเติมเพียงท่านี้ และขอบคุณคณะกรรมาธิการการศึกษาที่ได้ศึกษาเรื่องดี ๆ เหล่านี้ครับ

ประธานวุฒิสภา : ต่อไปขอเชิญท่านนิพนธ์ นาคสมภพ ครับ

- ๑๖/๑

นายนิพนธ์ นาคสมภพ : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพ กระผม นายนิพนธ์ นาคสมภพ สมาชิกวุฒิสภา ขอแสดงความชื่นชม ผมติดตามเรื่องเทคโนโลยีมาพอสมควร พอ ๆ กับเทคโนโลยีดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์ คนอาชีวะ ผมเป็นเด็กอาชีวศึกษาเติบโตมาจากอาชีวศึกษา แต่อาชีวศึกษาวันนี้ต่างกับอาชีวศึกษาสมัยที่ผมเรียนมาก ผมเคยถามบริษัทต่าง ๆ ซึ่งสมัยก่อนเมื่อรับเด็กจะรับเด็กไปฝึกงาน ๓ เดือน ๖ เดือน ว่าจะรับหรือไม่รับ แต่วันนี้เปลี่ยนไปแล้ว ถามว่าเด็กที่จะมาฝึกงานมีทักษะ และสามารถจะทำงานได้ทันทีหรือไม่ เพราะถ้ารอ ๖ เดือน เทคโนโลยีเปลี่ยนไปแล้ว ผมชื่นชมกับข้อ ๑.๔ และข้อ ๒.๓ มาก ท่านกำลังมองสถานฝึกงานให้กับครู แต่มีมหาวิทยาลัยบางมหาวิทยาลัยได้จัดหลักสูตรใหม่ ๑ ปี มีการฝึกงาน ๑ เทอม ๔ ปี ฝึก ๔ เทอม อันนี้จะมาใช้กับอาชีวศึกษาได้หรือไม่ ปัญหาที่ยิ่งใหญ่ผมคิดว่าใครจะรับไปฝึกงาน เพราะฝึกงานเสร็จเทคโนโลยีเปลี่ยน เราคุยกันว่าถ้าบริษัทเหล่านั้นจัดที่ฝึกงานให้ควรจะได้รับค่าตอบแทนหรือไม่ ไม่ว่าจะเป็นค่าตอบแทนการลดภาษีรายได้การค้าการลดภาษีนำเข้าเทคโนโลยีใหม่หรืออื่น ๆ อยากให้ดูตรงนี้ ครูน่าจะมีระเบียบออกมาว่า ครูท่านใดสอนเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์หรือเอไอ ถ้าไม่อัปทูเดตเทกซ์บุ๊ก (up to date textbook) ให้เลิกสอน เพราะ ๑ ปี ไม่ทันแล้ว ท่านจบปริญญาเอก แต่สิ่งที่ท่านเรียนมานำไปสอนล้าสมัยแล้ว ประเด็นนี้ผมขอฝากเพิ่มเติม ขอบพระคุณครับ

ประธานวุฒิสภา : ต่อไปขอเชิญคณะกรรมาธิการชี้แจงครับ

นายตวง อันทะไชย (ประธานคณะกรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพ กระผม นายตวง อันทะไชย สมาชิกวุฒิสภา ในฐานะประธานคณะกรรมาธิการการศึกษา เบื้องต้นกราบขอบพระคุณท่านวัลลภ ตังคณานุรักษ์ ว่าที่ร้อยตรี เชิดศักดิ์ จำปาเทศ ท่านนิพนธ์ นาคสมภพ และท่านอำพล จินดาวัฒนะ ความจริงเรื่องที่ทั้ง ๔ ท่าน ได้พูดตรงกัน เราทราบกันดี ทราบแต่ไม่เคยเปลี่ยนแปลง คือ โลกของอาชีวศึกษายังอยู่ในหลุมดำของการจัดการเรียนการสอนแบบเดิมกับโลกใบเก่า โลกใบเก่าที่พูดถึงประกาศนียบัตรวิชาชีพประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงที่พูดถึงต้องเรียนให้เก่งได้ระดับปริญญา แต่โลกใบใหม่

ที่ท่านนิพนธ์ นาคสมภพ ท่านอำพล จินดาวัฒนะ ว่าที่ร้อยตรี เชิดศักดิ์ จำปาเทศ และท่านวัลลภ ตังคณานุรักษ์ กล่าวถึงเป็นโลกที่ไม่คอยให้ระบบอาชีวศึกษาต้องมาจัดการเรียนการสอน ท่านทั้งหลายเคยมีข้อสงสัยหรือไม่ เอ่ยชื่อได้ไม่เสียหาย ว่าเกิดสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ขึ้นมาเพราะอะไร เกิดซีพีออลล์ขึ้นมาเพราะอะไร เกิดวิทยาลัยของเอกชนขึ้นมาเพื่อไปป้อนและตอบสนองต่อการปูกระเบื้อง มุงหลังคา ก่ออิฐ ทำไมต้องตั้งวิทยาลัยอาชีวศึกษาขึ้นมา ทำไมไม่ใช้คนที่เป็นผลผลิตของวิทยาลัยอาชีวศึกษา เพราะระบบของกระทรวงยังอยู่ในหลุมดำ ผมอยากให้ฝ่ายบริหารมาฟังท่านทั้งหลายที่อภิปรายเมื่อสักครู่ และย้ำมาตลอดว่าหลุมดำไม่มีทางจะทันต่อโลกที่เปลี่ยนแปลง ผมขออนุญาตใช้ภาษาอังกฤษ ท่านคงทราบดีว่าโลกใบใหม่เป็นโลกของวูก้า (Volatility Uncertainty Complexity Ambiguity : VUCA) ที่เปลี่ยนเร็วมาก เป็นโลกที่ไม่ได้คิดแบบเดิม ท่านนิพนธ์ นาคสมภพ กล่าวถูกต้อง ไม่ใช่โลกที่จะต้องเรียนจบแล้วไปหางานทำ เมื่อ ๕ ปีที่แล้วมีหลายอย่างที่รู้ว่า เราทำไม่ได้ เช่น มีข้อเสนอของคณะกรรมาธิการการศึกษาไปยังกระทรวงว่า ผู้ประกอบการรายใดที่นำผู้เรียนเข้าไปฝึกงานในสถานประกอบการ จะต้องได้รับการลดหย่อนภาษี ๒๐๐ เปอร์เซ็นต์ เป็นข้อเสนอที่ดีมาก จากวันนั้นถึงวันนี้ไม่ได้สักเปอร์เซ็นต์ เพราะตอนที่จะไปขอลดหย่อนภาษีไปติดที่กรมสรรพสามิต กรมสรรพากร แต่กระทรวงจะให้ทดลองนำร่องกับสถาบันการอาชีวศึกษาและนิคมอุตสาหกรรมทำเครื่องประดับหรือจิวเวลรี (jewelry) แล้ว ปัจจุบันได้รับลดหย่อนภาษี ๒๐๐ เปอร์เซ็นต์ ไม่เพียงพอ ต้องเพิ่มเป็น ๓๐๐ เปอร์เซ็นต์ ผมขอเริ่มต้นทีละเรื่องจากที่ท่านให้ความเห็น ดังต่อไปนี้

ท่านวัลลภ ตังคณานุรักษ์ ได้กรุณากล่าวถึงรูปแบบการเรียนในอนาคต ซึ่งผมเห็นด้วยว่า วันนี้ภาคเอกชนได้ดำเนินการ ผมอยากให้ท่านไปดูวิทยาลัยเทคโนโลยีภาคตะวันออก (อี.เทค) ชลบุรี เขาทำอย่างที่ท่านวัลลภ ตังคณานุรักษ์ ได้กล่าวถึง เขาจะทำข้อตกลงกับสถานประกอบการ สมมุติ ๕๐ แห่ง ต้องการคนที่ได้สเปก (spec) แบบนี้มาดีไซน์ (design) แบบหลักสูตรร่วมกัน เพื่อผลิตคนเหล่านี้ และได้เปิดรับทั่วประเทศ เด็กทุกคนจบมามีอาชีพ มีรายได้ มีงานทำ ตั้งแต่วันแรกที่เรียน หรือวิทยาลัยเทคโนโลยีชื่นชม ไทย – เยอรมัน ของท่านมนูญ ชื่นชม ท่านมีคอนเนกชัน (connection) กับสถานประกอบการที่เป็นโรงงานอุตสาหกรรม จำนวน ๒๐๐ – ๓๐๐ แห่ง ผมไปดูแล้วเด็กเข้ามาเรียนทุกคนมีรายได้ มีอาชีพ

มีงานทำแล้ว กลับมาที่ระบบอาชีวศึกษาของประเทศไทยยังอยู่ในวังวนที่จะต้องให้เรียน ๘ กลุ่มสาระ และไปเรียนต่อ ปวช. ปวส. ต้องเรียนให้เก่ง คือ เรียนเก่งไม่เป็นไร แต่ว่าพอเก่งแล้วทำงานไม่เป็น ไม่เกิดนวัตกรรมขึ้น ผมถึงยกตัวอย่างว่า ระบบอาชีวศึกษา ถ้าฝ่ายบริหารได้รับฟังต้องรีบปรับปรุง เพราะระบบอาชีวศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างชาติบ้านเมือง ท่านทั้งหลายคงทราบดีบทเรียนนี้หลายประเทศในทวีปยุโรปทำมาแล้ว เช่น ประเทศอังกฤษ และประเทศเยอรมนี ประเทศเยอรมนีใช้อาชีวศึกษาสร้างประเทศของเขา

ข้อเสนอของท่านวัลลภ ตังคณานุรักษ์ กล่าวถึงเรื่องการเทียบโอนประสบการณ์ ได้พูดกันมานาน บอกว่าคนที่เก่งที่สุดไม่จำเป็นจะต้องอยู่ในห้องเรียน ซึ่งปัจจุบันก็เป็นอย่างนั้น เรามีข้อเสนอตอนร่างพระราชบัญญัติ คือ เคแบงก์ (Kasikorn Bank Public Company Limited : KBank) เก็บเกี่ยวประสบการณ์และเทียบโอนประสบการณ์ อยากได้เท่าไรให้เขาไป แต่ประสบการณ์สามารถเทียบเป็นหน่วยกิตได้ เราไม่มีหน่วยงานประเภทนี้ในประเทศไทย ทุกคนบอกเป็นหน้าที่คนนั้นคนนี้ ทั้งที่มีการจัดทำกฎหมายตั้งแต่ปี ๒๕๔๒ ผมมีเรื่องเล่าอาชีวศึกษาแบบนี้ให้ท่านฟังด้วยความภาคภูมิใจว่า ขณะที่ระบบอาชีวศึกษาไม่เปลี่ยนแปลง ตัวอย่างหนึ่งที่เราไปค้นพบ คือ เด็กวิทยาลัยเทคนิคนครราชสีมากลุ่มนี้เป็นช่างซ่อมเครื่องปรับอากาศเก่งมาก มีการรวมกลุ่ม จำนวน ๕ – ๑๐ คน ตั้งเป็นบริษัทขึ้นมารับซ่อมเครื่องปรับอากาศทั่วจังหวัดนครราชสีมา ทำอย่างไร เด็กวิทยาลัยเทคนิคเปิดแอปพลิเคชันของเขา โดยที่ระบบไม่ได้เอื้อให้เขา แต่สามารถทำได้ จึงทำให้มีอาชีพ มีรายได้ มีงานทำ เพียงแต่มีแอปพลิเคชันเข้ามาบอกว่าจะซ่อมเครื่องปรับอากาศ ที่นี่โดยมีมอเตอร์ไซค์เพื่อไปบริการซ่อมเครื่องปรับอากาศ และได้ค่าจ้าง อันนี้คือตัวอย่างของโลกใบใหม่ที่ท่านสมาชิกวุฒิสภาทั้ง ๔ ท่าน ได้กล่าวถึง ซึ่งไม่ใช่อาชีวศึกษาแบบเดิม ถ้าท่านย้อนกลับไปดูระบบทวิศึกษากับทวิวุฒิที่เราเสนอและทดลองทำร่วมกับภาคเอกชนประสบความสำเร็จสูงสุด วันแรกที่เรียน คือ วันที่มีงานทำ ทวิศึกษาไม่ใช่เป็นการเรียนเพื่อที่จะได้รับประกาศนียบัตร ปวช. ปวส. แต่เรียนเพื่อที่จะได้มีอาชีพ มีรายได้ และมีงานทำเป็นคำตอบสุดท้าย ระบบทวิวุฒิที่ทำร่วมกับประเทศจีนที่เราส่งคนไปเรียนระบบรางที่ใช้รถไฟความเร็วสูง โนว์ฮาว (knowhow) ของประเทศจีน บริษัทต่าง ๆ ที่เข้ามาทดสอบเด็ก มีการเน้นปฏิบัติการไม่ได้เรียนในห้องเรียน ซึ่งวันนี้เด็กกลับมามีงานทำทุกคน

ว่าที่ร้อยตรี เชิดศักดิ์ จำปาเทศ ประเด็นของท่านน่าสนใจมาก โดยส่วนตัวผมเห็นว่า ระบบราชการทุกหน่วยงานจะต้องใช้ระบบอี (e) ให้ได้ ไม่ใช่ทำที่ส่วนใดส่วนหนึ่ง อาชีพเหล่านี้ที่จะต้องเป็นเครื่องมือให้คนไทยทั้งหมด ตั้งแต่พ่อแม่ ลูกหลาน ทุกเจเนอเรชัน (generation) สามารถใช้ระบบอี ว่าที่ร้อยตรีเชิดศักดิ์ จำปาเทศ ใช้คำว่า “อีเซอร์วิซ” ได้ ผมคิดไปไกลว่า ทำอย่างไรเราจะเจอผู้ว่าราชการจังหวัดในระบบอีเซอร์วิซ ผมไม่ต้องไปหาผู้ว่าราชการจังหวัดที่ศาลากลาง ผมไปหานายอำเภอในระบบอีเซอร์วิซ สามารถยื่นเรื่องร้องเรียนซึ่งไม่ต้องไปหาผู้ว่าราชการจังหวัด โดยเข้าไปที่แอปพลิเคชัน และบอกได้ว่า ที่นี่ผมว่าน่าสนใจ รัฐจะต้องเปิดพื้นที่ให้คนภายในประเทศได้เรียนรู้เรื่องอิเล็กทรอนิกส์สำหรับประเทศไทย ขณะที่เรากำลังเรียนเรื่องอาชีวศึกษา ซึ่งผมต่อยอดจากท่านนิพนธ์ นาคสมภพ และนายแพทย์อำพล จินดาวัฒนะ ล่าสุดคณะกรรมาธิการไปศึกษาดูงานที่ประเทศจีน ผมอยากให้ท่านดูว่า วิธีการสอนอาชีวศึกษาเรื่องเทคโนโลยีเขาทำอย่างไร ผมได้ผลิตภัณฑ์ชิ้นหนึ่งขึ้นมา เวลาผมจะขายจะต้องไปจ้างบริษัทมาร์เก็ตติง (marketing) ทางการตลาดเป็นคนขาย แต่โลกใบใหม่ที่ผมเห็นเขาจะขายสินค้าชิ้นนี้ เขาไม่ได้ให้คนขาย ให้เด็กที่เรียนการขายไลฟ์ (live) ขายของบนท้องถนนยาวสุดลูกหูลูกตา คนที่มีอิทธิพลที่เรียกว่า อินฟลูเอนเซอร์ (influencer) มาขายได้ เกิดอาชีพ เกิดรายได้ และมีงานทำ คนที่มาขายของช่องทางออนไลน์ได้ ไม่ต้องถามว่าจบการศึกษาระดับปริญญา เกียรตินิยม ได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงหรือไม่ โลกใบนี้เปลี่ยนไปแล้ว โลกใบที่เรียนอาชีวศึกษาไม่ต้องมาเรียนในห้องเรียน สถานประกอบการคือห้องเรียน วันแรกที่เข้าเรียนไม่ต้องปฐมนิเทศ ไม่ต้องถามว่าทำเป็นหรือไม่ วันสุดท้ายถ้าไม่อยากรับใช้อยู่ที่สถานประกอบการมาเป็นเจ้าของธุรกิจของตนเองได้ กรณีทวิศึกษาที่เคยลองทำแล้ว

นายแพทย์อำพล จินดาวัฒนะ ผมคิดว่าเป็นเรื่องใหญ่ระบบการเรียนการสอนอาชีวศึกษา ถ้าเราเห็นตรงกันว่า การเรียนอาชีวศึกษาคือการเรียนเพื่อชีวิต ระบบการเรียนอาชีวศึกษา จึงเป็นระบบอาชีวศึกษาที่ไม่ได้เรียน ปวช. ปวส. แต่เป็นการเรียนเพื่อค้นหาศักยภาพ

ที่ซ่อนอยู่ในตัวของผู้เรียนว่า ผู้เรียนจะเก่งคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ (พิสิกส์ เคมี ชีววิทยา) ผู้เรียนจะเก่งดนตรี กีฬา ศิลปะ ช่างยนต์ ช่างกล ช่างไฟฟ้า และนำศักยภาพมาพัฒนาเป็นตัวตนของเขา และเป็นอาชีพที่มีรายได้ มีงานทำ และไม่ต้องถามว่าเรียนเก่งหรือได้เกียรตินิยมหรือไม่ ระบบอาชีวศึกษาโลกใบใหม่จึงเป็นแบบนี้ เหมือนที่ท่านวัลลภ ตังคณานุรักษ์ และนายแพทย์อำพล จินดาวัฒนะ กล่าวถึง เราหวังว่ารัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งจะได้มองเห็นโลกของการเปลี่ยนแปลงที่ไม่ได้เข้าไปอยู่ในห้องเรียนเหมือนเดิม ช่างยนต์ไม่ต้องเรียนคาร์บูเรเตอร์ ล่าสุดตัวเลขน่าสนใจมากสำหรับคณะกรรมาธิการที่รับผิดชอบอาชีวศึกษา เราสนใจว่าไตรมาสแรกยอดสั่งซื้อรถอีวีจำนวน ๕๐,๐๐๐ คัน และ ๑๒ เดือน จำนวน ๑ แสนกว่าคัน จะทิ้งรถที่ใช้คาร์บูเรเตอร์ และรถที่ใช้น้ำมันไปอย่างมองไม่เห็น เราไม่ได้เตรียมคนของเราที่จะไปทำระบบดูแลซ่อมสร้างรถคอมพิวเตอร์แบบใหม่ รถที่ไม่ต้องมีอู่รถที่คนขับรถเข้าไปและเสียบคอมพิวเตอร์และบอกว่าอันนี้ต้องเอาออก อันนี้ต้องนำเข้าโดยใช้โนวฮาว เรายังไม่ได้เตรียม ล่าสุดผมเพิ่งไปที่จังหวัดนครศรีธรรมราชและสุราษฎร์ธานี เรามีที่ชาร์จ (charge) รถอีวีไม่กี่แห่งในแต่ละจังหวัดทั้งที่อัตราการเจริญเติบโตสูงมาก เพราะฉะนั้น อาชีวศึกษาในโลกใบใหม่ ถ้าผมเอาอีวีเป็นตัวจับคือโลกใบใหม่ที่ต้องผลิตกำลังคนให้ทัน ในนามคณะกรรมาธิการการศึกษา ขอบพระคุณทั้ง ๔ ท่านที่ได้เมตตาให้ความเห็น และผมคิดว่าความเห็นของท่านเป็นประโยชน์มากสำหรับประเทศไทย ถ้าเราต้องการที่จะเปลี่ยนประเทศ ผมเห็นด้วยกับท่าน เราต้องใช้อาชีวศึกษาเป็นเครื่องมือเปลี่ยนประเทศ เพราะอาชีวศึกษาจะทำให้ผู้คนของเราทั้งยายมี ตาสีตาสามาอัปเกรด (upgrade) ยกตัวอย่าง เป็นเจ้าของสถานประกอบการกึ่งธรรมดา อยากจะเพิ่มเป็นกึ่งที่เป็นออโตเมชัน (automation) ไม่มีคนสอนต่อที่เรียกว่า อัปสกิล ถ้ามีแบบนี้คนที่ประกอบอาชีพอยู่แล้วเข้าไปวิทยาลัยอาชีวศึกษาไปอัปสกิลต่อ หรือจะไปรีสกิล ที่จะต้องหาทักษะใหม่ ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอาชีพ เช่น ครู จำเป็นที่จะต้องมีทักษะการวิเคราะห์ข้อมูลหรือดาตาอะนาไลซิส (data analysis) ที่มีขนาดใหญ่ ผมจำเป็นต้องไปรีสกิลเพิ่มเติมหรือนิวสกิลที่ไม่มี แต่ว่าสนใจ ผมคิดว่าเป็นประโยชน์สำหรับรัฐบาลต่อไปที่จะนำไปประกอบในการกำหนดนโยบาย ขอบคุณท่านประธานครับ

ประธานวุฒิสภา : ขอบคุณท่านประธานคณะกรรมาธิการการศึกษาครับ มีสมาชิกท่านใดยังติดใจในประเด็นที่คณะกรรมาธิการตอบชี้แจงอีกหรือไม่

(ไม่มีสมาชิกยกมือ)

ประธานวุฒิสภา : ถ้าไม่มี ผมขอปิดการอภิปราย เป็นอันว่าที่ประชุมได้พิจารณารายงานการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมาธิการเสร็จเรียบร้อยแล้ว โดยที่คณะกรรมาธิการมีข้อสังเกตและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพิจารณาบางประการ และได้บันทึกไว้ในรายงานนี้แล้ว หากที่ประชุมเห็นด้วยกับข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมาธิการจะได้ดำเนินการส่งไปยังคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป มีสมาชิกท่านใดขัดข้องหรือมีความเห็นเป็นอย่างอื่นหรือไม่

(ไม่มีสมาชิกยกมือ)

ประธานวุฒิสภา : ถ้าไม่มี ถือว่าที่ประชุมเห็นด้วยกับข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมาธิการ ขอบคุณคณะกรรมาธิการและผู้ชี้แจง จบระเบียบวาระที่ ๔.๑

๔.๒ รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้สู่อาชีพใหม่ตามความสนใจของผู้เรียน ซึ่งคณะกรรมาธิการการศึกษาพิจารณาเสร็จแล้ว

ประธานวุฒิสภา : คณะกรรมาธิการได้มีหนังสือขออนุญาตให้ผู้ชี้แจงรายงานฉบับที่ผ่านมาร่วมชี้แจงในรายงานฉบับนี้ เชิญประธานคณะกรรมาธิการหรือผู้แทนแถลงต่อที่ประชุมครับ

นายตวง อันทะไชย (ประธานคณะกรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพ กระผม นายตวง อันทะไชย ในฐานะประธานคณะกรรมาธิการการศึกษา เรื่อง การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้สู่อาชีพใหม่ตามความสนใจของผู้เรียน คือวาระสำคัญสำหรับอาชีวศึกษา ผมขอเกริ่นนำนิดหนึ่งและจะให้ท่านประธานได้ต่อยอด ปัจจุบันเราจะให้ผู้เรียนได้ไปเรียนรู้อาชีพใหม่ แต่เราไม่ได้มีกลไกและกระบวนการที่จะให้ผู้เรียนสามารถที่จะไปสู่อาชีพใหม่ไม่มีงบประมาณ ยกตัวอย่าง ผมเรียนอาชีวศึกษาในโลกใบใหม่ เรียนเพื่อค้นหาตัวเองว่าจะไปเป็นอะไร ไม่ได้เรียนเพื่อจะได้รับประกาศนียบัตร ปวช. ปวส. ไม่ได้เรียนตามหลักสูตร ถ้าไม่ได้เรียนครบตามจำนวน ๑๐๐ ชั่วโมง หรือ ๑,๐๐๐ ชั่วโมง ผมจะไม่จบ อันนั้นไม่ใช่ แต่ข้อเสนอของคณะกรรมาธิการ คือ เมื่อเขาค้นพบอาชีพใหม่ ท่านประธานจำได้หรือไม่ ผมพูดเรื่องอาชีพขายของออนไลน์ สอนการขายของออนไลน์ ซึ่งไม่ได้สอนในห้องเรียนเป็นเปเปอร์ (paper) หรือเป็นชั่วโมง แต่ให้ปฏิบัติโดยการขายของ พอเรียนจบในชั่วโมงนั้นออกไปขายของออนไลน์ได้ อันนี้เป็นข้อเสนอที่เป็นรูปธรรมที่สุดที่คณะกรรมาธิการเรียนต่อที่ประชุม ประเด็น คือที่ผ่านมาเราปล่อยให้เด็กที่เรียนอาชีวศึกษาหรือประชาชนที่สนใจอาชีวศึกษา พอเจอแล้วได้พึ่งพาตัวเองโดยที่ไม่มีกลไกของรัฐสนับสนุน ข้อเสนอของผม คือ ถ้าเบื้องต้นค้นพบศักยภาพที่อยากจะทำ เช่น ช่างยนต์ รัฐต้องเอื้ออำนวยในการให้กู้เงินของรัฐ เช่น กู้เงินกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา หรือกู้เงินอะไรของรัฐก็ได้เพื่อจะได้มีเงินสำหรับไปเรียน การเรียนหลักสูตรของเขาเป็นอาชีพหนึ่ง ต้องมีหลักสูตรที่ตกลงกันระหว่างสถานประกอบการ ถ้าเป็นอู่ซ่อมรถอยากจะได้สเปกแบบนี้ ให้มาออกแบบกับสถานศึกษา กำหนดว่าเรียนกี่เดือน และถ้าเรียนแล้วสถานประกอบการอยากจะได้แบบนี้ให้ผลิตด้านนี้ ----------

นอกจากมีเงินก้อนแรกให้ผู้เรียนได้เรียน เงินก้อนที่สองหลังจากผู้เรียนเรียนจบแล้ว ในกระบวนการเรียนรู้อาชีพใหม่ที่เราพูดถึงจะต้องสอนให้เขาได้เรียนรู้วิธีการบริหารจัดการธุรกิจตัวเองด้วย เราได้แนวคิดนี้มาจากประเทศเยอรมนีตอนที่ไปทำระบบทวิศึกษา และนำมาประยุกต์ใช้เมื่อปี ๒๕๐๕ ไม่ใช่เรียนอาชีพอย่างเดียว ถ้าเรียนอาชีพจะต้องเรียนเรื่องบริหารจัดการด้วย เช่น การสต็อก (stock) สินค้า การจัดทำบัญชี ยกตัวอย่าง ผมเรียนจบช่างยนต์จะไปประกอบธุรกิจของผม ถ้าผมจะเป็นลูกจ้างบริษัทจ้างผมแล้ว แต่ถ้าจะไปเป็นเจ้าของธุรกิจต้องกู้เงิน รัฐจะต้องให้ธนาคารของรัฐเป็นคนอำนวยความสะดวกถึงจะเกิดออนเทรเพรเนอร์ (entrepreneur) เล็ก ๆ ถึงจะเกิดสมอลเอ็นเทอร์ไพรส์ (small enterprise) ที่เกิดขึ้นทั่วประเทศทุกหมู่บ้าน ถึงจะเกิดอู่ซ่อมรถเล็ก ๆ ในตำบลนั้น ธนาคารออมสิน ธนาคารกรุงไทย ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ของรัฐบาลต้องให้คนเหล่านี้ได้กู้เงิน ถามว่ากู้เงินอย่างไร เมื่อผมเป็นช่าง ผมเก่งแล้ว สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยทดสอบแล้ว โรงเรียนที่สอนเห็นชอบแล้ว เจ้าของหลักสูตรที่ดีไซน์แบบเห็นตรงกันแล้วว่าผมเชี่ยวชาญ ผมจะไปเป็นเจ้าของธุรกิจเอาพรอโพซัล (proposal) ขอรับรองจากสภาหอการค้าแห่งประเทศไทยไปให้ธนาคารเพื่อกู้เงิน อันนี้คือระบบที่กราบเรียนต่อที่ประชุมว่า ถ้าเราต้องการที่จะใช้อาชีวศึกษาในการสร้างชาติบ้านเมืองรัฐต้องมาคิดเรื่องแบบนี้มากกว่าเรียนจบแล้วไปหางานทำ เรียนจบแล้วไปพึ่งพาตนเอง ไปหากู้เงินเอง ยากครับ แม้แต่กระบวนการเรียนรู้ที่อยู่ในโรงเรียนเวลาค้นหาศักยภาพอาชีพใหม่ผู้เรียนต้องพึ่งพาตนเอง ไม่ได้มีงบประมาณสนับสนุน และบังคับว่าเด็กคนไหนที่ไม่ได้เรียนกระบวนการเหล่านี้จะเรียนไม่จบ ซึ่งไม่ได้เป็นคำตอบสุดท้าย เพื่อประโยชน์สำหรับการพิจารณา ผมขออนุญาตให้ท่านทรงเดช เสมอคำ รองประธานคณะอนุกรรมาธิการ ได้อธิบายรายละเอียดว่าเราศึกษาอย่างไร นำข้อเท็จจริงเหล่านี้มาจากไหน ใช้วิธีใดในการศึกษาและเป็นข้อเสนอ และพวกเรายินดีน้อมรับฟังความเห็น ถ้าหากว่าท่านประธานวุฒิสภาและสมาชิกวุฒิสภาเห็นว่าเป็นประโยชน์ ขอได้โปรดนำแนวคิดเหล่านี้เสนอต่อไปยังรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาตามที่เห็นสมควร ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนสืบไป ขอบพระคุณครับ

ประธานวุฒิสภา : เชิญท่านทรงเดช เสมอคำ ชี้แจงครับ

นายทรงเดช เสมอคำ (รองประธานคณะกรรมาธิการ คนที่สาม) : กราบเรียน ท่านประธานวุฒิสภาและสมาชิกวุฒิสภาที่เคารพ กระผม นายทรงเดช เสมอคำ รองประธานคณะอนุกรรมาธิการการอาชีวศึกษา คนที่หนึ่ง ขออนุญาตเสนอรายงานการพิจารณาศึกษาเรื่อง การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้สู่อาชีพใหม่ตามความสนใจของผู้เรียน จากการที่คณะอนุกรรมาธิการการอาชีวศึกษาได้พิจารณาศึกษาแนวคิด ความเป็นมา สภาพปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากความร่วมมือในการจัดหลักสูตรสมรรถนะและการจัดการเรียนรู้เพื่อการประกอบอาชีพ รวมทั้งกฎหมาย กฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง ขอความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนภารกิจร่วมกัน ซึ่งเป็นแนวนโยบายในการส่งเสริม สนับสนุนในการจัดการเรียนรู้ โดยผ่านกระบวนการฝึกอบรมและพัฒนาบูรณาการเพื่อให้ผู้ที่สนใจทั้งภาครัฐและภาคเอกชนมีความรู้ มีทักษะ มีสมรรถนะตรงตามความต้องการของผู้ประกอบการเพื่อเป็นการเตรียมบุคลากรด้านอาชีวศึกษาสู่ภาคแรงงานอย่างมีคุณภาพ

จากการพิจารณาศึกษาเรื่องดังกล่าวพบว่า ปัจจุบันมีอาชีพใหม่ที่เกิดขึ้นมากมาย ในขณะที่หลักสูตรการเรียนรู้อาชีวศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันมีรายละเอียดและเนื้อหาสาระไม่สอดคล้องกับทักษะที่จำเป็นที่จะนำไปใช้ในการประกอบอาชีพจริง โดยคณะอนุกรรมาธิการการอาชีวศึกษาได้ศึกษาพบว่า มีกลุ่มที่สำคัญ จำนวน ๒ กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ ๑ กลุ่มอาชีพผ่านระบบออนไลน์ เช่น การขายของออนไลน์ ครูสอนออนไลน์หรือติวเตอร์ (tutor) ออนไลน์ เป็นต้น ผมขอย้อนกลับไปตรงนี้นิดหนึ่ง เหมือนกับที่ท่านอำพล จินดาวัฒนะ ขออนุญาตเอ่ยนาม ท่านได้กล่าวไว้ว่า ทำไมเลิกสอนทฤษฎีภาษาอังกฤษให้ท่องจำ ปัจจุบันระบบครูสอนออนไลน์และติวเตอร์ออนไลน์แพร่หลายมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเรียนภาษาต่างประเทศ เพราะจะเป็นประโยชน์เรื่องทักษะการพูดและการฟัง ขออนุญาตกราบเรียนท่านประธานผ่านไปยังสมาชิกวุฒิสภาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องว่า คนไทยเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ๒๐ ปี ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาตอนปลายจนถึงระดับมหาวิทยาลัย พูดภาษาอังกฤษไม่ได้ ได้ภาษาง่าย ๆ นิดหนึ่ง พูดกับเจ้าของภาษาไม่รู้เรื่อง เพราะขาดทักษะในการพูดและการฟัง ตรงนี้จึงเกิดครูสอนออนไลน์หรือติวเตอร์ออนไลน์ เป็นต้น

กลุ่มที่ ๒ กลุ่มอาชีพที่ต้องปฏิบัติงานในที่ตั้ง เช่น นักวิเคราะห์ข้อมูล นักวิเคราะห์ระบบคอมพิวเตอร์ นักรีวิว (review) ซึ่งแต่ละอาชีพจะเน้นไปที่ลักษณะของหลักสูตรอาชีวศึกษาที่ควรจะเป็น คือ เกิดการเรียนรู้ไปพร้อมกันเฉพาะที่จะไปประกอบอาชีพ และจัดเป็นหลักสูตรระยะสั้นที่ใช้ระยะเวลาการศึกษาแตกต่างกันในแต่ละหลักสูตร ซึ่งหลักสูตรการเรียนการสอนในระบบปัจจุบันไม่สอดคล้อง ไม่เอื้อกับสภาพความเป็นจริงของการเรียนรู้ เพราะฉะนั้น คณะอนุกรรมาธิการการอาชีวศึกษาได้ทำการวิเคราะห์ในการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้สู่อาชีพใหม่ตามความสนใจของผู้เรียน ได้มีหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมาอย่างมากมาย โดยกำหนดขั้นตอนการดำเนินการ ดังต่อไปนี้

๑) การวิเคราะห์ความพร้อมในการจัดการเรียนรู้ของหลักสูตรใหม่

๒) การจัดทำหลักสูตรสมรรถนะตามมาตรฐานอาชีพของสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)

๓) ขอรับการรับรองจากสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) เป็นหน่วยงานรับรองวิชาชีพนั้น

๔) จัดการเรียนรู้ ฝึกอบรมตามหลักสูตรที่ได้รับการรับรอง

๕) ทดสอบมาตรฐานเพื่อออกใบรับรองให้กับผู้ผ่านการประเมิน

จากขั้นตอนในการดำเนินการจัดทำหลักสูตรใหม่ตามความสนใจของผู้เรียน ทั้งนี้ ทำให้ผู้เรียนได้นำความรู้และทักษะที่เกิดการเรียนรู้ไปประกอบอาชีพได้จริง

คณะอนุกรรมาธิการการอาชีวศึกษาได้นำข้อเสนอแนะไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาควรจะดำเนินการ ดังต่อไปนี้

๑. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ควรจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถประกอบอาชีพได้ทั้งในสถานประกอบการและการเป็นผู้ประกอบการเอง

๒. ควรจัดทำกฎหมาย กฎ ระเบียบ และหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง เพื่ออำนวยความสะดวกในการจัดการศึกษา

๓. สถาบันการอาชีวศึกษาควรดำเนินการพัฒนาความรู้ใหม่ ทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ มีการจัดฝึกอบรมให้กับครูผู้สอนอาชีวศึกษาที่สามารถบูรณาการศาสตร์และองค์ความรู้ต่าง ๆ เพื่อถ่ายทอดให้เด็กนักเรียนนำไปใช้ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบัน เหมือนกับที่ท่านประธานคณะกรรมาธิการได้กล่าวเบื้องต้นแล้วว่า ช่างยนต์เรายังเรียนคาร์บูเรเตอร์ หรืออุปกรณ์ที่ยังเป็นระบบหัวฉีดอยู่ ปัจจุบันเป็นระบบไฟฟ้าแล้ว เพราะฉะนั้นตรงนี้ต้องบูรณาการให้ผู้สอนเกิดการพัฒนาการเรียนรู้และนำความรู้ใหม่เพื่อนำไปสอนให้เด็กเกิดการเรียนรู้สู่อาชีพใหม่ คือ สามารถซ่อมรถไฟฟ้าหรือรถอีวี ไม่ใช่ซ่อมแต่คาบูเรเตอร์ เป็นต้น

- ๑๙/๑

๔. กำหนดวิธีการและแนวทางในการแสวงหาผู้ทรงคุณวุฒิ หรือผู้เชี่ยวชาญในกลุ่มอาชีพต่าง ๆ เข้ามาช่วยในการให้องค์ความรู้กับผู้เรียนในสถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้เชี่ยวชาญแต่ละแขนงและผู้เชี่ยวชาญในพื้นที่ เพราะว่าผู้เชี่ยวชาญไม่จำเป็นต้องจบการศึกษาปริญญาตรี ปริญญาโท หรือปริญญาเอก เพราะเป็นหลักการที่ทำให้การถ่ายทอดการเรียนรู้ได้ผลเป็นขั้นตอน เพราะฉะนั้น ผู้เชี่ยวชาญบางอย่างเหมือนกับท่านประธานคณะกรรมาธิการการศึกษากล่าวว่า มีความเชี่ยวชาญในการซ่อมเครื่องปรับอากาศไม่ได้จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ไม่ได้เทียบโอน ผู้เชี่ยวชาญเหล่านั้นจะไม่มีความรู้หรือไม่มีสิ่งที่ไปการันตี (guarantee) ให้คนอื่นเชื่อถือว่าตนเองทำได้ เป็นต้น

คณะอนุกรรมาธิการการอาชีวศึกษาขอนำเสนอให้สถาบันการอาชีวศึกษาควรเร่งดำเนินการเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

๑. ควรกำหนดแนวทางในการเพิ่มจำนวนผู้เรียนอาชีวศึกษาให้มากขึ้น โดยพิจารณาให้ผู้ที่สนใจนำความรู้ต่าง ๆ เพื่อไปประกอบอาชีพ

๒. ควรส่งเสริมให้สถานศึกษาอาชีวศึกษาต่าง ๆ ดำเนินการออกแบบระบบการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ให้กับผู้ที่สนใจเข้ามาศึกษา แต่ไม่สามารถเข้าเรียนในระบบแบบเต็มเวลาได้ โดยให้คนกลุ่มนี้มีโอกาสเข้ามาศึกษาอบรม รวบรวมชั่วโมงในการเรียนรู้นำหน่วยกิตมาเทียบโอนรายวิชา และเมื่อเรียนจบหลักสูตรแล้วสามารถไปประกอบอาชีพเทียบคุณวุฒิการศึกษาได้ เพื่อเป็นการส่งเสริมกระตุ้นการเรียนรู้ของประชาชนทุกระดับให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิตตามนโยบายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

๓. ดำเนินการหาแนวทางการจัดทำมาตรการเพื่อสร้างแรงจูงใจในการเพิ่มผู้เรียนอาชีวศึกษานอกเหนือจากการเรียนแบบปกติ

๔. พัฒนาหลักสูตรการศึกษาให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน โดยพิจารณาจากความสนใจในอาชีพที่ผู้เรียนประสงค์จะทำหลังจากสำเร็จการศึกษา

๕. จัดทำหลักสูตรการเรียนรู้ในรูปแบบบูรณาการที่มีความยืดหยุ่น เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนตามความถนัด ตามความสนใจ และตามความพร้อมของแต่ละบุคคล

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

๖. จัดกระบวนการและวิธีการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรใหม่ โดยเน้นไปที่ผู้เรียนให้เกิดทักษะ องค์ความรู้ สมรรถนะในอาชีพที่สนใจ และจัดให้มีการฝึกปฏิบัติในสถานการณ์จริงทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

๗. ควรทำความร่วมมือกับสถานศึกษาด้วยกัน ทั้งสถานศึกษาของภาครัฐและภาคเอกชนในการแลกเปลี่ยนครูผู้สอน ห้องเรียน เครื่องมือและอุปกรณ์การเรียนการสอนร่วมกัน

๘. ควรทำความร่วมมือกับชุมชนใกล้เคียงกับสถานศึกษาและสถานประกอบการเพื่อให้ร่วมถ่ายทอดองค์ความรู้จากประสบการณ์จริง เพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้เรียนเกิดภาพรวมในการประกอบอาชีพ

๙. ควรส่งเสริมให้สถานศึกษาในพื้นที่ปรับบทบาทของตนเองให้เป็นแหล่งเรียนรู้และศูนย์การเรียนรู้ มีงานวิจัยต่อยอดให้ผู้ที่สนใจ ต้องให้ความสำคัญกับชุมชนในท้องถิ่นและหาทางเชื่อมโยงความร่วมมือทุกภาคส่วนในทุกระดับให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาอาชีพใหม่ตามความสนใจของผู้เรียน

๑๐. กำหนดนโยบายสถานศึกษาอาชีวศึกษาทำการประสานและขอความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์การพัฒนาอาชีพได้อย่างแท้จริง

๑๑. กำหนดแนวทางให้สถานศึกษาอาชีวศึกษาสามารถหาผู้เชี่ยวชาญในเรื่องที่ครูไม่มีความรู้มาจัดการฝึกอบรม สามารถเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียนอย่างเต็มความสามารถ

ทั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ควรเร่งรัดในการจัดทำแนวนโยบายให้สถานศึกษาอาชีวศึกษาทุกแห่งมีการพัฒนาหลักสูตรใหม่ที่เป็นความสนใจของผู้เรียนโดยจัดทำหลักสูตรตรงกับสมรรถนะที่ต้องการตามมาตรฐานอาชีพของสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) ที่รับรองไว้ ขอนำเรียนให้ท่านสมาชิกวุฒิสภาที่มีความสนใจ เพื่อที่ท่านจะให้ความรู้เพิ่มเติมในเรื่องดังกล่าว ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาด้านอาชีวศึกษาสู่อาชีพใหม่ในอนาคต ขอกราบขอบคุณท่านประธานด้วยความเคารพครับ

ประธานวุฒิสภา : ขอบคุณท่านทรงเดช เสมอคำ มีสมาชิกท่านใดประสงค์จะอภิปรายหรือไม่ เชิญท่านอำพล จินดาวัฒนะ ครับ

นายอำพล จินดาวัฒนะ : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพ กระผม นายอำพล จินดาวัฒนะ สมาชิกวุฒิสภา ได้รับฟังรายงานการพิจารณาศึกษาทั้ง ๒ ฉบับ ซึ่งเป็นเรื่องที่ต่อเนื่องและสอดคล้องกันอย่างมาก และเป็นเรื่องที่ผมได้ทำงานด้านสังคม ด้านการพัฒนาประเทศ จึงเห็นว่าเรื่องนี้สำคัญ เมื่อสักครู่ท่านประธานคณะกรรมาธิการได้กล่าวถึงตั้งแต่รายงานฉบับที่แล้วว่าเราเห็นตรงกัน เรื่องการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้สู่อาชีพใหม่ตามความสนใจของผู้เรียน เรื่องนี้ใหญ่มาก คือ การพลิกวิธีการจัดการศึกษาอาชีวศึกษา ซึ่งกำลังท้าทายมนุษยชาติทั้งโลก ไม่ใช่เรื่องอาชีวศึกษาอย่างเดียว การพัฒนาผู้คนเข้าสู่การมีชีวิตที่ดีและมีสัมมาอาชีพที่ดีในโลกยุคอนาคต ไม่ใช่ระบบการจัดการการศึกษาแบบที่เรียกว่าสายพานการศึกษา คือ ไปรับคนจำนวนมากสอบเข้ามาแล้วมีหลักสูตรการจัดการศึกษา คือ เรียนสายอาชีวศึกษาเสร็จแล้วก็ไปฝึกงาน อันนั้นเป็นการจัดการศึกษาที่เป็นโลกยุคเก่า ปัจจุบันประเทศไทยมีอัตราการเกิดลดลงจึงทำให้เผชิญปัญหาเรื่องนี้ เรามีคนที่จะต้องเข้าสู่ระบบการศึกษาและกล่อมเกลาทั้งเรื่องคุณภาพชีวิต เรื่องวิธีคิด เรื่องอาชีพ รวมทั้งสัมมาอาชีพต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นอาชีพหรือวิชาชีพก็ตามมีจำนวนลดลง เพราะฉะนั้น ดูเหมือนว่าจะเป็นความท้าทายถึงจุดที่เรียกว่า ต้องเปลี่ยนวิธีคิด ผมไม่ได้คิดว่าจะต้องเปลี่ยนวิธีคิดโดยสิ้นเชิงที่จะพลิกกลับไปเลิกของเก่า แต่ผมคิดว่าถึงจุดที่ต้องสร้างของใหม่ สร้างของใหม่ คือ เดิมเราผลิตระบบสายพานการศึกษา รับคนเข้ามาเรียนแล้วไปฝึกงานเหมือนผลิตปลากระป๋องเป็นแมสโปรดักชัน (mass production) แม้แต่วิชาชีพที่ผมเรียนก็คล้ายกัน วันนี้ถูกท้าทายมาก ยกตัวอย่าง แม้แต่วิชาชีพแพทย์ หลายเรื่องไม่ได้เรียนในระบบแล้ว เรียนจากความต้องการและความรู้ใหม่เฉพาะเรื่องนั้นและทำงาน คราวนี้อาชีวศึกษาเช่นเดียวกันถึงเวลาที่ต้องคิดใหม่แล้วหรือยังว่าระบบเดิมคุณทำไปเราไปให้เขาเปลี่ยนก็เปลี่ยนไม่ได้ทันที รับมามากแล้วผลิตแบบเดิม ตรงผลิตแบบเดิมน่าเป็นห่วง การอาชีวศึกษาเผชิญปัญหาในโลกแห่งความจริง คือ พอเรียนจบได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง มีการเปิดหลักสูตรปริญญาตรีในชื่อเดิมและวิทยาลัยนี้จะรู้สึกภาคภูมิใจมากที่มีหลักสูตรปริญญาตรีและไปนำเด็กที่จบประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงแทนที่จะให้ไปทำงานกลับนำเข้ามาเรียนปริญญาตรี ----------

เพื่อวิทยาลัยจะได้มีบัณฑิตปริญญา อันนี้เป็นปัญหาเรื่องความท้าทาย แต่ที่ท่านกรรมาธิการได้กรุณาเสนอแนะไปไกลกว่านั้น ใช้คำว่า “จัดการฝึกอาชีพตามความสนใจผู้เรียน” คือ เปลี่ยนทันที หมายความว่า มีคน ๑๐๐ คน ความสนใจที่จะประกอบอาชีพและมีความรู้มีร้อยแบบ ร้อยอาชีพ แล้วจะจัดการอย่างไร ต้องคิดใหม่ ผมมีความคิดว่าถ้าอยากจะให้เกิดอาจจะต้องท้าทายวิทยาลัย มีวิทยาลัยบางแห่งเปิดหลักสูตรหรือโปรแกรมหรือไม่ที่สนองความต้องการของผู้เรียนที่หลากหลาย ประกาศไปได้ว่าใครจะมาเรียนที่วิทยาลัยแห่งนี้อยากเรียนอะไรให้บอกเรา แล้วเราจะจัดกระบวนการจัดการเรียนรู้และประสบการณ์ให้ครูเปลี่ยนไปทันที เดิมครูเป็นผู้ที่มีความรู้มากกว่านักศึกษาและสอนในห้องเรียนแล้วไปฝึกงานให้คะแนน แต่วิธีนี้ต้องเปลี่ยนใหม่ ครูอาชีวศึกษาไม่ได้เป็นคนที่เก่งกว่านักเรียน เพราะว่าหลายเรื่องก็ไม่เก่งจริงซึ่งได้เปลี่ยนไปแล้ว ครูจะต้องเป็นแมตชิงเมกเกอร์ (matching maker) จะต้องเป็นคนดูว่าเด็กต้องการเรียนอะไร และไปจัดหาประสบการณ์อย่างไร บางอย่างจัดหาสื่อออนไลน์ โดยมีโปรแกรมมีคนเป็นโค้ช (coach) มีทำเรื่องโน้นเรื่องนี้มากมาย บางแห่งอาจจะต้องให้เด็กได้ไปฝึกงานสถานที่ต่าง ๆ เปลี่ยนวิธีการเรียนการสอนออกไปอย่างสิ้นเชิง ผมดูว่าคณะกรรมาธิการต้องการแบบนี้ และให้คนเรียนเป็นศูนย์กลาง ยกตัวอย่าง ผมไปเจอเด็กจบปริญญาตรีวิชาหรูหรามาก ตอนนี้กำลังเรียนรู้ชีวิต คือ ไปทำวิสาหกิจเพื่อสังคม ทำกาแฟกับชาวเขาไม่ได้เรียน เนื่องจากจบปริญญาตรีสาขาที่ไม่เกี่ยวกับเรื่องนี้ แต่ต้องการมีความรู้เรื่องการเงิน เรื่องการจัดการข้อมูล เรื่องวางแผนธุรกิจ เรื่องแบรนดิง (branding) และเรื่องอะไรต่าง ๆ ถ้าวิทยาลัยอาชีวศึกษามีหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ตามความต้องการของผู้เรียนจะมีการเรียนรู้และเก่งขึ้น ผมเห็นคนที่จบปริญญาตรีจำนวนไม่น้อยไปประกอบอาชีพ แต่ไม่ตรงกับสาขาวิชาที่เรียน เช่น ทำเรื่องรักษ์ป่า ธนาคารใบไม้ เรียนรู้ใหม่ทั้งหมด ไม่มีวิทยาลัยอาชีวศึกษาแห่งใดเปิดหลักสูตรการเรียนการสอนและสนับสนุนตามความต้องการของผู้เรียนที่ไหนสอน แต่ถ้ามีวิทยาลัยอาชีวศึกษาที่ไหนประกาศว่ายินดี ถ้าคุณอยากรู้เรื่องอะไร เราจะเป็นผู้ประสานสนับสนุนให้ คนวิทยาลัยอาชีวศึกษาจะเปลี่ยนหน้าตาไปทันที แต่ถ้าให้ประกาศว่ายินดีเป็นผู้ประสาน

หลักสูตรการฝึกอบรมเกิดขึ้นมากมาย แต่ไม่ใช่หลักสูตรการเรียนเพื่อจะได้ประกาศนียบัตร ซึ่งท่านตวง อันทะไชย ประธานคณะกรรมาธิการการศึกษากล่าวเสมอว่าทุกวันนี้มีความสำคัญน้อยลง จะจบระดับปริญญาหรือไม่จบระดับปริญญาเรียนรู้เพิ่มเติมภายหลังได้ แต่ทำมาหากินให้ได้ก่อน เราไม่ได้ผลิตคนไปเป็นพนักงานหรือลูกจ้าง ในโลกปัจจุบันจะต้องไปเป็นผู้ประกอบการมากขึ้น ประเทศไทยถึงจะไปได้ แต่ถ้าจะต้องเป็นพนักงานหรือลูกจ้างให้กับกิจการบริการหรืออุตสาหกรรมอะไรต้องรับฟังนายจ้างว่าต้องการลูกจ้างแบบไหน และร่วมกันสร้างและผลิตให้ตรงกับความต้องการ คณะกรรมาธิการการศึกษาได้เสนอในรายงานผมเห็นด้วยและไม่ขัดข้องแต่ต้องการให้มีข้อเสนอในลักษณะแบบท้าทายวิทยาลัย โดยให้วิทยาลัยสร้างระบบใหม่ขึ้นมาอีกข้อหนึ่ง ประกาศว่าพร้อมที่จะสนองความต้องการของทั้งบัณฑิตหรือนักศึกษาที่จบการศึกษาและได้รับประกาศนียบัตรแล้ว และคนที่ไปทำงานแล้วหรือจะเข้ามาใหม่ คุณอยากรู้อะไรอยากเรียนอะไร เราจะแมตชิงและจะประสานครู อาจารย์ในวิทยาลัยไม่ได้เก่งกว่าคุณในเรื่องนั้น ๆ แต่พร้อมที่จะเรียนรู้ไปด้วยกัน ซึ่งเรื่องนี้ในทางปฏิบัติไม่ได้ง่าย เพราะครู อาจารย์ เคยมีจุดแข็งของตัวเองว่ามีความรู้เก่งกว่านักเรียนจะเป็นคนสอน ปัจจุบันถ้าทำแบบที่ผมเสนอ ครู อาจารย์จะต้องเปลี่ยนวิธีคิดว่าเราไม่ได้เก่งกว่า ยังไม่รู้อีกมากมาย และวันนี้อาชีพมากมาย ไม่ใช่อาชีพแบบเดิมมีในหลักสูตรแค่นั้น ซึ่งครู อาจารย์ ตามไม่ทันการเปลี่ยนแปลง แต่ถ้าทำแบบนี้ให้เกิดขึ้นในวิทยาลัย ครู อาจารย์จะเก่งขึ้น เพราะได้เรียนรู้ประสบการณ์ใหม่ อาชีพใหม่ เพราะฉะนั้นให้กำลังใจคณะกรรมาธิการการศึกษา ท่านคิดเรื่องใหญ่มาก ผมคิดว่ารายงานฉบับนี้จะเปลี่ยนวิธีคิดเรื่องการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพทำได้หรือไม่ ถ้าให้สถาบันบางแห่งไม่ไปรื้อของเก่าทิ้งโดยสิ้นเชิง แต่ต้องคิดใหม่แล้วกลับหัวกลับหาง ครั้งที่ ๑ ถ้าจะเริ่มต้นโดยมีนักศึกษาเข้ามาแบบนี้ จำนวน ๑๐ – ๒๐ คน และจะเจอเส้นทางที่เป็นเส้นทางใหม่ ผมเข้าใจว่าสิ่งที่ท่านต้องการให้เห็นเป็นแบบนี้ ขอบคุณที่ท่านได้กรุณาทำรายงานฉบับนี้แล้วลองดูจะมีเส้นทางที่ผมว่าแบบเมื่อสักครู่นี้และพอที่จะเป็นไปได้หรือไม่ ผมขอชื่นชมและให้กำลังใจคณะกรรมาธิการการศึกษาทุกท่าน กราบขอบพระคุณท่านประธานครับ

ประธานวุฒิสภา : เชิญกรรมาธิการชี้แจงครับ

นายตวง อันทะไชย (ประธานคณะกรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพ กระผม นายตวง อันทะไชย ประธานคณะกรรมาธิการการศึกษา ขอบพระคุณนายแพทย์อำพล จินดาวัฒนะ และขอบพระคุณท่านสมาชิกที่ได้กรุณาได้ให้ความเห็น เพื่อต่อยอดและแลกเปลี่ยนกับที่ประชุมวุฒิสภาสื่อสารไปยังประชาชนและส่วนราชการ ความจริงเรื่องนี้พอยต์ (point) ที่จะประสบความสำเร็จมีตัวคลิก อันหนึ่ง แต่เราไม่รู้จะบอกว่าอย่างไร คือ นโยบายของฝ่ายบริหารที่จะเปลี่ยนที่ นายแพทย์อำพล จินดาวัฒนะ กล่าวถึงได้แสดงให้เห็นว่า ในอาชีวศึกษาโลกใบใหม่มีหลักสูตรที่จะต้องออกแบบตามความต้องการของผู้เรียน ประการที่ ๑

ประการที่ ๒ หลักสูตรแบบที่ผู้ประกอบการต้องการจึงต้องมาออกแบบร่วมกัน มี ๒ หลักสูตรแล้ว โลกใบนี้จึงไม่มีหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการอีกต่อไป ในมุมของคณะกรรมาธิการการศึกษายืนยันเรื่องนี้มาตลอด ไม่ใช่บังคับให้อยู่ในห้องเรียน นายแพทย์อำพล จินดาวัฒนะ กล่าวถึงครูและนักศึกษาน่าสนใจมาก ผมมีประเด็นหนึ่งที่จะแลกเปลี่ยนจะได้บันทึกในวุฒิสภาว่า คณะกรรมาธิการการศึกษาได้ลงรายละเอียดไว้พอสมควร เรามีวิทยาลัยเทคนิค วิทยาลัยอาชีวศึกษา วิทยาลัยการอาชีพทั่วประเทศ มีวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเกือบทุกจังหวัด มหาวิทยาลัยด้านการเกษตรยิ่งใหญ่ของประเทศ ผมไม่ขอเอ่ยชื่อ มีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สุดยอดของประเทศ แต่เราไม่สามารถนำวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีมีอยู่บางแห่งที่รองศาสตราจารย์ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร และท่านทรงเดช เสมอคำเดินทางไปศึกษาดูงานท่านเชื่อหรือไม่ว่าวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีบางแห่ง ครูมากกว่านักเรียน ไม่มีคนไปเรียน เพราะเรายังไปยึดมั่นว่าต้องเรียนตามหลักสูตรที่กระทรวงกำหนดไว้ เช่น ปวช. ปวส. สาขาการบัญชี แต่จริง ๆ โลกใบนี้ที่คณะกรรมาธิการกำลังกราบเรียนต่อท่านประธานผ่านไปยังวุฒิสภา ยกตัวอย่าง วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีจะต้องมีห้องปฏิบัติการหรือแล็บ ของผู้เรียน อย่างที่นายแพทย์อำพล จินดาวัฒนะ กล่าวถึง สมมุติผมเลี้ยงไก่ดำ

ได้สูตรไก่ดำมาจากพระตำหนักภูพานราชนิเวศน์และนำมาเลี้ยงที่ฟาร์มไก่ดำของผม โดยสถานประกอบการ คือ ฟาร์มที่อยู่วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเสร็จเรียบร้อย ผมเลี้ยงไก่ดำได้แล้ว ไข่ก็ดำ กระดูกก็ดำ ผมอยากจะไปประกอบอาชีพเป็นเจ้าของผู้ประกอบการ ขณะที่เรียนเรื่องไก่ดำ เรื่องฟาร์ม หลักสูตรที่กล่าวถึงต้องมีเรื่องการบริหารจัดการ การจัดทำบัญชี การส่งเสริมการลงทุน การกู้เงินต้องสอน เพราะในระบบไม่สอน แล้วพอจบจะต้องมีเงินก้อนหนึ่งให้ไปประกอบการ นายแพทย์อำพล จินดาวัฒนะ ได้กล่าวไว้ถูกต้อง โลกใบใหม่ของอาชีวศึกษาไม่จำเป็นต้องเก่งเหมือนเดิม เปลี่ยนแปลงยาก แต่ฝ่ายการเมืองเปลี่ยนได้ถ้ากำหนดเป็นนโยบาย ทำไมจะทำไม่ได้ เพราะครูที่จะสอนเรื่องไก่ดำไม่จำเป็นจะต้องเป็นครูที่อยู่วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี เพราะครูในโลกใบใหม่ไม่ใช่ครูสอนหน้าห้องเรียน เหมือนรุ่นท่านทรงเดช เสมอคำ และรองศาสตราจารย์ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร พอเรียนปี ๔ เราจะฝึกสอนหน้าห้อง ผมขออนุญาตท่านประธานใช้ภาษาอังกฤษโลกใบใหม่ครูไม่ใช่เป็นทีชเชอร์ (teacher) เป็นฟาซิลิเตเตอร์ (facilitator) เป็นเมเนเจอร์ (manager) เป็นออร์แกไนเซอร์ (organizer) เป็นคอมเมนเตเตอร์ (commentator) แปลว่า สามารถที่จะหาศักยภาพที่มาสร้างผู้เรียนคนนี้ได้ โดยที่ไม่ใช่ตัวของเขาโดยจัดการได้ และจบมามีอาชีพ มีรายได้ มีงานทำตั้งแต่วันแรก บทเรียนทวิศึกษาที่เราทดลองทำเมื่อ ๕ ปีที่แล้ว ได้พิสูจน์สิ่งที่ผมกราบเรียนต่อท่านประธานผ่านไปยังวุฒิสภาว่าทำได้ คนจะมาเรียนอาชีวศึกษา โดยที่มาเรียนอาชีพของเขา

ประการที่ ๓ ผมฝากท่านประธานผ่านไปยังวุฒิสภาจะได้บันทึกไว้ว่า วันนี้วุฒิสภาได้พูดเรื่องนี้ และสื่อสารไปยังกระทรวงที่เกี่ยวข้อง ระบบการศึกษาหลังแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๔ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๕ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๖ ต่อไปนี้กับระบบการศึกษาโลกใบเก่าที่เราพยายามบอกว่า คือ โลก ปวช. ปวส. ไล่ถอยย้อนหลังไป แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐ ท่านทั้งหลายย้อนไปดูแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับนั้น ท่านจะพบว่า แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับนั้นสร้างคนขึ้นมาเพื่อรับใช้แผ่นดินเป็นข้าราชการ เราถึงมีโรงเรียนทหาร โรงเรียนตำรวจ โรงเรียนครู โรงเรียนแพทย์ โรงเรียนพยาบาล แต่โลกใบใหม่ที่นายแพทย์อำพล จินดาวัฒนะ กล่าวถึงเมื่อสักครู่นี้ คือ โลกใบที่เขาจะต้องเรียนอาชีวศึกษาเพื่อเรียนเรื่องชีวิตไปรับใช้ชีวิตของเขา ไปประกอบอาชีพ มีรายได้และมีงานทำ จำเป็นที่นโยบายของรัฐใหญ่โดยเฉพาะกระทรวงศึกษาธิการต้องเปลี่ยน ไม่เปลี่ยนไม่ได้ ไม่เปลี่ยนจะต้องมาบ่นว่าทำไมไม่มีคนเรียนอาชีวศึกษา จะไปวนอยู่ในลูป (loop) เดิม ต้องเรียนให้เก่ง ต้องได้ ปวช. ต้องได้ ปวส. ต้องได้ปริญญาตรีด้วยความภาคภูมิใจ ไม่ใช่ ในนามคณะกรรมาธิการการศึกษา กราบขอบพระคุณท่านสมาชิกวุฒิสภา ท่านอำพล จินดาวัฒนะ และหลายท่านได้ให้ความเห็นพร้อมที่จะน้อมนำไปประกอบเป็นข้อเสนอ เพื่อส่งผ่านไปยังรัฐบาลได้โปรดพิจารณานำไปประยุกต์ใช้เป็นนโยบายของท่านต่อไป ขอบพระคุณท่านประธานครับ

ประธานวุฒิสภา : ขอบคุณท่านตวง อันทะไชย มีท่านใดยังติดใจในประเด็นที่คณะกรรมาธิการตอบชี้แจงอีกหรือไม่

(ไม่มีสมาชิกยกมือ)

ประธานวุฒิสภา : ถ้าไม่มี ขอเชิญท่านวีระศักดิ์ ฟูตระกูล ครับ

นายวีระศักดิ์ ฟูตระกูล : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพ

กระผม นายวีระศักดิ์ ฟูตระกูล สมาชิกวุฒิสภา ขอเรียนข้อคิดเห็นต่อยอดจากท่านตวง อันทะไชย ประธานคณะกรรมาธิการการศึกษา เมื่อประมาณ ๔ ปีที่แล้วผมมีโอกาสได้ไปศึกษาดูงานกับคณะกรรมาธิการการศึกษา สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ไปศึกษาดูงานอาชีวศึกษาที่ประเทศเยอรมนี สิ่งที่ประทับใจ คือ ประเทศเยอรมนีถือเป็นปรมาจารย์ของอาชีวศึกษาของโลก ซึ่งประเทศญี่ปุ่นกับประเทศจีนเลียนแบบของประเทศเยอรมนี ที่ประเทศเยอรมนีประชากร ๕๐ เปอร์เซ็นต์ของผู้ที่จบโรงเรียนมัธยมศึกษาและศึกษาต่อสายอาชีวศึกษา เพราะถือว่าอาชีวศึกษาเป็นการศึกษาที่สำคัญที่สุดของประชากรประเทศเยอรมนี แล้วเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่ทำให้ประเทศเยอรมนีเป็นประเทศอุตสาหกรรมที่ใหญ่ที่สุดในทวีปยุโรป เช่นเดียวกันถ้าประเทศไทยมีความหวังที่จะสร้างอุตสาหกรรมใหม่ให้มีความเป็นประเทศที่มีความก้าวหน้าทางด้านอุตสาหกรรมและพัฒนาให้ทัดเทียมโลก ประเทศไทยควรจะให้ความสำคัญกับการให้การศึกษาอาชีวศึกษาและสร้างความนิยมให้กับเด็กรุ่นใหม่ รวมถึงผู้ปกครอง ให้เห็นถึงความสำคัญของอาชีวศึกษา ซึ่งในอดีตกล่าวกันว่า ชาวนา คือ กระดูกสันหลังของประเทศชาติ ในทำนองเดียวกันช่างอาชีวศึกษา คือ กระดูกสันหลังของอุตสาหกรรมของประเทศไทย ทั้งภาคโรงงานและภาคการเกษตร แต่ในขณะเดียวกันปัจจุบันโลกกำลังเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว ซึ่งรายงานหนึ่งที่เสนอเกี่ยวกับเรื่องดิจิทัลฟันดาเมนทัลฟอร์เดอะฟิวเจอร์ (Digital Fundamental for the Future) และเรื่องอาร์ทิฟิเชียลอินเทลลิเจนซ์ (Artificial Intelligence) เรื่องนี้เป็นเรื่องใหม่และเป็นเรื่องที่สำคัญมาก คณะอนุกรรมาธิการการอาชีวศึกษาวุฒิสภา ปัจจุบันมีโอกาสได้ไปศึกษาดูงานที่โรงงานประกอบหุ่นยนต์ที่ใช้ในอุตสาหกรรมในประเทศไทย ซึ่งจะได้เห็นว่าปัจจุบันช่างเชื่อมเป็นอาชีพที่สร้างรายได้สูงสุดของอาชีวศึกษา ส่วนใหญ่การเชื่อมกระทำโดยหุ่นยนต์ เราได้ถามเจ้าหน้าที่ของโรงงานบอกว่า โรงงานสมัยใหม่ของประเทศญี่ปุ่นและประเทศจีนที่เข้ามาตั้งอยู่ในประเทศไทย อัตราส่วนการใช้หุ่นยนต์กับการใช้แรงงานเป็นจำนวนเท่าไร ซึ่งคำตอบที่ได้ คือ ปัจจุบันโรงงานสมัยใหม่ที่เข้ามาตั้งในประเทศไทย ๗๐ เปอร์เซ็นต์ ของแรงงานที่ใช้ในโรงงาน คือ การใช้หุ่นยนต์ ๓๐ เปอร์เซ็นต์ คือ การใช้คน จึงทำให้เห็นแล้วว่าแนวโน้มในอนาคตถ้าเราจะปรับปรุงหลักสูตรของอาชีวศึกษาให้ทันสมัย

ให้ทันโลก ให้สามารถที่จะดึงดูดอุตสาหกรรมต่างชาติให้มาลงทุนในประเทศไทย เราจำเป็นต้องปรับหลักสูตรของอาชีวศึกษาให้นักเรียนอาชีวศึกษาสามารถที่จะทำงานกับหุ่นยนต์ได้ สามารถมีความรู้พื้นฐานเทคโนโลยีดิจิทัล ในการนี้ คณะอนุกรรมาธิการการศึกษาได้ไปศึกษาดูงานของทรูดิจิทัลอะคาเดมี (True Digital Academy) ซึ่งได้นำหลักสูตรที่รัฐบาลสิงคโปร์ออฟเฟอร์ (offer) ให้กับคนสิงคโปร์ ออฟเฟอร์ให้กับทุกคน ไม่ว่าจะเป็นนักศึกษาหรือคนขับรถแท็กซี่ ใช้เวลา ๑๒ สัปดาห์ ค่าใช้จ่าย จำนวน ๓๕๐,๐๐๐ บาท ซึ่งสามารถที่จะแปรสภาพคนขับรถแท็กซี่ให้เป็นซอฟต์แวร์เอ็นจิเนียร์ (Software Engineer) หรือวิศวกรซอฟต์แวร์ได้ ซึ่งทรูดิจิทัลอะคาเดมีมีหลักสูตรนี้เช่นเดียวกัน โดยคิดค่าใช้จ่าย จำนวน ๒๕๐,๐๐๐ บาท แต่ปัญหาของประเทศไทย คือ จะปรับหลักสูตรอาชีวศึกษาให้ทันโลกได้มีความจำเป็นที่จะต้องนำเรื่องดิจิทัลฟันดาเมนทัลฟอร์เดอะฟิวเจอร์กับเรื่องเอไอหรืออาร์ทิฟิเชียลอินเทลลิเจนซ์มาสอนกับนักศึกษาของเรา แต่ปัจจุบันยังขาดแคลนครูที่มีความเชี่ยวชาญ ผมคิดว่าที่คณะกรรมาธิการการศึกษาได้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญในการที่จะต้องปรับหลักสูตรอาชีวศึกษาให้นำเรื่องดิจิทัลฟันดาเมนทัลฟอร์เดอะฟิวเจอร์และเรื่องเอไอหรืออาร์ทิฟิเชียลอินเทลลิเจนซ์เข้ามา เพื่อให้นักศึกษาของเราสามารถที่จะเข้าไปทำงานในโรงงานร่วมกับหุ่นยนต์ และสามารถเซอร์วิซหุ่นยนต์เหล่านั้นได้ อันนี้คือแนวโน้มที่ไม่ใช่ในอนาคต แต่ปัจจุบันในเขตอีอีซีที่กำลังเกิดขึ้น และเราจะทำอย่างไรถึงจะให้นักศึกษาได้รับทักษะดังกล่าว ซึ่งในเรื่องนี้สิ่งที่แรกที่เราควรจะต้องทำ คือ การให้การศึกษากับอาจารย์และครูอาชีวศึกษาให้มีความรู้เรื่องดิจิทัลฟันดาเมนทัลฟอร์เดอะฟิวเจอร์และเรื่องเอไอเพื่อที่จะได้ถ่ายทอดให้กับนักเรียน นักศึกษา ในการนี้ ผมอยากจะขอเรียนเสนอว่า ขอให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษามีหนังสือไปถึงคณะกรรมการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา เพราะปัจจุบันภายใต้พระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๖ กยศ. มิใช่แต่จะให้แก่นักเรียน นักศึกษากู้เงินเท่านั้น แต่สามารถให้ทุนในฟิลด์ (field) ที่รัฐบาลต้องการ ซึ่งถ้าสถาบันการอาชีวศึกษามีหนังสือไปถึงบอร์ดของ กยศ. ให้ใส่หลักสูตรเอไอและดิจิทัลฟันดาเมนทัลฟอร์เดอะฟิวเจอร์ เพื่อให้ กยศ. พิจารณาให้กับครูอาชีวศึกษาสามารถที่จะ

เรียนวิชาเหล่านี้และเพื่อถ่ายทอดให้นักศึกษาต่อไป จะเป็นการช่วยให้ระบบการศึกษาอาชีวศึกษาสามารถผลิตคนที่จะป้อนเข้าโรงงานที่ทันสมัยได้ ทำให้เราสามารถที่จะขยายอุตสาหกรรมสมัยใหม่และสามารถดึงดูดอุตสาหกรรม เงินทุนจากต่างประเทศได้ ผมขอกราบเรียนเสนอข้อคิดเห็นนี้ให้กับคณะกรรมาธิการการศึกษาเพื่อโปรดพิจารณานำเรียนสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาด้วย

- ๒๒/๑

สุดท้ายนี้ขอกล่าวอีกครั้งหนึ่ง ขอให้ระลึกถึงว่าถ้าเราจะพัฒนาประเทศไทย ให้มีอุตสาหกรรมใหม่ทั้งโอเอสเคิร์ฟ (OS-Curve) นิวเอสเคิร์ฟ (New S-Curve) และสามารถที่จะดึงดูดสตาร์ตอัปไฮเทค (Startup High Tech) และอุตสาหกรรมจากต่างประเทศเข้ามาได้ เรามีความจำเป็นอย่างยิ่งยวดในการที่จะยกระดับอาชีวศึกษาให้ทันสมัย เพื่อให้ประเทศไทยสามารถที่จะก้าวต่อไปเป็นประเทศที่มีความสมบูรณ์ทั้งภาคเกษตรและภาคอุตสาหกรรม อย่างน้อยถ้าประชากรจำนวน ๕๐ เปอร์เซ็นต์ จบอาชีวศึกษา จะช่วยลดปัญหาการว่างงานของคนที่จบปริญญาตรีและยังหางานทำไม่ได้ ซึ่งทุกปีมีประมาณหลายแสนคน เพราะฉะนั้น อนาคตของประเทศไทยขอฝากไว้กับอาชีวศึกษา ขอย้ำอีกครั้งหนึ่งว่า อาชีวศึกษา คือ กระดูกสันหลังของอุตสาหกรรมของประเทศไทย ทั้งในภาคโรงงานและภาคการเกษตร ขอบพระคุณครับ

ประธานวุฒิสภา : ขอบคุณท่านวีระศักดิ์ ฟูตระกูล คณะกรรมาธิการมีอะไรจะชี้แจงหรือไม่ครับ

นายตวง อันทะไชย (ประธานคณะกรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพ กระผม นายตวง อันทะไชย ประธานคณะกรรมาธิการการศึกษา ขอขอบพระคุณท่านวีระศักดิ์ ฟูตระกูล อดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ เป็นอย่างสูง ที่ได้เมตตาให้ความเห็นต่อเรื่องนี้ ความจริงเพื่อให้เกิดรูปธรรม ฝ่ายเลขานุการจะต้องเพิ่มเติมสิ่งที่ท่านเสนอในรายงานเพื่อส่งไปยังรัฐบาล ผมคิดว่าแรงจูงใจที่ท่านวีระศักดิ์ ฟูตระกูล อดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ และท่านอำพล จินดาวัฒนะ และหลายท่านได้กล่าวถึง คือ ถ้าในทัศนะของคณะกรรมาธิการคืออะไรจะได้เกิดรูปธรรม แรงจูงใจที่จะทำให้อาชีวศึกษาเปลี่ยนแปลงประเทศครั้งใหญ่เหมือนกรณีที่ท่านวีระศักดิ์ ฟูตระกูล อดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศกล่าวถึงประเทศเยอรมนี ประเทศอังกฤษ หรือหลายประเทศ

ประการที่ ๑ แรงจูงใจต้องมีทุนให้เรียน เป็นทุนที่จะต้องให้ผู้เรียน ทั้งนักเรียนและประชาชนทั่วไป เป็นเรื่องใหญ่ที่จะต้องกำหนดเป็นนโยบายของรัฐ

ประการที่ ๒ หลังจากเรียนจบแล้วจะต้องมีทุนสำหรับเป็นผู้ประกอบการ เพื่อให้ไปลงทุน ที่ผมกล่าวถึงธนาคารกรุงไทย ธนาคารออมสิน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เป็นของรัฐ เหล่านี้ต้องให้เป็นเดอะเฟิสต์ (The First) ในการที่จะเป็นผู้ลงทุนคนแรกหลังจากที่ผ่านกระบวนการกลั่นกรองมาแล้ว

ประการที่ ๓ รัฐต้องมีกลไกสำคัญในการสนับสนุน ส่งเสริม ส่งต่อผู้เรียนไปสู่ฝัน ผมฝันอยากเป็นนายช่างใหญ่ ฝันอยากจะเป็นเจ้าของผู้ประกอบการที่ท่านวีระศักดิ์ ฟูตระกูล อดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ได้กล่าวถึง จะเกิดผู้ประกอบการรายย่อยทุกหมู่บ้าน มีร้านกาแฟ ร้านซ่อมรถยนต์และรถจักรยานยนต์เกิดขึ้นทั่วทุกหมู่บ้าน ที่เจ้าของเป็นคนในชุมชน หมู่บ้านจะเป็นผู้ที่จะมาเป็นลูกค้า

ประการที่ ๔ ภาษี เรายังพูดเป็นความสวยงามอยู่ว่า คนที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ให้สามารถลดหย่อนภาษีได้ ๒๐๐ เปอร์เซ็นต์ วันนี้ยังทำไม่ได้ ทำอย่างไรรัฐจะเป็นคนกำหนด วันนี้เป็น ๓๐๐ เปอร์เซ็นต์ โลกเปลี่ยนไปแล้ว เงิน ๒๐๐ เปอร์เซ็นต์ เมื่อ ๑๐ ปีที่แล้วไม่ใช่แบบนี้ ๓๐๐ เปอร์เซ็นต์ที่ผู้ประกอบการจับมือมาออกแบบกระบวนการในการพัฒนาผู้เรียนให้ลงมือปฏิบัติ คิดและแก้ปัญหา และเป็นผู้ประกอบการด้วยตัวเอง

ประการที่ ๕ ทำอย่างไรทั้งผู้ประกอบการและคนที่ผ่านกระบวนการเหล่านี้จะเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อไปประกอบอาชีพเหมือนบีโอไอ (Board of Investment : BOI) ผมนึกไม่ออก เพราะไม่ใช่นักธุรกิจ แต่นึกออกว่าจะต้องมีช่องทาง คนจะเรียนอาชีวศึกษาเมื่อเห็นช่องทางจะมาสมัครเรียนอาชีวศึกษาอย่างที่อยากจะเป็นเหมือนที่ท่านทรงเดช เสมอคำ ได้กล่าวถึง

ประการที่ ๖ เราไม่ควรละเลยบุคลากรของอาชีวศึกษาที่เป็นข้าราชการและบุคลากรทางการศึกษา คนเหล่านี้รัฐต้องให้แรงจูงใจ คือ บรรจุ แต่งตั้ง โอนย้าย เลื่อนขั้นเงินเดือน โอกาสเข้าถึงการพัฒนาของข้าราชการให้เรียนรู้ทั้งอัปสกิล รีสกิล และนิวสกิล ต้องมีโอกาสมากขึ้นกว่าของคนอื่นที่ไม่ได้ทำเพราะว่าทำยาก ทั้งหมดนี้คือการเปลี่ยนแปลงของประเทศ ขอบพระคุณท่านประธานครับ

ประธานวุฒิสภา : ขอบคุณครับ มีท่านใดยังติดใจในประเด็นที่ท่านกรรมาธิการชี้แจงหรือไม่

(ไม่มีสมาชิกยกมือ)

ประธานวุฒิสภา : ถ้าไม่มี ผมขอปิดการอภิปราย เป็นอันว่าที่ประชุมได้พิจารณารายงานการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมาธิการเสร็จแล้ว โดยที่คณะกรรมาธิการมีข้อสังเกตและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพิจารณาศึกษาบางประการและได้บันทึกไว้ในรายงานด้วยแล้ว หากที่ประชุมเห็นด้วยกับข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมาธิการจะได้ดำเนินการส่งไปยังคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป มีสมาชิกท่านใดขัดข้องหรือมีความเห็นเป็นอย่างอื่นหรือไม่

(ไม่มีสมาชิกยกมือ)

ประธานวุฒิสภา : ถ้าไม่มี ถือว่าที่ประชุมเห็นด้วยกับข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมาธิการ ขอบคุณคณะกรรมาธิการและผู้ชี้แจง จบการพิจารณาระเบียบวาระที่ ๔.๒ ๔.๓ รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง การทำเกษตรแบบแปลงใหญ่ ซึ่งคณะกรรมาธิการการเกษตรและสหกรณ์พิจารณาเสร็จแล้ว

ประธานวุฒิสภา : ขอเชิญคณะกรรมาธิการเข้าประจำที่ครับ

(คณะกรรมาธิการเข้าประจำที่)

ประธานวุฒิสภา : ด้วยคณะกรรมาธิการการเกษตรและสหกรณ์ได้มีหนังสือขออนุญาตให้บุคคลภายนอก ซึ่งเป็นคณะทำงานพิจารณาศึกษาการทำเกษตรแบบแปลงใหญ่เข้าร่วมประชุมเพื่อชี้แจงประกอบการพิจารณารายงานฉบับนี้ ดังนี้

๑. นางสาวภาณี บุญยเกื้อกูล

๒. นางวัชรีพร โอฬารกนก

นอกจากนี้ คณะกรรมาธิการได้มีหนังสือขออนุญาตฉายเพาเวอร์พอยต์ (PowerPoint) ประกอบการพิจารณารายงานฉบับนี้ เพื่อประโยชน์ในการพิจารณา ผมอนุญาตตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๖๒ และข้อ ๕๕ เมื่อท่านประธานคณะกรรมาธิการและกรรมาธิการเข้าประจำที่ครบถ้วนแล้ว ขอเรียนเชิญท่านประธานคณะกรรมาธิการหรือผู้แทนแถลงต่อที่ประชุมครับ

(ฉายเพาเวอร์พอยต์ประกอบการอภิปราย)

พลเอก ฉัตรชัย สาริกัลยะ (ประธานคณะกรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพ กระผม พลเอก ฉัตรชัย สาริกัลยะ ประธานคณะกรรมาธิการการเกษตรและสหกรณ์ วุฒิสภา ขอเรียนให้ท่านประธานวุฒิสภาและเพื่อนสมาชิกวุฒิสภาได้ทราบว่า คณะกรรมาธิการการเกษตรและสหกรณ์ให้ความสำคัญต่อการติดตาม เสนอแนะและเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ดังนั้น คณะกรรมาธิการการเกษตรและสหกรณ์ วุฒิสภา จึงได้พิจารณาศึกษาหัวข้อเรื่องที่ได้กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ โดยเฉพาะเรื่องที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อพี่น้องเกษตรกรอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งนี้ มุ่งหวังว่าผลการพิจารณาศึกษาจะเป็นประโยชน์ต่อส่วนราชการที่เกี่ยวข้องได้นำไปเป็นข้อมูลประกอบการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

สำหรับเรื่องที่ได้พิจารณาศึกษาแล้วเสร็จและได้นำเสนอต่อสมาชิกวุฒิสภา ในครั้งนี้ คือ การทำเกษตรแบบแปลงใหญ่ คณะกรรมาธิการการเกษตรและสหกรณ์ วุฒิสภา มีความเห็นว่ายุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศได้ให้ความสำคัญกับการสร้างความสามารถด้านการแข่งขันในภาคการเกษตรด้วยการผลิตสินค้าที่มีคุณภาพ การแปรรูปสินค้าเกษตรให้มีมูลค่าเพิ่ม โดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม รวมถึงการส่งเสริมและพัฒนาระบบนิเวศภาคเกษตร ดังนั้น การทำเกษตรแบบแปลงใหญ่ที่มีหลักการในการรวมกลุ่มกันผลิต รวมกลุ่มกันขาย ให้มีอำนาจต่อรองทางการตลาดและมีการบริหารที่ดีจะเป็นเครื่องมือหนึ่งที่จะพัฒนาภาคเกษตรให้ตอบโจทย์และสามารถสร้างการแข่งขันได้

ผลการพิจารณาศึกษาในครั้งนี้พบว่า แผนงาน/โครงการต่าง ๆ ที่ปรากฏอยู่ในแผนปฏิบัติราชการประจำปีของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ยังขาดหน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักที่จะบูรณาการในการทำงานในภาพรวม ขาดความรู้ความเข้าใจในระบบการทำเกษตรแบบแปลงใหญ่ มีความไม่ชัดเจนของแผนงานและกระบวนการพัฒนาเชิงคุณภาพ เป็นต้น ทำให้ประเมินผลสัมฤทธิ์ได้ยาก การจัดทำรายงานการพิจารณาศึกษาฉบับนี้มีเจตนารมณ์ที่จะประมวล รวบรวม วิเคราะห์ ศึกษา เสนอแนะกรอบแนวคิดในการทำงาน เพื่อพัฒนาการทำเกษตรแบบแปลงใหญ่ให้มีประสิทธิภาพ สามารถบรรลุจุดมุ่งหมายตามยุทธศาสตร์ชาติได้อย่างแท้จริง

สำหรับรายงานการพิจารณาศึกษาการทำเกษตรแบบแปลงใหญ่ ผมขออนุญาตมอบให้นายสมชาย ชาญณรงค์กุล เลขานุการคณะกรรมาธิการการเกษตรและสหกรณ์ วุฒิสภา เป็นผู้กล่าวรายงานต่อไปครับ

ประธานวุฒิสภา : ขอเชิญท่านสมชาย ชาญณรงค์กุล ครับ

นายสมชาย ชาญณรงค์กุล (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภา ที่เคารพ กระผม นายสมชาย ชาญณรงค์กุล สมาชิกวุฒิสภา ในฐานะเลขานุการคณะกรรมาธิการการเกษตรและสหกรณ์ และได้รับมอบหมายทำหน้าที่เป็นประธานคณะทำงานพิจารณาศึกษาการทำเกษตรแบบแปลงใหญ่ กราบเรียนท่านประธานไปยังสมาชิกทุกท่าน อย่างที่ท่านประธานคณะกรรมาธิการได้กรุณานำกราบเรียนไปเบื้องต้นว่าระบบการทำเกษตรแบบแปลงใหญ่เป็นประเด็นสำคัญที่นำไปสู่การพัฒนาภาคเกษตรและปรากฏอยู่ในยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยรายงานแบ่งออกเป็น ๒ ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ ๑ องค์ประกอบของรายงานบทที่ ๑ บทนำ บทที่ ๒ ข้อมูล ข้อเท็จจริงจากการรายงานของหน่วยงานต่าง ๆ บทที่ ๓ ข้อมูล ข้อเท็จจริงจากการดูงานกลุ่มแปลงใหญ่ในพื้นที่และจากส่วนราชการ บทที่ ๔ การวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบัน และบทที่ ๕ ข้อเสนอแนวคิดเพื่อการขับเคลื่อนระบบเกษตรกรรมแปลงใหญ่ กระผมจะเป็นผู้นำเสนอในเบื้องต้น โดยมีท่านผู้เชี่ยวชาญจากกรมส่งเสริมการเกษตรที่มาร่วมชี้แจงในวันนี้ และสุดท้ายผมจะเป็นผู้นำเสนออีกครั้งหนึ่งครับ

ประการที่ ๑ ความสำคัญของปัญหาเรื่องระบบการทำเกษตรแบบแปลงใหญ่เป็นประเด็นสำคัญที่ได้มีการขับเคลื่อนและมีอยู่ในยุทธศาสตร์ชาติ ในแผนการปฏิรูปประเทศในไมล์สโตน (milestone) ที่กำหนดว่า การเพิ่มมูลค่าเกษตรมูลค่าสูงผ่านการทำเกษตรแบบแปลงใหญ่

ประการที่ ๒ แผนพัฒนาจะปรากฏอยู่ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) ที่ใช้อยู่ปัจจุบัน เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการขับเคลื่อน เพราะระบบการทำเกษตรแบบแปลงใหญ่ได้ปรากฏอยู่ในแผนทุกระดับและเป็นประเด็นที่สำคัญ เมื่อสิ้นสุดแผนการปฏิรูปประเทศในช่วง ๕ ปีที่ผ่านมา ยุทธศาสตร์ชาติได้มีการดำเนินการปฏิรูปประเทศแล้ว ผลการดำเนินการเป็นอย่างไร จากการลงพื้นที่ของคณะกรรมาธิการ

การเกษตรและสหกรณ์อย่างต่อเนื่อง ซึ่งได้มีการติดตามพบว่า มีการแปรรูป เปลี่ยนรูปแบบและรูปร่าง ระบบการพัฒนาการเกษตรและสาธิตการพัฒนาเป็นกลุ่มของพี่น้องประชาชน พี่น้องเกษตรกรในพื้นที่ได้ปรากฏในหลายรูปแบบ ทั้งในรูปของกลุ่มธรรมชาติ กลุ่มเกษตรกรหรือแม้แต่พัฒนาเป็นประเภทสหกรณ์การเกษตรพบว่า ในการขับเคลื่อนและการพัฒนาต่าง ๆ นั้น ทางออกที่ดีที่สุดที่กำหนดไว้ในแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ คือ การทำการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ซึ่งจะนำเสนอในรายละเอียดว่าแปลงใหญ่คืออะไร ทำอย่างไรและปรากฏอย่างไรบ้าง แต่ที่พบประการหนึ่งในการลงพื้นที่ของคณะกรรมาธิการการเกษตรและสหกรณ์ คือ มีการปรับเปลี่ยน เปลี่ยนแปลงและนำกลับเข้าสู่ระบบเดิมที่เป็นองค์กรภาคประชาชนที่เกิดขึ้น โดยไม่ได้รองรับความต้องการและแก้ไขปัญหาของพี่น้องเกษตรกร จึงกลายเป็นองค์กรภาคประชาชนที่รองรับความต้องการของเจ้าหน้าที่เป็นหลัก เป็นประเด็นที่คณะกรรมาธิการการเกษตรและสหกรณ์เป็นกังวล

วัตถุประสงค์ของการศึกษา ณ ปัจจุบันที่ได้มีการขับเคลื่อนมาระยะหนึ่งแล้ว

๑. เพื่อศึกษา รวบรวมข้อมูลทั่วไปและข้อเท็จจริง

๒. เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรค รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะในการนำไปสู่ความสำเร็จของการใช้ระบบการเกษตรแบบแปลงใหญ่ที่ขับเคลื่อนพัฒนาภาคเกษตรให้เกิดผลอย่างแท้จริง เป็นไปตามเจตนารมณ์ของการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ

๓. เพื่อจัดทำรายงานการพิจารณาศึกษา นำเสนอไปยังรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาช่วงเวลาที่จะขับเคลื่อนแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติอย่างต่อเนื่อง

ประโยชน์ที่จะได้รับ เราจะสามารถพัฒนาการขับเคลื่อนภาคเกษตรอย่างแท้จริงเป็นไปตามเป้าหมาย ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี กำหนดว่าเมื่อสิ้นสุดปี ๒๕๘๐ จำนวน ๙๐ เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่ทำการเกษตรต้องอยู่ในรูปแบบของการพัฒนารวมกลุ่มลักษณะเป็นแปลงใหญ่ เพราะฉะนั้น ต้องทำความเข้าใจก่อนว่าแปลงใหญ่คืออะไร จะพัฒนาเป็นอย่างไร เปรียบเทียบกับ

ปัจจุบันกับแนวคิดที่ควรจะเป็น สิ่งที่จะนำเสนอในวันนี้คือ เป็นแนวคิดว่าหากจะให้ประสบความสำเร็จตามแนวทางของยุทธศาสตร์ชาติควรจะต้องทำอย่างไรบ้างและสุดท้ายเกษตรกรสามารถสร้างความเข้มแข็งและสำคัญที่สุด คือ การพึ่งพาตนเองได้ในที่สุดตามแนวคิดของลักษณะการทำเกษตรแบบแปลงใหญ่

วิธีการดำเนินการ ได้มีการรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และนอกกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกำหนดประเด็นที่จะให้มีการติดตามที่สำคัญ จำนวน ๒ ประเด็น ดังนี้

๑) สถานการณ์ปัจจุบันของแปลงใหญ่ เน้นจุดอ่อนและจุดแข็งของแต่ละหน่วยงาน ผลการดำเนินงาน และมีจุดอ่อนตรงไหน มีการวิเคราะห์ร่วมกันระหว่างคณะทำงานกับเจ้าหน้าที่ที่มาชี้แจงจากหน่วยงานในสังกัด เช่น สำนักงานปลัดกระทรวง จากกรมส่งเสริมการเกษตร กรมการข้าว กรมปศุสัตว์ กรมประมง กรมหม่อนไหม กรมวิชาการเกษตร สังเกตว่ากรมในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จะมีอยู่ ๓ – ๔ กลุ่ม กลุ่มที่เกี่ยวกับพืช กลุ่มที่เกี่ยวกับกิจการด้านปศุสัตว์กับกิจการด้านประมง กลุ่มเหล่านี้จะเป็นกลุ่มที่มีวิชาการเฉพาะมีอยู่กรมหนึ่ง คือ กรมส่งเสริมการเกษตรที่จะไม่เฉพาะเจาะจงที่จะต้องดูแลแต่ต้องดูแลในภาพรวม ซึ่งที่ผ่านมาจะทำหน้าที่ในการเป็นหน่วยประสานงาน เรียนชี้แจงทั้ง ๓ ลักษณะที่กำหนด

๒) ปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จและเป้าหมาย ความสัมฤทธิ์ผลหรือไมล์สโตนที่ชัดเจนว่า แต่ละหน่วยงานดำเนินการอย่างไรบ้าง นอกจากนั้น เป็นหน่วยงานนอกสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ หน่วยงานสังกัดภายนอก ประกอบด้วย กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงอุตสาหกรรม สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงบประมาณ สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ หน่วยงานเหล่านี้จากการติดตามของคณะกรรมาธิการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการ

ตามยุทธศาสตร์ชาติ ในคณะกรรมาธิการการเกษตรและสหกรณ์ พบว่าจำนวน ๑๗ หน่วยงาน ที่ระบุไว้ในเอกสารงบประมาณว่าดำเนินการกิจการเกษตรแบบแปลงใหญ่มากบ้าง น้อยบ้าง ตามแต่ละกิจกรรมของแต่ละหน่วยงาน เราได้เชิญผู้แทนหรือเลือกหน่วยงานที่น่าจะเกี่ยวข้องมากที่สุดมาชี้แจง ดังที่ปรากฏภาพทั้งหมด ๗ หน่วยงาน

ส่วนที่ ๒ จากการลงพื้นที่ไปเก็บรวบรวมข้อมูล นอกจากการลงพื้นที่เป็นประจำของคณะกรรมาธิการการเกษตรและสหกรณ์ คือ การลงพื้นที่ไปยังจุดที่ตั้งหรือไปสำรวจและพบกับพี่น้องเกษตรกรในพื้นที่ทั้งหมด ๙ จุด คือที่จังหวัดสมุทรปราการ ๔ จุด ทั้งเรื่องการทำสวนผลไม้ การทำนาข้าว การเลี้ยงสัตว์ การทำประมง จังหวัดชุมพร ๒ จุด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ๒ จุด รวมทั้งจังหวัดราชบุรี ๑ จุด ลงพื้นที่ในระหว่างการศึกษาเพื่อเก็บรวบรวม ๒ ส่วน

๑) ส่วนราชการที่ได้ขับเคลื่อนเรื่องนี้ ทั้งหน่วยงานหลักและหน่วยงานสนับสนุนทางวิชาการเฉพาะ และลงพื้นที่ไปเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งเราได้ดำเนินการขับเคลื่อน

๒) การรายงานผลการดำเนินงานวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบันว่าได้ดำเนินการอย่างไรบ้าง ได้เรียนเชิญผู้เชี่ยวชาญจากกรมส่งเสริมการเกษตร ซึ่งเป็นคณะทำงาน คือ ท่านวัชรีพร โอฬารกนก เป็นผู้นำเสนอต่อไป ขออนุญาตท่านประธานครับ

ประธานวุฒิสภา : เชิญผู้ชี้แจงครับ

นางวัชรีพร โอฬารกนก (ผู้ชี้แจง) : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพดิฉัน นางวัชรีพร โอฬารกนก ผู้ชำนาญการประจำคณะกรรมาธิการการเกษตรและสหกรณ์ วุฒิสภา ขอรายงานการพิจารณาศึกษาการทำการเกษตรแบบแปลงใหญ่ของคณะกรรมาธิการการเกษตรและสหกรณ์ ในบทที่ ๔ การวิเคราะห์สถานการณ์ในปัจจุบัน โดยที่จะแยกออกมาเป็น ๒ ส่วน ส่วนที่ ๑ การวิเคราะห์ในส่วนของหน่วยงานราชการที่รับผิดชอบโดยตรงในการพัฒนาการขับเคลื่อนแปลงใหญ่ และส่วนที่ ๒ การวิเคราะห์กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่

ส่วนราชการในการพัฒนาขับเคลื่อนเกษตรแปลงใหญ่ จะวิเคราะห์เป็นเชิงบริหารและเชิงวิชาการ พบว่าเชิงบริหารมีทั้งหมด ๔ ประเด็น โดยทั้ง ๔ ประเด็นน่าจะมีความเชื่อมโยงและเกี่ยวเนื่องกัน

ประเด็นที่ ๑ ไม่มีหน่วยงานรับผิดชอบการดำเนินงานในภาพรวม คณะกรรมาธิการพบว่า ทำให้การปฏิบัติงานขาดเอกภาพ เมื่อไม่มีเอกภาพแล้ว การที่จะมุ่งไปสู่เป้าหมายการบูรณาการแบบองค์รวมในเชิงคุณภาพจึงไม่มี ในแต่ละหน่วยงานจะมีความเป็นอิสระในการปฏิบัติงาน ไม่พบการบูรณาการในทุกระดับของหน่วยงาน แต่ละหน่วยงานมีแผนการปฏิบัติงานของตัวเอง แต่ไม่พบการปฏิบัติงานร่วมกันในแต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ขาดศูนย์กลางในการที่จะวางแผนยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ รวมถึงการกำกับดูแลเพื่อให้เกิดความเป็นเอกภาพในการปฏิบัติงาน หน่วยงานหลักที่รับผิดชอบเสมือนมีหน้าที่เป็นเพียงผู้รวบรวมรายงานการปฏิบัติงานเชิงปริมาณเท่านั้น ความเห็นของคณะกรรมาธิการพบว่า ในแต่ละหน่วยงานควรจะมีคณะกรรมการขับเคลื่อนแปลงใหญ่ในทุกระดับของแต่ละหน่วยงาน เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนไปในทิศทางเดียวกันและทำความเข้าใจที่ถูกต้องระหว่างหน่วยงานระดับกรมด้วย

ประเด็นที่ ๒ ไม่มีความชัดเจนของแผนงานและกระบวนการในการพัฒนาเชิงคุณภาพ ได้มีการวิเคราะห์พบว่าในเชิงการบริหารของส่วนราชการ เนื่องจากไม่มีเอกภาพแต่ละหน่วยงานไม่สามารถที่จะบอกได้ว่าการที่จะพัฒนากลุ่มแปลงใหญ่เพื่อที่จะเลื่อนระดับจากระดับหนึ่งไปสู่อีกระดับหนึ่งจะต้องมีกระบวนการหรือวิธีการอย่างไร

ประเด็นที่ ๓ ขาดความต่อเนื่องในมิติของการพัฒนา ได้มีการวิเคราะห์พบว่าขาดความต่อเนื่องในมิติของการพัฒนา หน่วยงานทำงานในลักษณะของโครงการตามงบประมาณประจำปี ดังนั้น การทำงานในลักษณะนี้จึงทำให้เกิดความไม่ต่อเนื่องและไม่เกิดการพัฒนาควรจะมีการปรับปรุงการทำงานในเชิงระบบมากกว่าการทำงานตามงบประมาณประจำปี

ประเด็นที่ ๔ ขาดการขับเคลื่อนที่เหมาะสม เนื่องจากเรื่องการทำเกษตรแบบแปลงใหญ่อยู่ในยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ ๓ การเกษตร แผนแม่บทย่อยเกษตรสร้างมูลค่าและแผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจพบว่า ในการปฏิบัติงานไม่ว่าจะเป็นด้านพืช ด้านประมง หรือด้านปศุสัตว์ งานแปลงใหญ่ได้ถูกบรรจุไว้ในแผนแม่บทย่อยของนโยบาย โดยเฉพาะนโยบาย “ตลาดนำการผลิต” ส่งผลให้การขับเคลื่อนการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ไม่ได้รับการขับเคลื่อนให้ก้าวหน้าอย่างเหมาะสม

เชิงวิชาการ มีจำนวน ๒ ประเด็นหลัก ดังนี้

๑) ขาดความรู้ ความเข้าใจในหลักการของระบบการเกษตรแปลงใหญ่ เนื่องจากเจ้าหน้าที่ขาดระบบการสื่อสารทำความเข้าใจที่ดีถึงหลักการของแปลงใหญ่อย่างจริงจัง เพราะฉะนั้น การทำงานจึงเป็นลักษณะเป็นการใช้งบประมาณรายจ่ายประจำปีเท่านั้น โดยที่ไม่มีเป้าหมายในเรื่องการพัฒนาที่ชัดเจน

๒) ไม่พบการประเมินผลเพื่อนำไปสู่การพัฒนาการทำเกษตรแบบแปลงใหญ่ เพื่อนำไปสู่การพัฒนา ไม่มีการประเมินผลในเชิงคุณภาพ เป็นเพียงแค่การประเมินผลเพื่อรายงานการใช้งบประมาณประจำปี

กลุ่มแปลงใหญ่ของเกษตรกร มีจำนวน ๖ ประเด็นหลัก ดังนี้

๑. จุดเริ่มต้นของกลุ่มแปลงใหญ่ กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่มีจุดเริ่มต้นจำนวน ๒ จุด คือ กลุ่มที่เริ่มต้นด้วยปัจจัยภายในและกลุ่มที่เริ่มต้นด้วยปัจจัยภายนอก

- กลุ่มที่เริ่มต้นด้วยปัจจัยภายใน เป็นกลุ่มอยู่แล้วและเกิดการรวมตัวจากความเดือดร้อนของเกษตรกรร่วมกันเพื่อจะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น เพราะฉะนั้น กลุ่มแปลงใหญ่ที่เกิดขึ้นจากปัจจัยภายในจะเป็นกลุ่มที่ค่อนข้างมีความเข้มแข็ง มีระบบการบริหารจัดการที่ดีและมีโอกาสประสบความสำเร็จได้

- กลุ่มที่เริ่มต้นด้วยปัจจัยภายนอก เป็นกลุ่มที่ตั้งขึ้นเพื่อจะรองรับความช่วยเหลือจากนโยบายของภาครัฐพบว่า กลุ่มที่เกิดขึ้นจากปัจจัยภายนอกเป็นกลุ่มที่ไม่มีเป้าหมายในการดำเนินการ ถ้าจะให้พูดกันตรง ๆ คือ ไม่ใช่กลุ่มที่แท้จริง ไม่มีการระดมทุนและไม่มีแผนการบริหารจัดการ

๒. การบริหารจัดการแปลงใหญ่ สำหรับกลุ่มแปลงใหญ่ที่ประสบความสำเร็จมักจะเกิดจากการที่มีผู้นำที่มีศักยภาพและมีความสามารถในการขับเคลื่อนกิจกรรมของกลุ่มแปลงใหญ่ มีความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ นอกจากนี้ มีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบการปฏิบัติงาน โดยมีการบริหารจัดการ จำนวน ๒ รูปแบบ ดังนี้

๑) แบบของคณะกรรมการตามมาตรฐานราชการที่ภาครัฐกำหนด คือ มีประธาน รองประธาน และเหรัญญิก

๒) แบบตามภารกิจกิจกรรมของกลุ่ม โดยแบ่งตามหน้าที่ความเหมาะสมที่จำเป็นสำหรับการบริหารกลุ่มที่แท้จริง พบว่าการจัดรูปแบบการบริหารจัดการกลุ่มตามความจำเป็นตามศักยภาพ และตามความสามารถของสมาชิกเป็นกลุ่มที่มีโอกาสจะประสบความสำเร็จได้มากกว่า

๓. การจัดการทุน พบว่าเกษตรกรกลุ่มแปลงใหญ่ยังไม่มีการระดมทุนหรือบางกลุ่มมีการระดมทุน เป็นการระดมทุนที่ไม่เพียงพอต่อการพัฒนากลุ่มแปลงใหญ่ เกษตรกรหรือสมาชิกในกลุ่มแปลงใหญ่ขาดความเข้าใจรายละเอียด ขั้นตอน และกิจกรรม เพื่อยกระดับมาตรฐานผลผลิตของกลุ่มและแปลงใหญ่

๔. การพัฒนาทักษะและความสามารถของกลุ่มและสมาชิกของกลุ่มแปลงใหญ่ พบว่าได้รับความรู้จากหน่วยงานภาครัฐ ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งจากศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) เกษตรกรจะได้รับความรู้เรื่องนี้เป็นอย่างดี แต่ว่ายังขาดองค์ความรู้ด้านการตลาดที่ทันสมัย การทำบัญชี รวมถึงมาตรฐานผลผลิต มาตรฐานผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ รวมทั้งการสร้างเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ของสินค้า การจำหน่ายสินค้าระบบออนไลน์ และการทำพันธสัญญาทางธุรกิจ

๕. ระดับความสำเร็จที่เกิดขึ้นของกลุ่มแปลงใหญ่ โดยแบ่งเป็น ๒ ด้าน คือ ด้านตัวชี้วัดเป้าหมายหลัก และด้านสังคมและความเป็นอยู่ ดังนี้

๑) ด้านตัวชี้วัดเป้าหมายหลัก พบว่ากลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ประสบความสำเร็จหรือตั้งเป้าหมายไว้แค่เพียงตัวชี้วัดในระดับเบื้องต้นเท่านั้น คือ การลดต้นทุน การเพิ่มผลผลิต สร้างการพัฒนามาตรฐานสินค้า และการเชื่อมโยงการตลาด

๒) ด้านสังคมและความเป็นอยู่ พบว่ากลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ที่ประสบความสำเร็จจะมีรายได้เพิ่มขึ้น มีเงินสำหรับดูแลครอบครัวและมีเงินออมเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่า การรวมกลุ่มของเกษตรกรแปลงใหญ่จะก่อให้เกิดความสามัคคีและมีความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น

๖. ความมุ่งหวังและแผนงานในอนาคต พบว่ากลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่มีความมุ่งหวังและเป้าหมายตามที่หน่วยงานรัฐตั้งไว้ คือ ลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มปริมาณผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิตและด้านการตลาด แต่เกษตรกรยังไม่มีเป้าหมายหรือความมุ่งหวังในการพัฒนาเพื่อให้เป็นผู้ประกอบการอย่างแท้จริง พบว่าการทำการเกษตรแบบแปลงใหญ่ที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน กลุ่มแปลงใหญ่ยังขาดการขับเคลื่อนอย่างจริงจังในประเด็นความมุ่งหวังและเป้าหมายการพัฒนาเพื่อยกระดับแปลงใหญ่ตามความมุ่งหวังหรือวัตถุประสงค์เดิมที่ได้ตั้งไว้ในการทำเกษตรแบบแปลงใหญ่

บทวิเคราะห์สถานะในปัจจุบันของการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ สรุปว่าการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ถ้าทำในรูปแบบโครงการตามงบประมาณประจำปีที่มีอยู่หรือที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันจะไม่สามารถตอบโจทย์การพัฒนาความสามารถด้านการแข่งขันในภาคการเกษตรได้ เพราะฉะนั้น การทำเกษตรแบบแปลงใหญ่ควรจะได้รับการพัฒนาให้เป็นระบบเกษตรกรรมแปลงใหญ่โดยเร่งรัดอย่างจริงจัง เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนอย่างต่อเนื่อง ไม่ใช่ทำเฉพาะปีต่อปี แล้วเร่งให้มีการวางแผนทั้งแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติและแนวทางการปฏิบัติงานแปลงใหญ่ โดยเร่งรัดการดำเนินการอย่างจริงจัง และจัดทำเป็น

แผนพัฒนาเชิงรุกทั้งด้านเทคโนโลยีที่จำเป็นและการนำนวัตกรรมมาใช้ในระบบการผลิต ด้านการบริหารจัดการเชิงธุรกิจ ด้านการบริหารการเงิน การบัญชี และการวิเคราะห์การตลาด ทั้งนี้ ต้องจัดให้มีการทบทวน ขออนุญาตเน้นย้ำว่า ในลักษณะการทำเกษตรแบบแปลงใหญ่ โดยโครงการแต่ละปีตามงบประมาณประจำปีไม่สามารถจะตอบโจทย์บริบทของการพัฒนาการเกษตรเพื่อการแข่งขันได้ เพราะฉะนั้น คณะกรรมาธิการการเกษตรและสหกรณ์ จึงเห็นควรที่จะมีข้อเสนอในการจัดทำระบบเกษตรกรรมแบบแปลงใหญ่ กราบขอบพระคุณค่ะ

ประธานวุฒิสภา : เชิญผู้ชี้แจงครับ

นางสาวภาณี บุญยเกื้อกูล (ผู้ชี้แจง) : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพดิฉัน นางสาวภาณี บุญยเกื้อกูล นักวิชาการประจำคณะกรรมาธิการการเกษตรและสหกรณ์ วุฒิสภา ขออนุญาตรายงานในส่วนบทข้อเสนอแนวคิดเพื่อการขับเคลื่อนระบบเกษตรกรรมแปลงใหญ่ เนื่องจากรายงานการพิจารณาศึกษาการทำเกษตรแปลงใหญ่ของคณะกรรมาธิการการเกษตรและสหกรณ์ได้ให้ความสำคัญกับการเปลี่ยนแปลงจากโครงการจะจบสิ้นไปเมื่อโครงการสิ้นสุดเข้าสู่ระบบเกษตรกรรมแปลงใหญ่ ซึ่งเป็นระบบเกษตรกรรมที่ยังไม่เคยมีการกำหนดขึ้นมาก่อน ในอดีตระบบเกษตรกรรมของประเทศไทยจะเป็นระบบเกษตรกรรมที่ดำเนินการในลักษณะบุคคล แต่ระบบเกษตรกรรมแปลงใหญ่เป็นระบบเกษตรกรรมที่ดำเนินการโดยใช้หลักการของกระบวนการกลุ่มเป็นผู้ดำเนินการ

ข้อเสนอแนวคิดเพื่อการขับเคลื่อนระบบเกษตรกรรมแปลงใหญ่ ประกอบด้วย ๖ องค์ประกอบ ดังนี้

๑) หลักการและเป้าหมายความสำเร็จของระบบเกษตรกรรมแปลงใหญ่

๒) องค์ประกอบหลักในการดำเนินงานตามระบบเกษตรกรรมแปลงใหญ่

๓) การขับเคลื่อนระบบเกษตรกรรมแปลงใหญ่

๔) ประเด็นบ่งชี้ความสำเร็จในการขับเคลื่อนระบบเกษตรกรรมแปลงใหญ่

๕) การยกระดับการพัฒนาแปลงใหญ่สู่ความมั่นคง ยั่งยืน

๖) บทบาทของหน่วยงานเพื่อการขับเคลื่อนพัฒนาและการยกระบบแปลงใหญ่โดยมีการร่วมกันบูรณาการเพื่อการพัฒนา

โดยทั้ง ๖ องค์ประกอบหลักจำเป็นจะต้องมีอยู่เพื่อการขับเคลื่อนและพัฒนาระบบเกษตรกรรมแปลงใหญ่ให้ประสบผลสำเร็จ

องค์ประกอบที่ ๑ หลักการและเป้าหมายความสำเร็จของระบบเกษตรกรรมแปลงใหญ่ เนื่องจากเป็นการดำเนินการในลักษณะกลุ่ม จึงกำหนดหลักการไว้ว่า เป็นการรวมกันของเกษตรกรในอาชีพเดียวกัน ในพื้นที่ใกล้เคียงมารวมกัน การบริหารจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่การผลิต โดยอาศัยองค์ความรู้และนวัตกรรมเพื่อพัฒนาอาชีพการเกษตรอย่างยั่งยืน โดยหลักการดังกล่าวประกอบด้วยคุณลักษณะสำคัญ ๖ ประการ ดังนี้

๑) การใช้ฐานความรู้เป็นองค์นำ โดยเฉพาะฐานความรู้ซึ่งเป็นภูมิปัญญาและนวัตกรรมที่เกิดขึ้นจากเกษตรกรผู้เป็นเจ้าของพื้นที่ และการร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานในการพัฒนา

๒) การบริหารจัดการแบบกลุ่ม คุณลักษณะนี้เป็นคุณลักษณะที่จำเป็นในการดำเนินการของแปลงใหญ่ โดยเกษตรกรจะต้องเข้ามาเป็นสมาชิกและมีส่วนร่วมในการดำเนินการอย่างเต็มรูปแบบ

๓) การจัดพื้นที่ผลิตสินค้าเกษตรให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อให้เกิดการลดต้นทุนและการเพิ่มผลผลิตอย่างมีประสิทธิภาพ และคุ้มค่าต่อการลงทุน หรือใช้คำว่า “อีโคโนมีส์ออฟสเกล” (Economies of Scale) เป็นหลักในการที่จะมองถึงคุณลักษณะข้อนี้

๔) การเชื่อมโยงการตลาดของเกษตรกรในระดับต่าง ๆ อย่างครบวงจร

๕) การสร้างความสามารถในการแข่งขัน โดยยึดแนวความคิดฐานเศรษฐกิจแบบองค์รวม หรือบีซีจี (Bio-Circular-Green Economy)

๖) การเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมพัฒนาเกษตรกรรมแปลงใหญ่อย่างเป็นระบบ เพื่อฟื้นฟูและปฏิรูปภาคการเกษตรให้ก้าวสู่การสร้างความมั่นคงของเศรษฐกิจฐานรากอย่างแท้จริง

หลักการและเป้าหมายความสำเร็จของระบบเกษตรกรรมแปลงใหญ่ จำแนกออกเป็น ๓ มิติ คือ มิติด้านพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ดังนี้

๑) มิติด้านพัฒนาเศรษฐกิจ คือ การที่เกษตรกรมีรายได้มั่นคง สินค้าเกษตรมีการยกระดับให้สามารถแข่งขันได้จริง มีความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานราก ซึ่งส่งผลต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ

๒) มิติด้านพัฒนาสังคม คือ การที่เกษตรกรมีทักษะการประกอบการ มีความสามารถในการบริหารจัดการตนเอง องค์กรของเกษตรกร และการบริหารจัดการธุรกิจของตนเอง

๓) มิติด้านสิ่งแวดล้อม คือ พื้นที่การเกษตรจะต้องมีการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดและคุ้มค่า เกิดสมดุลของระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมด้านการเกษตร

สรุปคือ มีรายได้มั่นคง คุณภาพชีวิตดีขึ้น อาชีพยั่งยืน เศรษฐกิจของชุมชนเข้มแข็ง ภาคการเกษตรแข็งแรง ระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมสมดุลและยั่งยืน ส่วนนี้เป็นหลักการและเป้าหมายความสำเร็จ ซึ่งจะต้องถูกชูธงเป็นอันดับที่ ๑

องค์ประกอบที่ ๒ องค์ประกอบหลักของระบบเกษตรกรรมแปลงใหญ่ โดยสาระสำคัญองค์ประกอบที่ ๒ คือ องค์ประกอบหลักของการเป็นระบบเกษตรกรรมแปลงใหญ่จำเป็นจะต้องมีการจัดองค์ประกอบหลักก่อนเข้าสู่กระบวนการขับเคลื่อนให้เกิดการดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ โดยยึดหลักการดำเนินงานขององค์ประกอบ ๓ ส่วน คือ ฐานความรู้ การรวมตัว และระบบงาน

๑) การจัดการความรู้ของเกษตรกร หลักคิดสำคัญ คือ การให้ความรู้นำในการปฏิรูปภาคการเกษตร โดยอาศัยเกษตรกรที่มีความรู้และประสบผลสำเร็จด้านการเกษตรในพื้นที่เป็นต้นแบบถ่ายทอดความรู้ผ่านศูนย์เรียนรู้ จากข้อที่กล่าวถึงจุดเด่นและจุดด้อยของโครงการที่ผ่านมาจะเห็นว่า ศูนย์เรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรยังคงมีประโยชน์อยู่ เพียงแต่ว่ายังขาดการเติมเต็มให้เกิดการพัฒนาอย่างเต็มที่ ตรงนี้เรายังให้ความสำคัญกับการจัดการฐานเรียนรู้และนำความรู้ที่ได้จากฐานเรียนรู้มาร่วมคิดร่วมทำและพัฒนาไปร่วมกัน

๒) การรวมกลุ่มของเกษตรกร จะต้องมีการจัดองค์ประกอบของกลุ่มของเกษตรกร โดยตระหนักถึงความสำคัญและมองเห็นเป้าหมายร่วมและประโยชน์ของการทำเกษตรกรรมแปลงใหญ่ไปในทิศทางเดียวกัน ในอดีตมักจะเป็นลักษณะท็อปดาวน์ (top down) คือ ให้มารวมกันและทำตามโครงการที่กำหนด แต่ตรงนี้จะต้องเป็นลักษณะที่มาจากการมีส่วนร่วมและการเห็นพ้องจากเป้าหมายและทิศทางในการดำเนินงานร่วมกัน สมาชิกต้องเข้าใจบทบาทหน้าที่และเข้าร่วมกิจกรรมด้วยความสมัครใจ มีทิศทางการพัฒนาไปสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรและเป็นองค์กรนิติบุคคลทางการค้าอย่างแท้จริง

๓) การจัดระบบงานของเกษตรกรรมแปลงใหญ่ คือ การจัดระบบการบริหารจัดการองค์กรและการบริหารจัดการของระบบเกษตรกรรมแปลงใหญ่ โดยมีการกำหนดเป้าหมาย แผนงาน กิจกรรม ดำเนินการบนฐานข้อมูลพื้นที่ สินค้าและสมาชิก รวมทั้งข้อมูลแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ

องค์ประกอบที่ ๓ การขับเคลื่อนระบบเกษตรกรรมแปลงใหญ่ คือ การขับเคลื่อนหลังจากที่เห็นหลักการเป้าหมายและองค์ประกอบหลักในการดำเนินการแล้ว และเข้าสู่การขับเคลื่อนการดำเนินงาน

การขับเคลื่อนการดำเนินงาน จะแบ่งออกเป็น ๒ ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ ๑ การพัฒนาโครงสร้างหลักของแปลงใหญ่ เหมือนกับทำการก่อสร้างบ้านจะต้องมีโครงสร้างบ้านที่ครบถ้วน ในโครงสร้างหลักของแปลงใหญ่จะต้องกำหนดองค์ประกอบที่ครบถ้วน ทั้งเรื่องการพัฒนาผู้นำการบริหารจัดการองค์กร โครงสร้างพื้นฐานด้านการผลิต การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการผลิตและเกษตรสินค้า การเชื่อมโยงการตลาดและคู่ค้า การสร้างและพัฒนาเครือข่ายเกษตรกรรมบริการและธุรกิจของสินค้าแปลงใหญ่ โดยมีรายละเอียดดังนี้

๑) การพัฒนาผู้นำการบริหารจัดการแปลงใหญ่ คือ การให้ความสำคัญการเป็นผู้นำองค์กรในรูปของคณะผู้นำ ไม่ใช่ผู้นำเดี่ยว เนื่องจากว่าเป็นการดำเนินการในระบบเกษตรกรรมที่เป็นกลุ่ม มีการสนับสนุนผู้ที่มีประสบการณ์ในการเข้ามาร่วม และมีบทบาท ทั้งเกษตรกรที่เป็นผู้อาวุโสสูงวัยมีองค์ความรู้อยู่ในพื้นที่ และการชักนำให้เกษตรกรรุ่นใหม่เข้ามามีส่วนร่วมและมีบทบาทในการบริหารดำเนินกิจการร่วมกัน

๒) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการผลิต ประกอบด้วย โครงสร้างพื้นฐานด้านการผลิตและการจัดการผลผลิต อาทิ การจัดการทรัพยากรน้ำและดิน การพัฒนาเทคโนโลยีนวัตกรรม การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ ระบบสารสนเทศและการวางระบบการอำนวยความสะดวกทางการค้า จะต้องเป็นไปตามระบบงานที่ได้มีการวิเคราะห์ไว้อย่างเหมาะสม ไม่ใช่มาจากการที่ต้องการใส่อะไรลงไปก็ได้ เพราะฉะนั้น ไม่สามารถสร้างสมดุลของการพัฒนาได้อย่างแท้จริง

๓) การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการผลิตสินค้าเกษตร จำเป็นอย่างยิ่งที่ระบบเกษตรกรรมต้องผลักดันให้เกิดคุณภาพมาตรฐานเดียวกันในหมู่สมาชิก เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือและสะดวกในการบริหารจัดการด้านการตลาดของแปลงใหญ่

๔) การเชื่อมโยงการตลาดและคู่ค้า เรื่องโครงสร้างหลักของแปลงใหญ่ คือ การเชื่อมโยงการตลาดและคู่ค้ามีการจัดทำแผนการตลาดเชิงรุก จัดข้อมูลการผลิตและข้อมูลคู่ค้าอย่างเป็นรูปธรรม และมีการทำตลาดถาวรในอนาคตให้ได้

๕) การสร้างและพัฒนาเครือข่ายเกษตรกรรม บริการและธุรกิจของสินค้าแปลงใหญ่ ทั้งในเครือข่ายการบริหารงานของแปลงใหญ่เองและเครือข่ายธุรกิจของแปลงใหญ่ ส่วนนี้ต้องมีการขับเคลื่อนให้ครบองค์ประกอบในการพัฒนาโครงสร้างหลักของแปลงใหญ่

ส่วนที่ ๒ การสร้างมูลค่าจากฐานความรู้และนวัตกรรม การขับเคลื่อนระบบเกษตรกรรมแปลงใหญ่จะต้องมุ่งสู่เป้าหมาย การสร้างความสามารถในการแข่งขันบนฐานเศรษฐกิจแบบองค์รวม โดยการสร้างมูลค่าของสินค้าเกษตรจากฐานความรู้และนวัตกรรม

อย่างน้อยที่สุดใน ๕ ด้าน คือ เกษตรอัตลักษณ์ เกษตรชีวภาพ เกษตรปลอดภัย เกษตรแปรรูป และเกษตรอัจฉริยะ โดยต้องคำนึงถึงนิเวศทางการเกษตรของแปลงใหญ่นั้น ๆ เพื่อให้การพัฒนาดำเนินการได้อย่างเต็มศักยภาพ

องค์ประกอบที่ ๔ ประเด็นบ่งชี้ความสำเร็จในการขับเคลื่อนระบบเกษตรกรรมแปลงใหญ่ องค์ประกอบหลักที่ใช้ในการขับเคลื่อน หลังจากที่เห็นว่ามีหลักการ เป้าหมายที่ชัดเจน เห็นองค์ประกอบตั้งต้น ประเด็นการขับเคลื่อนที่เป็นทั้งโครงสร้างหลัก และประเด็นด้านการสร้างมูลค่าแล้วสิ่งที่จำเป็นจะต้องมีปรากฏอยู่ในระบบเกษตรกรรมแปลงใหญ่ คือ การกำหนดประเด็นบ่งชี้ความสำเร็จของเกษตรกรรมแปลงใหญ่ที่มีความชัดเจนและสามารถวัดได้จริง โดยมีทั้งหมด ๕ ด้าน ดังนี้

- ๒๖/๑

๑) ความสามารถในการบริหารจัดการของแปลงใหญ่ ได้แก่ การวัดความสามารถในการบริหารจัดการองค์กรและการบริหารจัดการธุรกิจ เนื่องจากเป็นแบบกลุ่มจึงต้องมีการบริหารจัดการองค์กร และระบบเกษตรกรรมแปลงใหญ่มุ่งสู่การดำเนินการธุรกิจ จึงจำเป็นจะต้องมีรูปแบบการบริหารธุรกิจที่สามารถวัดผลและประเมินได้

๒) ความสามารถในการจัดการทุน โดยเน้นการลดต้นทุนการผลิตตลอดกระบวนการผลิต และอยู่บนหลักการพื้นฐานของความประหยัดและคุ้มทุนทางเศรษฐกิจและเป็นจริง คือ เป็นจริงตามการวิเคราะห์ ไม่ใช่มาจากการที่ใส่อะไรลงไปก็ได้

๓) ความสามารถในการเพิ่มผลผลิต บนพื้นฐานหลักการจัดการโครงสร้างพื้นฐานการผลิตที่เต็มศักยภาพของแปลงใหญ่ ทั้งกระบวนการผลิตและการจัดการผลผลิต เพื่อให้เกิดการคุ้มค่ากับการลงทุนมากที่สุด

๔) ความสามารถในการจัดการมาตรฐานและคุณภาพของสินค้าเกษตรภายใต้ระบบการผลิตเดียวกัน อันนี้คือการประเมินประเด็นบ่งชี้ความสำเร็จ

๕) การจัดการและเชื่อมโยงการตลาด และมีระบบการกระจายสินค้าของสมาชิกที่สอดรับกันกับการกำหนดทิศทางการสร้างสินค้าเกษตรมูลค่าสูงตามความต้องการของตลาด จะเห็นว่าประเด็นบ่งชี้ความสำเร็จทั้งหมดจะมาจากการวิเคราะห์ระบบงานเป็นหลักและกลับมาขับเคลื่อนและวัดความสำเร็จที่เป็นรูปธรรมใน ๕ มิติ

องค์ประกอบที่ ๕ การยกระดับการพัฒนาแปลงใหญ่สู่ความมั่นคง กรอบแนวคิดในการขับเคลื่อนการพัฒนาระบบเกษตรกรรมแปลงใหญ่จะจบลงตรงนี้ได้ แต่เนื่องจากระบบเกษตรกรรมแปลงใหญ่มุ่งสู่การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน คณะกรรมาธิการจึงพิจารณาว่าควรจะมีการขับเคลื่อนที่มีระดับแบบขั้นบันไดจนไปถึงความสามารถในการแข่งขันได้จริง สำหรับเกษตรกรรมแปลงใหญ่สามารถที่จะมีศักยภาพในการเติบโตออกไปสู่การผลิตแบบสากลได้ โดยขั้นบันไดในการพัฒนาถูกกำหนดไว้ ๔ ระดับ ดังนี้

๑) ระดับพื้นฐาน มีเป้าหมายหลักเพื่อลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิต

๒) ระดับพัฒนา มีเป้าหมายหลักเพื่อการดำเนินธุรกิจเกษตรต้นน้ำ อย่างมีประสิทธิภาพ มีระบบมาตรฐานของแปลงใหญ่ครอบคลุมสมาชิกทุกคน

๓) ระดับก้าวหน้า มีเป้าหมายหลักเพื่อการดำเนินธุรกิจเกษตรแบบครบวงจร มีการสร้างมูลค่าของสินค้าเกษตรในระดับต้นน้ำ กลางน้ำ และมีความสามารถบริหารธุรกิจในระบบห่วงโซ่อุปทาน จะเห็นว่าความเข้มข้นระบบธุรกิจด้านการเกษตรจะเพิ่มขึ้นตามลำดับ

๔) ระดับแข่งขันได้ มีเป้าหมายหลักเพื่อการสร้างเครือข่ายธุรกิจเกษตรที่สนองต่อการสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศสามารถบริหารเชิงกลยุทธ์ทางธุรกิจเพื่อการแข่งขัน มีการเชื่อมโยงกลุ่มธุรกิจในห่วงโซ่อุปทานทั้งการผลิตและการส่งต่อไปยังเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในห่วงโซ่การผลิตในรูปแบบทั้งพันธมิตรทางการค้าและการรวมตัวกันแบบกลุ่มธุรกิจสากล

ทั้งหมด ๕ องค์ประกอบหลักในเรื่องแนวคิดด้านการขับเคลื่อนและพัฒนาระบบเกษตรกรรมแปลงใหญ่ที่ได้ดำเนินการศึกษา โดยคณะกรรมาธิการเกษตรและสหกรณ์ วุฒิสภา

สุดท้าย สิ่งที่มีความสำคัญและเรามักจะมองทิศทางการพัฒนาค่อนข้างคลาดเคลื่อนและในฐานะที่เป็นองค์กรภายนอกมากกว่า อันนี้คือข้อเสนอในบทบาทของหน่วยงานและการบูรณาการ ซึ่งส่วนนี้ดิฉันขออนุญาตท่านประธานวุฒิสภาได้กรุณาให้ท่านสมชาย ชาญณรงค์กุล เลขานุการคณะกรรมาธิการการเกษตรและสหกรณ์ วุฒิสภา เป็นผู้นำเรียนในลำดับถัดไป ขอบพระคุณค่ะ

ประธานวุฒิสภา : เชิญท่านสมชาย ชาญณรงค์กุล ครับ

นายสมชาย ชาญณรงค์กุล : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพ จากรายงานทั้งหมดที่ผมเริ่มต้นนำเสนอให้เห็นวิธีการศึกษาว่าศึกษาอย่างไร ศึกษาจากที่ทำอยู่ศึกษาจากแปลงใหญ่จริงในพื้นที่และนำมาสรุปว่า ทำเบี่ยงเบนไปอย่างไรบ้าง หลังจากนั้นจะมีข้อเสนอของความเป็นจริงว่า ในอุดมคติของระบบเกษตรกรรมแปลงใหญ่ที่ควรจะขับเคลื่อน

นั้นควรจะขับเคลื่อนอย่างไร แนวคิดที่ผู้เชี่ยวชาญได้นำเสนอไปเมื่อสักครู่นี้ หากจะให้แปลงใหญ่เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาภาคเกษตรในการสร้างความมั่นคงด้านเศรษฐกิจสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันต้องมีหลักคิดและวิธีการอย่างไร ต่อไปนี้ที่ผมจะนำเสนอในมุมของการศึกษาเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ ในการขับเคลื่อนกิจกรรมต่าง ๆ ให้เกิดผล ดังนี้

ประเด็นที่ ๑ ข้อเสนอแนวคิดที่ออกมาในรูปแบบเชิงบูรณาการ เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนและพัฒนายกระดับแปลงใหญ่ที่เข้มแข็ง สำคัญที่สุดคือต้องพึ่งพาตนเองได้ การขับเคลื่อนดังกล่าวจะเกิดผลไม่ได้ ถ้าขาดส่วนใดส่วนหนึ่งทั้ง ๓ ระดับ ทั้งระดับนโยบายที่สำคัญของรัฐบาลจะต้องขับเคลื่อนเรื่องนี้ ทั้งระดับหน่วยงานที่ต้องมีการบูรณาการอย่างแท้จริง มิใช่แค่เกาะเกี่ยวใช้ชื่อว่าแปลงใหญ่และมีงบประมาณตามบทบาทหน้าที่เป็นฟังก์ชันของตัวเองเพื่อให้ผ่านในระบบของงบประมาณและขับเคลื่อนตามบทบาทหน้าที่ ส่วนจะทำที่ไหนไม่รู้ และบอกว่าคือแปลงใหญ่ และมาเคลม (claim) ว่า อันนี้คือ ใช่ จากที่คณะกรรมาธิการมีการติดตามเรื่องนี้เป็นอย่างนั้นจริงและสุดท้ายที่จะเสนอ คือ ระดับท้องถิ่นและระดับแปลงใหญ่จะต้องมีการขับเคลื่อนให้เกิดผลอย่างไรบ้าง ที่จะนำเสนอระดับนโยบายรัฐบาลเป็นเรื่องสำคัญของประเทศ ต้องยกระดับเรื่องนี้ให้อยู่ในยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ แต่ความสำคัญในการขับเคลื่อนเรื่องนี้ถ้าเกิดการเบี่ยงเบนขึ้น ท่านประธานวุฒิสภาและท่านสมาชิกกรุณาดูในเอกสารประกอบในรายงานจะพบว่า มีบทเฉพาะกาลที่เพิ่มขึ้นมาอีกบทหนึ่งเป็นบทพิเศษที่ท่านประธานคณะกรรมาธิการได้กรุณาให้ไปศึกษา คือ การดำเนินการขับเคลื่อนแปลงใหญ่ให้ทันสมัย ในลักษณะที่ให้เงินสนับสนุนในการขับเคลื่อนจะพบข้อเบี่ยงเบนที่สำคัญหลายประการจากแนวคิดที่จะดำเนินการอีกบทหนึ่ง คือ เรื่องการพัฒนาเศรษฐกิจแบบองค์รวมที่อยู่ในเอกสาร ท่านสมาชิกและท่านประธานวุฒิสภาและสมาชิกวุฒิสภาได้กรุณาศึกษา ถ้าต้องการเพิ่มเติมตรงนั้น เพราะเรามองว่าการยกระดับเกษตรแบบแปลงใหญ่จำเป็นและสำคัญต้องเข้าถึงและเข้าใจในแก่นของการขับเคลื่อนเรื่องนี้จริง ๆ อย่างที่ท่านผู้เชี่ยวชาญได้นำเสนอเมื่อสักครู่

ประเด็นที่ ๒ ปรับปรุงการสนับสนุนงบประมาณ แค่ระบุว่าเป็นแปลงใหญ่และให้การสนับสนุนงบประมาณ ยกตัวอย่าง ขออนุญาตพาดพิงบางหน่วยงานไปทำตามบทบาทของตัวเองไปตรวจบัญชีและบอกว่า อันนี้เป็นแปลงใหญ่ และระบุลงมาในแผนการติดตามของคณะกรรมาธิการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ เราเข้าไปดู แต่แตะไว้นิดเดียว คือ ตอนนั้นเป็นส่วนหนึ่งการทำบัญชีของกลุ่ม แต่การขับเคลื่อนไม่บูรณาการในแปลงใหญ่ที่ควรจะทำ แต่ไปทำตามใครซึ่งเป็นหน้าที่ของตัวเอง และไปทำตรงไหนไม่รู้ประเด็นเหล่านี้น่าจะมีกลไกหรือมีหน่วยงานกลางขับเคลื่อนแผนและชี้ชัดว่า แปลงไหนคือแปลงใหญ่และขับเคลื่อนอย่างไร หน่วยไหนเข้าไปสนับสนุนตรงไหน เป็นเรื่องนโยบายต้องมีความชัดเจนเพื่อยกระดับให้เป็นเรื่องสำคัญและการสนับสนุนงบประมาณเพื่อการขับเคลื่อน มิใช่แค่เป็นไปตามฟังก์ชันของหน่วยงานแต่ต้องเป็นไปตามกิจกรรมและความจำเป็นที่จะนำไปสู่การขับเคลื่อนแปลงใหญ่อย่างแท้จริง

ประเด็นที่ ๓ เสนอแนะว่า ควรมีการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจเฉพาะเรื่องนี้ขึ้นมาเหตุที่เสนอเรื่องนี้ เพราะว่าถ้าเปรียบเทียบภาคเกษตร ซึ่งเป็นภาคที่สร้างรายได้ขึ้นอยู่กับประชาชนแต่องค์กรโครงสร้างพื้นฐานหรืออินฟราสตรักเจอร์ (infrastructure) ที่จะทำให้ภาคเกษตรเดินหน้าต่อไปได้หรือเหมาะสม ถ้าผมจะเปรียบเทียบภาคอุตสาหกรรม เรามีเขตส่งเสริมอุตสาหกรรมหรือเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคอุตสาหกรรมจะมีอินฟราสตรักเจอร์เข้าไปทุ่มทุนมาก แต่ขณะที่ภาคเกษตร น้ำเป็นปัจจัยสำคัญต่อภาคเกษตร ตรงไหนที่ประกาศเป็นแปลงใหญ่และมีการขับเคลื่อนแปลงใหญ่ ถ้าตรงไหนดูได้รับการสนับสนุนอินฟราสตรักเจอร์แปลงใหญ่นั้นจะสำเร็จ เรื่องนี้จึงเป็นเรื่องที่สำคัญ ถ้าตรงไหนมีความเหมาะสมและขับเคลื่อนตามแนวคิดนี้ได้ รัฐจะต้องดำเนินการเพื่อให้เกิดการสนับสนุนอินฟราสตรักเจอร์และประกาศเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเฉพาะขึ้นเพื่อการขับเคลื่อนจะเกิดผลและมีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง

ระดับหน่วยงานบูรณาการ ในระดับที่ ๒

๑) หน่วยงานหลักในการขับเคลื่อน ยกตัวอย่างเช่น หากมอบให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนเรื่องนี้ เพราะรับผิดชอบการพัฒนาการเกษตรของประเทศย่อยลงไปอีก คือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หน่วยงานที่ผมยกตัวอย่าง ๗ – ๘ หน่วยงาน เมื่อสักครู่นี้ จะมีหน่วยงานด้านพืช เช่น กรมวิชาการเกษตร หน่วยงานด้านประมง กรมประมง หน่วยงานด้านสัตว์ กรมปศุสัตว์ แต่จะมีหน่วยงานหนึ่งที่ทำหน้าที่ด้านส่งเสริมการเกษตร โดยทั่วไปจะเป็นหน่วยงานกลางประสานและจัดทำแผน จัดรายละเอียดของงบประมาณ เพื่อดำเนินการสนับสนุน เพราะฉะนั้น ต้องมีหน่วยงาน เพื่อขับเคลื่อน คือ หน่วยงานเกษตร และเจาะจงลึกลงไปที่หน่วยงานเฉพาะเพื่อขับเคลื่อนเป็นระบบอย่างแท้จริง

๒) หน่วยงานร่วมในการขับเคลื่อน เมื่อสักครู่นี้ท่านภาณี บุญยเกื้อกูล ได้นำเสนอว่า ให้มองกลไกยาวไปถึงเรื่องการตลาด แน่นอนเรามีกลุ่มศักยภาพพัฒนาได้สุดท้ายไม่จบในตลอดห่วงโซ่ แต่แปลงใหญ่อยากจะให้มองตลอดห่วงโซ่ไปจนถึงปลายทาง เพราะฉะนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในห่วงโซ่การผลิต หรือกระทรวงอุตสาหกรรมและกระทรวงพาณิชย์จะต้องเข้ามาต่อยอดจิกซอว์ (jigsaw) เดียวกัน แต่ไม่ใช่ไปทำขึ้นมาใหม่ จากการติดตาม ตสร. ภาคเกษตรพบว่า มีหน่วยงานที่มีหน้าที่พยายามจะไปสร้างกลุ่มเพื่อทำขึ้นใหม่ ไม่ต่อยอดต่างคนต่างทำ ฝ่ายผลิตทำทางหนึ่ง กระทรวงอุตสาหกรรมทำอีกทางหนึ่ง กระทรวงพาณิชย์ทำอีกทางหนึ่ง หรือหน่วยงานสนับสนุนทางวิชาการไปทำอีกแบบหนึ่ง ควรจะต้องอยู่ในที่เดียวกัน เพื่อสนับสนุนตามแนวคิดนี้

๓) หน่วยงานให้คำปรึกษา ติดตามและประเมินผล จะต้องพัฒนาเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องให้มีศักยภาพเพื่อปฏิบัติหน้าที่ เพื่อประสานและทำงานเรื่องนี้ร่วมกัน

ระดับท้องถิ่นและกลุ่มแปลงใหญ่ ในระดับที่ ๓

๑) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนมีส่วนร่วม ผมอยากเห็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ความสำคัญภาคเกษตร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ที่อยู่ในพื้นที่พี่น้องเกษตรกรทำอาชีพภาคเกษตรเป็นส่วนใหญ่และมีศักยภาพ คำว่า “ศักยภาพ” ทั้งเรื่องอินฟราสตรักเจอร์ เรื่องน้ำ เรื่องพื้นที่ หรือความสามารถในการประกอบการของพี่น้องเกษตรกร หลายหน่วยงานมีอุปกรณ์การตลาดให้การสนับสนุน แต่ยังไม่สามารถนำส่วนนั้นมามีส่วนร่วมได้ เพราะฉะนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่ว่าองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เทศบาล หรือองค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) ควรจะเข้ามามีบทบาทในการขับเคลื่อนสร้างศักยภาพให้กับชุมชน

๒) กลุ่มแปลงใหญ่ อย่างที่ท่านภาณี บุญยเกื้อกูล นำเสนอสักครู่นี้ว่า ระบบเกษตรกรรมแปลงใหญ่ต้องเกิดจากความต้องการพัฒนาตนเอง พึ่งตนเองให้ได้ อยู่บนฐานนวัตกรรมและความรู้ ไม่ใช่การรวมกลุ่มเพื่อเรียกร้อง ไม่ได้รวมกลุ่มเพื่อแสวงหาความช่วยเหลือ เพราะหลักของกลุ่มแปลงใหญ่ คือ ต้องให้เกษตรกรช่วยเหลือตัวเอง ขับเคลื่อนด้วยตัวเอง ไม่ใช่กลุ่มที่ต้องแบมือขออยู่ตลอดเวลา จะต้องพัฒนาอย่างต่อเนื่อง แต่ภาครัฐต้องเอื้อต่อโครงสร้างพื้นฐานหรืออินฟราสตักเจอร์ที่จำเป็นต่อเกษตรกร และสามารถมองเป้าหมายรวมกัน ไม่ใช่เข้ามารวมกลุ่ม เพราะว่าถ้าไม่รวมกลุ่มจะไม่ได้รับความช่วยเหลือ ถ้าแบบนั้นเป็นความล้มเหลวเหมือนอย่างที่ผ่านมา แต่ต้องการให้การรวมกลุ่มครั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเข้มแข็งในลักษณะแปลงใหญ่ที่ยุทธศาสตร์ชาติต้องการให้เกิดขึ้นอีก ๒๐ ปีข้างหน้า และพื้นฐานของการพึ่งพาตนเองในหลวงรัชกาลที่ ๙ ทรงให้แนวทางที่จะทำให้เกษตรกรอยู่ได้ จะทำการเกษตรรูปแบบไหนก็ตามจะทำให้กลุ่มอยู่ได้มั่นคงต่อเมื่อพัฒนาให้มีความเข้มแข็งด้วยตนเอง จากการศึกษาได้สรุปข้อเสนอและความคิดเห็นทั้งจุดอ่อน จุดแข็ง และได้เสนอแนวทางเพื่อการขับเคลื่อนระบบเกษตรกรรมแปลงใหญ่แล้ว ผมขอสรุปการศึกษาครั้งนี้ หากต้องการให้แปลงใหญ่สัมฤทธิ์ผลทั้งทางปฏิบัติและสามารถประเมินความสำเร็จได้ มีข้อเสนอดังต่อไปนี้

๑) การขับเคลื่อนต้องดำเนินการไปทุกมิติพร้อมกัน อย่างที่ประธานเสนอเมื่อสักครู่นี้ แปลงใหญ่มีทั้งมิติทางสังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม ทั้ง ๓ มิติ ต้องขับเคลื่อนไปพร้อมกันโดยมีการบูรณาการหน่วยงานในการขับเคลื่อนอย่างเป็นเอกภาพ ทั้งการบริหารและการสนับสนุนงบประมาณ

๒) กลุ่มแปลงใหญ่ต้องพัฒนาตนเองให้เข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้ ความหมายของแปลงใหญ่ที่คณะกรรมาธิการการเกษตรและสหกรณ์ศึกษาไม่ใช่แปลงที่เกิดขึ้นเพียงเพื่อพฤติการณ์เฉพาะกิจหรือกิจกรรมเฉพาะครั้งที่รองรับความช่วยเหลือ หรืออาจจะเป็นแค่จำนวนกลุ่มที่นับหน่วยได้โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ ไม่ต้องการปริมาณ แต่ต้องการคุณภาพที่ก่อให้เกิดประโยชน์และเกิดผลอย่างแท้จริงตามแนวคิดทั้ง ๕ ประการ ที่ท่านประธานเสนอเมื่อสักครู่ สำคัญที่สุดพึ่งพาตนเองได้และมีความเข้มแข็งทั้งด้านการบริหารกิจการของเขาเอง เรามองว่าเกษตรกรต้องเป็นผู้ประกอบการการเกษตร ถ้าประกอบการเกษตร คือ การประกอบธุรกิจแขนงหนึ่งที่เจ้าของธุรกิจ คือ เกษตรกรต้องเป็นผู้ประกอบการธุรกิจ เพราะภาคเกษตรแบ่งออกเป็น ๒ ช่องทาง คือ การทำการเกษตรต้องเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเพื่อความอยู่รอดของเกษตรกร และการเกษตรเพื่อความมั่นคง ทั้งความมั่นคงทางอาหารและความมั่นคงในครัวเรือน ใช้ลักษณะความพอเพียง ซึ่งเป็นอีกลักษณะหนึ่งเพื่อทำให้การเกษตรพัฒนา

๓) ยกระดับระบบเกษตรกรรมแปลงใหญ่ให้เป็นนโยบายหลัก ปัจจุบันมียุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี วางเป้าหมาย ๒๐ ปีข้างหน้า ๙๐ เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่การเกษตรจะต้องเป็นแปลงใหญ่ รองรับการยอมรับภายใต้แผนการขับเคลื่อนเรื่องนี้มาตลอด ทั้งยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ ทุกอย่างอยู่ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ แต่วันนี้เปลี่ยนไปเปลี่ยนมาแล้วสุดท้ายไปไม่ถึงฝั่งฝันที่จะเห็นภาพแปลงใหญ่ที่เกิดผลอย่างแท้จริง แต่ไม่ใช่แค่รูปธรรมว่าเป็นแปลงใหญ่แล้วก็ลืมเลือนไป เป็นแค่ตัวเลขหนึ่งที่ระบุว่าได้ดำเนินการแล้ว แต่ไม่บังเกิดผลอย่างแท้จริง

๔) การสนับสนุนอย่างจริงจังและต่อเนื่องระยะยาว เพราะการเกษตรย่อมคู่แผ่นดินไทย การเกษตร คือ แหล่งผลิตอาหารเพื่อเลี้ยงคนทั้งโลก การเกษตรอาจจะเป็นแหล่งฐานแรงงาน ฐานด้านวัตถุดิบ ทั้งอุตสาหกรรมต่อเนื่อง เพราะฉะนั้น จะยั่งยืนมั่นคงได้ต่อเมื่อทำการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพบนฐานความรู้ในนวัตกรรม เพื่อให้เกิดการต่อเนื่องเข้มแข็งระยะยาว

รายงานผลการพิจารณาศึกษาฉบับนี้ที่ท่านประธานคณะกรรมาธิการการเกษตรและสหกรณ์ ได้มอบให้คณะทำงานศึกษาและนำเสนอในวันนี้ กราบเรียนท่านประธานผ่านไปยังเพื่อนสมาชิกหากมีข้อเสนอแนะ ข้อคิดเห็นประการใด คณะกรรมาธิการพร้อมที่จะรับฟังและนำมาสู่การแก้ไขรายงานฉบับนี้ก่อนส่งไปยังรัฐบาล ขอบคุณท่านประธานครับ

ประธานวุฒิสภา : ขอบคุณท่านสมชาย ชาญณรงค์กุล มีสมาชิกท่านใดประสงค์จะอภิปรายขอให้ยกมือแสดงตน ตอนนี้มีท่านสุรเดช จิรัฐิติเจริญ เชิญครับ

นายสุรเดช จิรัฐิติเจริญ : กราบเรียนท่านประธานวุฒิสภาที่เคารพกระผม นายสุรเดช จิรัฐิติเจริญ สมาชิกวุฒิสภา ก่อนอื่นต้องขอชื่นชมรายงานการพิจารณาศึกษาการทำเกษตรแบบแปลงใหญ่ ของคณะกรรมาธิการการเกษตรและสหกรณ์ วุฒิสภา ซึ่งถือว่าเป็นการจุดประกายหรือข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ปฏิเสธไม่ได้ว่าประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม ประเทศไทยมีจุดแข็ง ต่างประเทศไม่สามารถจะแข่งขันได้ต้องเอาการเกษตรนำการเกษตร แต่เกษตรที่กล่าวถึงต้องมีนวัตกรรมหรือการจัดการที่เป็นระบบเกษตรแบบแปลงใหญ่เป็นหลักการที่ดีเป็นการต่อยอดการเสริมสร้าง การช่วยเหลือเกษตรกรให้มีศักยภาพในการพัฒนา แต่รายงานของคณะกรรมาธิการการเกษตรและสหกรณ์ได้รายงานผมเห็นด้วยอย่างยิ่งว่าปัจจุบันคำว่า “เกษตรแปลงใหญ่” จะเปลี่ยนรูปแบบ ที่ผ่านมาเกษตรแปลงใหญ่ คือ การรวมกลุ่มของเกษตรกรเชิงปริมาณ เพื่อรวมกลุ่มกันในการขอรับการช่วยเหลือจากหน่วยงานต่าง ๆ หรือต่อรองและการช่วยเหลือเป็นการช่วยเหลือซึ่งเป็นเพียงปริมาณหรือตามหน่วยงานเท่านั้น อย่างที่ผมเคยสัมผัสมาบางหน่วยงานตั้งขึ้น

อย่างกลุ่มเกษตรแปลงใหญ่ของทุเรียน บางกลุ่มมีศักยภาพ แต่กล่าวถึงจุดอ่อนก่อน คือ รวมกลุ่มกันไปซื้อปัจจัยการผลิตหรือเครื่องมือที่ไม่จำเป็น อย่างเช่น รถบรรทุกน้ำ ผมคิดว่าเกษตรแปลงใหญ่ของประเทศไทยถามว่าอย่างที่เรามีหมูเถื่อน ทำไมหมูเถื่อนหรือการเลี้ยงไก่แพง เพราะว่าวัตถุดิบแพง วัตถุดิบแพงเกิดจากอะไร จำพวกข้าวสาลีต่าง ๆ หรือการเพาะปลูก เราเป็นเมืองเกษตรแท้ ๆ ทำไมต้นทุนการผลิตแพงกว่าประเทศอื่น เพราะจากการติดตามและสอบถามว่าที่อื่นเป็นเกษตรแปลงใหญ่ที่แท้จริง อย่างประเทศบราซิล หรือแม้กระทั่งประเทศยูเครน ทำเกษตรแปลงใหญ่ที่มีศักยภาพ มีโพรดักทิวิตี (productivity) ที่มีผลผลิตถูกมาก ทำให้ต้นทุนทางการเกษตร เรื่องวัตถุดิบถูก ทำให้อาหารถูก ซึ่งเป็นปัจจัยการผลิตสำคัญในการเพาะปลูก ปัจจัยการผลิตในการเลี้ยงดูต่อสัตว์ ส่วนประเทศไทยซึ่งเป็นประเทศเกษตรกรรมแท้ ๆ ต้นทุนการผลิตแพง เพราะว่าในหลักการมองว่าแปลงใหญ่จริง แต่ว่าไม่จริง รวมกลุ่มเพื่อการต่อรองหรือขอเงินอุดหนุนช่วยเหลือจากภาครัฐเท่านั้น เมื่อสัปดาห์ที่แล้วผมต้องขอชื่นชมสำนักงานเกษตรจังหวัดปราจีนบุรี สำนักงานเกษตรอำเภอประจันตคามมีการรวมกลุ่ม นัดประชุมผู้ที่สนใจจะเพาะปลูกพืชผลไม้ทั้งทุเรียน ส้มโอ มารวมกลุ่มและสอบถามว่าท่านต้องการอะไร อยากรู้อะไร แล้วมีการฝึกอบรมให้ความรู้เรื่องยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตรหรือจีเอพี (Good Agricultural Practice : GAP) ให้ความรู้กับเกษตรกร โดยเชิญวิทยากรมาให้ความรู้และมีการไปชมสวน เพราะเกษตรกรไม่มีสูตรสำเร็จ ถ้ารวมกลุ่มกันเพื่อต่อยอดและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น อะไรที่ไม่ดีมาแลกเปลี่ยนกัน อะไรที่เป็นข้อบกพร่องเรียนรู้กัน อย่าให้ข้อผิดพลาดเกิดขึ้นจะทำให้เกษตรกรพัฒนายิ่งขึ้น ประเทศไทยเป็นประเทศที่เลี้ยงไก่ที่เก่งสุดในโลก ควรจะนำจุดแข็งเป็นการเรียนรู้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อยอดซึ่งกันและกัน ฝากไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องว่าควรจะปรับมิติมุมมองใหม่ อย่างเช่น แรงงานไม่เพียงแต่รวมกลุ่มกัน ถ้ารวมกลุ่มเป็นเหมือนสหกรณ์ รวมกลุ่มกันต่อรองเพื่อเงินอุดหนุนเท่านั้น หน่วยงานต่าง ๆ หรือกลุ่มเกษตรกร ถ้ารอแต่เงินอุดหนุนจะไม่เติบโต ท่านไปมองกลุ่มต่าง ๆ ที่รัฐอุดหนุนหรือซับซิไดซ์ (subsidize) ถ้าอยู่ด้วยตัวเอง อยู่ด้วยการช่วยเหลือ อยู่ด้วยความสนใจ อยู่ด้วยหน่วยงาน

หรือสมาชิกให้ความสนใจ และหน่วยงานของรัฐคอยสนับสนุนช่วยเหลือ หลีกเลี่ยงการอุดหนุน ถ้าอุดหนุนกลุ่มนั้นจะไม่เติบโต ถ้ามีการส่งเสริม ผมว่ากิจการนั้นเติบโต ถามว่าหน่วยงานของรัฐไม่ใช่ว่าทุกจังหวัดทุกพื้นที่จะมีความต้องการที่เหมือนกัน ต้องใช้คำว่า กลุ่มนั้น ๆ มีความต้องการอะไร ให้ช่วยเหลืออะไร และหน่วยงานนั้น ๆ หน่วยงานระดับอำเภอ หน่วยงานระดับจังหวัด คอยซัปพอร์ต (support) หรือประสานงานให้ความช่วยเหลือ จะตรงจุดและตรงความหมายมากกว่าที่จะเป็นนโยบายจากกระทรวงหรือกรมให้เหมือนกันทั่วประเทศ บางคนบอกว่าต้องแจก อันนี้แจกเหมือนกันทั่วประเทศ ถ้าแจกโดรน (drone) ต้องแจกโดรนเหมือนกันทั่วประเทศ ถ้าแจกเครื่องดับเพลิง ต้องแจกเครื่องดับเพลิงเหมือนกันทั่วประเทศ ซึ่งความต้องการและความจำเป็นในแต่ละพื้นที่ไม่เหมือนกัน ดังนั้น ผมขอเรียนท่านประธานผ่านไปยังคณะกรรมาธิการขอสนับสนุนรายงานของคณะกรรมาธิการการเกษตรและสหกรณ์ และเสริมว่าหน่วยงานของภาครัฐควรจะเน้นการส่งเสริมและสอบถามความต้องการให้มากขึ้น และหลีกเลี่ยงการอุดหนุน เป็นการส่งเสริมว่าต้องการอะไร ช่วยเหลือเป็นส่วนกลางที่จะดึงดูดหรือประสานงานในส่วนที่เกี่ยวข้องมาช่วยให้เกษตรกรมีความยั่งยืนและเข้มแข็งในโอกาสต่อไป ขอบคุณครับ

ประธานวุฒิสภา : ขอบคุณครับ มีสมาชิกท่านใดประสงค์จะอภิปรายอีกหรือไม่ (ไม่มีสมาชิกยกมือ)

ประธานวุฒิสภา : ถ้าไม่มี เชิญคณะกรรมาธิการชี้แจงครับ

- ๒๘/๑

นายสมชาย ชาญณรงค์กุล (กรรมาธิการ) : ขอบคุณท่านประธานวุฒิสภาครับ ขออนุญาตท่านประธานคณะกรรมาธิการเพื่อสนับสนุนข้อเสนอที่ท่านสุรเดช จิรัฐิติเจริญ ขออนุญาตเอ่ยนาม ที่กรุณาอภิปรายสนับสนุนการขับเคลื่อนเกษตรแปลงใหญ่ ท่านได้กรุณากล่าวในประเด็นสำคัญ คือ การลดต้นทุน โดยการสร้างพลังต่อรองกลุ่มให้ได้มาซึ่งปัจจัยการผลิตที่ถูกขึ้น สมัยก่อนที่รับราชการมักจะได้ยินว่า รวมกันเพื่อให้เป็นพลังและต่อรอง แต่เผอิญการใช้พลังตรงนั้นไม่ก่อให้เกิดการพัฒนาของกลุ่มอย่างแท้จริง จึงเกิดปัญหาอย่างที่ได้กราบเรียนแล้ว ศูนย์เรียนรู้ภายใต้แนวคิดของการขับเคลื่อนเกษตรแปลงใหญ่ที่เรียกว่า ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร หรือ ศพก. ท่านประธานคณะกรรมาธิการและผม สมัยที่ทำงานอยู่ด้วยกันที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ให้หลักคิดไว้ว่าศูนย์นี้เป็นของเกษตรกรตัวอย่าง ไม่ใช่ศูนย์ของเจ้าหน้าที่ เป็นเกษตรกรผู้ประสบความสำเร็จที่จะเป็นตัวอย่างให้กับคนในชุมชน เพราะฉะนั้น กลายเป็นว่าเกษตรกรจะเกิดการต่อต้านได้ง่าย หากเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องไปดูงานในสถานีทดลอง และศูนย์วิจัย พบว่าเมื่อ ๓๐ – ๔๐ ปีที่ผ่านมา ยังไม่สามารถถ่ายทอดความรู้ทางวิชาการที่ดีไปสู่เกษตรกรได้ แม้ว่าลงทุนเพื่องานวิจัยพัฒนาปีหนึ่งหลายพันล้านบาท แต่งานวิจัยมักจะไม่ถูกถ่ายทอดไปด้วยข้อจำกัดมากมายที่เป็นยิลด์แกป (yield gap) ระหว่างสถานีทดลองกับพื้นที่ไร่นาของเกษตรกร แต่การเลือกพื้นที่เกษตรกรเป็นต้นแบบและศูนย์การเรียนรู้ ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญ อย่างที่ท่านสุรเดช จิรัฐิติเจริญ ได้กรุณากล่าวถึงจังหวัดปราจีนบุรี ที่มีการจัดฝึกอบรมที่ศูนย์การเรียนรู้ของเกษตรกร หลักคิด คือ เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นหน่วยงานสนับสนุนทั้งหลายของทุกหน่วยงาน ทั้งในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และนอกสังกัด ควรจะเป็นผู้ให้ข้อมูลให้การสนับสนุน แต่ไม่ใช่เป็นผู้ชี้แนะชี้นำตลอดไป ในบางครั้งเกษตรกรที่อยู่ในพื้นที่มีข้อมูลจากการสังเกตมากมาย แต่เราให้ข้อมูลทางวิทยาศาสตร์ที่ได้ข้อสรุปจากผลสำเร็จที่เกิดจากการถ่ายทอดความรู้อย่างแท้จริงกับเกษตรกร ยกตัวอย่าง ผมเป็นสมาชิกในกลุ่มไลน์ (Line) ของกลุ่มแปลงใหญ่ที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี สิ่งที่คุยกันในไลน์ คือ เรียนรู้ในการทำการเกษตร เช่น ปลูกทุเรียน ใครมีพันธุ์ดีที่ไหน เทคโนโลยีดี มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านกลุ่มไลน์หรือจัดกลุ่ม

ขึ้นมา แล้วเชิญวิทยากรทั้งภาคเอกชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐไปให้ความรู้ อย่างนี้ถึงเป็นแปลงใหญ่ที่ประสบความสำเร็จได้ ขอสนับสนุน ขอเรียนฝากและเชิญชวน ในรายงานของคณะกรรมาธิการหน้า ๗๕ ได้มีการศึกษากรณีที่รัฐให้การสนับสนุนแปลงใหญ่ ชื่อโครงการแปลงใหญ่ทันสมัย โดยให้การสนับสนุนเครื่องจักรเครื่องมือในวงเงินแปลงละ ๓ ล้านบาท ซึ่งถูกต้องหรือไม่ถูกต้องตามหลักคิดที่เราเสนอ ท่านลองศึกษาจากข้อมูลและมาเปรียบเทียบ วิเคราะห์ ทั้งด้านความเหมาะสมและความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจให้ดูว่าผลการดำเนินงานเป็นอย่างไร จะได้รายงานไปยังรัฐบาลด้วย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของรายงานฉบับนี้ ขออนุญาตกราบเรียนท่านประธานครับ

ประธานวุฒิสภา : ขอบคุณท่านสมชาย ชาญณรงค์กุล มีท่านใดยังติดใจในประเด็นที่ท่านสมชาย ชาญณรงค์กุล ชี้แจงหรือไม่ครับ

(ไม่มีสมาชิกยกมือ)

ประธานวุฒิสภา : ถ้าไม่มี ผมขอปิดการอภิปราย เป็นอันว่าที่ประชุมได้พิจารณารายงานการพิจารณาศึกษาการทำเกษตรแบบแปลงใหญ่ของคณะกรรมาธิการการเกษตรและสหกรณ์เสร็จเรียบร้อยแล้ว โดยที่คณะกรรมาธิการมีข้อสังเกตและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพิจารณาศึกษาบางประการ และได้บันทึกไว้ในรายงานด้วยแล้ว หากที่ประชุมเห็นด้วยกับข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมาธิการจะได้ดำเนินการส่งไปยังคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป มีสมาชิกท่านใดขัดข้องหรือมีความเห็นเป็นอย่างอื่นหรือไม่ครับ

(ไม่มีสมาชิกยกมือ)

ประธานวุฒิสภา : ถ้าไม่มี ถือว่าที่ประชุมเห็นด้วยกับข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมาธิการ ขอบคุณคณะกรรมาธิการและผู้ชี้แจง เป็นอันจบการพิจารณา

ระเบียบวาระที่ ๔

ระเบียบวาระที่ ๕ เรื่องที่ค้างพิจารณา ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๗ เรื่องอื่น ๆ ไม่มี

ท่านสมาชิกครับ วันนี้หมดระเบียบวาระการประชุมแล้ว ขอขอบคุณทุกท่านที่มาประชุม ผมขอปิดการประชุมครับ

เลิกประชุมเวลา ๑๔.๑๕ นาฬิกา

บันทึกการออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกวุฒิสภา
ในการประชุมวุฒิสภา
ครั้งที่ ๒ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง)
วันจันทร์ที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๖
ณ ห้องประชุมวุฒิสภา อาคารรัฐสภา ชั้น ๒
ถนนสามเสน แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร

การประชุมวุฒิสภาในครั้งนี้ มีสมาชิกฯ ลงชื่อเข้าร่วมประชุม จำนวน ๒๒๙ คน และมีการออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกวุฒิสภาในการพิจารณาระเบียบวาระการประชุม ดังนี้

๑. ให้ความเห็นชอบบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งกรรมการการเลือกตั้ง (ตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐) (เรื่องด่วน)

๑.๑ <u>การตรวจสอบองค์ประชุม</u> (เพื่อลงมติ เรื่องด่วน)
มีสมาชิกฯ แสดงตน จำนวน ๑๘๘ คน

๑.๒ ที่ประชุมให้ความเห็นชอบให้ นายสิทธิโชติ อินทรวิเศษ ดำรงตำแหน่งกรรมการการเลือกตั้ง หรือไม่ (เป็นการออกเสียงลงคะแนนลับโดยใช้บัตรออกเสียงลงคะแนนลับตามข้อบังคับ ข้อ ๖๙ วรรคหนึ่ง (๒))

ก. สมาชิกฯ แสดงตนเพื่อตรวจสอบองค์ประชุม จำนวน ๑๘๘ คน
ข. สมาชิกฯ แสดงตนเพื่อลงมติ จำนวน ๒๐๑ คน

<u>ผลการลงมติ</u>

- ให้ความเห็นชอบ	**๑๗๕**	**คะแนน**
- ไม่ให้ความเห็นชอบ	๑๖	คะแนน
- ไม่ออกเสียง	๘	คะแนน
- บัตรเสีย	๒	ใบ

ผลการออกเสียงลงคะแนนปรากฏว่า นายสิทธิโชติ อินทรวิเศษ ได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา (คือคะแนนเสียง ๑๒๒ คะแนนขึ้นไป) จึงเป็นผู้ได้รับความเห็นชอบให้ดำรงตำแหน่งกรรมการการเลือกตั้ง

๒. ขอให้วุฒิสภาพิจารณาเพื่อมีมติมิให้เปิดเผยบันทึกการประชุม จำนวน ๕ ครั้ง และรายงานลับของคณะกรรมาธิการสามัญเพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบประวัติ ความประพฤติ และพฤติกรรมทางจริยธรรมของบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งกรรมการการเลือกตั้ง (ตามมาตรา ๑๒๙ วรรคหก ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย) (ระเบียบวาระที่ ๖)

๒.๑ <u>การตรวจสอบองค์ประชุม</u> (เพื่อลงมติ มิให้เปิดเผยบันทึกการประชุมและรายงานลับ)
มีสมาชิกฯ แสดงตน จำนวน ๑๘๐ คน

๒.๒ ที่ประชุมมีมติมิให้เปิดเผยบันทึกการประชุม จำนวน ๕ ครั้ง และรายงานลับของคณะกรรมาธิการสามัญเพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบประวัติ ความประพฤติ และพฤติกรรมทางจริยธรรมของบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งกรรมการการเลือกตั้ง หรือไม่

ก. สมาชิกฯ แสดงตนเพื่อตรวจสอบองค์ประชุม จำนวน ๑๘๐ คน

ข. สมาชิกฯ แสดงตนเพื่อลงมติ จำนวน ๑๘๖ คน

ผลการลงมติ

- เห็นด้วย (เห็นสมควรมิให้เปิดเผย)	**๑๘๓**	**คะแนน**
- ไม่เห็นด้วย (เห็นสมควรให้เปิดเผย)	๑	คะแนน
- งดออกเสียง	๒	คะแนน
- ไม่ลงคะแนนเสียง	-	คะแนน

โดยมีรายละเอียดปรากฏตามบันทึกการออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกวุฒิสภาตามที่แนบ